

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ISSN 1513-3591

สสค.สาร

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๑ เดือนมกราคม-มีนาคม ๒๕๕๕ • www.cabinet.thaigov.go.th

ขอคุยด้วย

- สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี เจ้าฟ้าองค์สำคัญของพระราชวงศ์ไทยได้สิ้นพระชนม์เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ซึ่งบัดนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุมัติกำหนดการพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ ระหว่างวันอาทิตย์ที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๕-วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๕ แล้วซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕ กำหนดวันหยุดและการไว้ทุกข์งานพระราชพิธี นี้ด้วย ดังรายละเอียดปรากฏใน สลค.สาร ฉบับนี้
- รัฐบาลซึ่งมีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้บริหารประเทศมาจนถึงขณะนี้เป็นเวลากว่า ๖ เดือนแล้ว นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภาหลายเรื่องได้ปรากฏออกมาเป็นรูปธรรมตามลำดับ ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะผลักดันให้นโยบายเหล่านี้ประสบผลสำเร็จก็คือกลไกการทำงานของระบบราชการ วันนี้แต่ละกระทรวงมีผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา หรือ ปคร. เป็นผู้ประสานการขับเคลื่อนส่วนหนึ่ง บทบาทของ ปคร. ควรเป็นเช่นไรในมุมมองของ ศ.ดร.วิชณุ เครืองาม ติดตามอ่านได้ในฉบับนี้

สารบัญ

สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี	๓
บทความพิเศษ : บทบาทของ ปคร. ในการสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายของคณะรัฐมนตรี	๖
ปิดฝุ่นมติ ครม. : “ครม. สัญจร” ๑ รถไฟ	๑๘
รู้ไว้ใช่ว่า...? : เมืองนอกก็มี “ครม. สัญจร” นะจะบอกให้	๒๐
เล่าเรื่องเกี่ยวกับมติดคณะรัฐมนตรี : ทำตามมติดคณะรัฐมนตรีไม่ได้	๒๒
รู้ รัก ภาษาไทย : อย่างไรก็ตาม	๒๕
สรุปผลการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีที่สำคัญ	๒๖
มาตรการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันทางภาคเหนือ	๓๐
ประมวลมติดคณะรัฐมนตรี : กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา และกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต	๓๘
จีปาะ : พอใจในสิ่งที่มีและเป็น	๔๕
เรื่องสำคัญที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา	๔๖
การใช้ถ้อยคำ “ใด-หนึ่ง” กับ “หนึ่ง-ใด”	๕๐
บทความวิชาการ : การบริหารจัดการในสถานการณ์วิกฤต	๕๕
เรื่องของคนต่างจังหวัด : “หัตถิปรถ”	๖๐
หิ้งหนังสือ : รหัสลับ รหัสความสำเร็จ	๖๒
ท้องถิ่นควรรู้ : ภาระหนี้เงินกู้ของเทศบาลตำบลน้ำก่ำ	๖๓
ไปไหนไปกัน : อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง	๖๗
แสงส่องปัญญา	๖๘

กองบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

อำพน กิตติอำพน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี
วิชัย วิศวกรรมเวช รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ธวัชชัย สวัสดิ์สาลี รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
สมชาย พุฒิมักดิ์ รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

บรรณาธิการ

สิบลักษณ์ วนวิสุทธิ รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

จอมขวัญ พลรักษ์, จิตตา กิตติเสถียรนนท์,
ดวงกมล แสงสุวรรณ, ธัญมน สิ้นสำอาง,
นันทน์ภัท สว่างประเสริฐ, ประธาน ผุดผ่อง,
ปัญญาพล ศรีแสงแก้ว, ปรางค์ สาสนธรรมบท,
วันนิภา จารุสมบัติ, สมจิตร รูปเหมาะ,
สมศรี นาคจำรัสศรี, สุภาวดี เลิศสถิตย์,
อมราลักษณ์ รัชชวงศ์, ช่อนฟ้า เวชชาชีวะ

ฝ่ายประสานงาน

จิตตา กิตติเสถียรนนท์

ฝ่ายพิสูจน์อักษร

นันทน์ภัท สว่างประเสริฐ, เนตรนพิชญ์ หนูคำสิงห์,
ปริญญควาญ จงธรรมคุณ, วิญญลักษณ์ มีชัย, สุภาวดี แก้วประดับ

ฝ่ายประชาสัมพันธ์

สุภาวดี แก้วประดับ

ฝ่ายจัดการทั่วไป

เชมจิรา ชันแก้ว, ดวงกมล แสงสุวรรณ,
ดวงตา สุรพัฒน์, ธัญมน สิ้นสำอาง, เนตรนพิชญ์ หนูคำสิงห์,
ภัทรพล ตโมหรณวงศ์, วชิร สิงหราช, สมภาพ กลิ่นหอม

พิมพ์ที่

สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา
ถนนสามเสน กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร. ๐-๒๒๕๓-๐๖๑๑-๓

บทความ/ข้อความ หรือความเห็นใด ๆ ที่ปรากฏใน “สลค.สาร”
เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน
ซึ่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและกองบรรณาธิการ
ไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

สลค.
ใสสะอาด

เปิดรับเรื่องร้องเรียนข้อมูลการทุจริตคอร์รัปชันของ
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ผ่านทางตู้ ปณ. ๒
ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๒

พระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ

สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี

พระราชประวัติโดยย่อ

พลเอกหญิง พลเรือเอกหญิง พลอากาศเอกหญิง
สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา
สิริโสภาพัณณวดี พระราชธิดาพระองค์เดียว
ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
กับพระนางเจ้าสุวัทนา พระวรราชเทวี
ประสูติเมื่อวันอังคารที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๔๖๘
ณ พระที่นั่งเทพสถานพิลาส
ในหมู่พระมหามณเฑียร พระบรมมหาราชวัง

นับแต่สำนักพระราชวังได้มีประกาศ เรื่อง สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี สิ้นพระชนม์ เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๖.๓๗ น. ณ โรงพยาบาลศิริราช รวมพระชันษา ๘๕ ปี และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สำนักพระราชวังจัดการพระศพ ถวายพระเกียรติยศสูงสุดตามราชประเพณี โดยประดิษฐานพระศพ ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง โดยในส่วนของรัฐบาล นายกรัฐมนตรี (นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร) ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๔๓/๒๕๕๔ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานพระราชพิธี พระราชทานเพลิงพระศพ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๔ โดยมีประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ หม่อมเจ้ามิ่งมงคลเฉลิม ยุคล ประธานรัฐสภา ประธานศาลฎีกา ประธานวุฒิสภา และองคมนตรี (นายพลเอก สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์) เป็นคณะที่ปรึกษา นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ และหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ เป็นกรรมการ นอกจากนี้ ยังมีคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ รวม ๗ คณะ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายการพระราชพิธี ฝ่ายจัดขบวนพระอิสริยยศ ฝ่ายจัดสร้างพระเมรุ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายรักษาความปลอดภัยและการจราจร ฝ่ายจัดทำหนังสือที่ระลึก และจดหมายเหตุ และฝ่ายกลั่นกรองการขอใช้งบประมาณ ซึ่งคณะกรรมการทั้งหมดที่ได้กล่าวมานี้ ได้เร่งรัดดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้แล้วเสร็จสมบูรณ์ ถูกต้องตามราชประเพณี และสมพระเกียรติยศทุกประการ

บัดนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุมัติ กำหนดการพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ระหว่างวันอาทิตย์ที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๕-วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๕ ตามร่างหมายกำหนดการพระราชพิธีที่นายกรัฐมนตรีเสนอ ซึ่งสำนักพระราชวังจะได้ดำเนินการ ออกหมายกำหนดการพระราชพิธีดังกล่าวต่อไป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

วันที่	เวลา	รายการ	สถานที่	การแต่งกาย
อาทิตย์ที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๕	๑๗.๓๐ น.	พระราชกุศลออกพระเมรุ	พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท	เต็มยศ ไว้ทุกข์ มงกุฎไทย
จันทร์ที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๕	๐๗.๐๐ น.	เชิญพระโกศพระศพ ออกพระเมรุ	พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท	เต็มยศ ไว้ทุกข์ จักรี
	๑๖.๓๐ น.	พระราชทานเพลิงพระศพ	พระเมรุ	เต็มยศ ไว้ทุกข์ จักรี
	๒๒.๐๐ น.	พระราชทานเพลิงพระศพ (จริง)	พระเมรุ	ปกติขาว ไว้ทุกข์
อังคารที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๕	๐๘.๐๐ น.	เก็บพระอัฐิ	พระเมรุ	เต็มยศ ไว้ทุกข์ จุลจอมเกล้า
พุธที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๕	๑๖.๓๐ น.	พระราชกุศลพระอัฐิ	พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท	เต็มยศ จักรี
พฤหัสบดีที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๕	๑๐.๓๐ น.	- เลี้ยงพระ - เชิญพระโกศพระอัฐิ ขึ้นประดิษฐาน	- พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท - พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท	เต็มยศ จุลจอมเกล้า
	๑๖.๓๐ น.	บรรจุพระสรีรางคาร	เสาวภาประดิษฐานสุสานหลวง วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	เต็มยศ จุลจอมเกล้า

เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวจะมีริ้วขบวนพระอิสริยยศอัญเชิญพระโกศพระศพ พระโกศพระอัฐิ และพระสรีรางคาร ตามลำดับวันเวลาข้างต้น ซึ่งจะมีการปิดการจราจรในเส้นทางที่มีริ้วขบวนพระอิสริยยศผ่าน ดังนั้นเพื่อจะได้มีการเตรียมการที่เหมาะสม คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕ ลงมติเห็นชอบกำหนดวันหยุดและการไว้ทุกข์งานพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ดังนี้

๑. กำหนดให้วันจันทร์ที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๕ เป็นวันหยุดราชการเป็นกรณีพิเศษ
๒. ในห้วงวันพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ระหว่างวันที่ ๘-๑๐ เมษายน ๒๕๕๕ เห็นสมควรกำหนด ดังนี้
 - ๒.๑ ขอความร่วมมือประชาชนไว้ทุกข์โดยทั่วกัน ระหว่างวันที่ ๘-๑๐ เมษายน ๒๕๕๕ รวม ๓ วัน
 - ๒.๒ ให้สถานที่ราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ และสถานศึกษาทุกแห่งลดธงครึ่งเสา
 - ๒.๓ ขอความร่วมมือสถานบริการต่าง ๆ งดหรือลดการแสดงเพื่อความบันเทิง
 - ๒.๔ ขอความร่วมมือสถานวิทยุและสถานีโทรทัศน์ควบคุมดูแลรายการที่ออกอากาศให้เหมาะสม

อย่างไรก็ดี เนื่องจากการจัดงานพระราชพิธีฯ จะไม่มีการจัดนิทรรศการที่บริเวณพระเมรุภายหลังเสร็จสิ้นการพระราชพิธี ดังนั้น ในช่วงระหว่างวันที่ ๑๑-๑๗ เมษายน ๒๕๕๕ กรมศิลปากรจึงเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าชมความงดงามของการจัดสร้างพระเมรุและสิ่งปลูกสร้างประกอบพระเมรุ ทั้งนี้ จะมีการจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติฯ แบบถาวรที่พระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐมต่อไป และสำหรับการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการจัดงานพระราชพิธีฯ นั้น ได้มีการจัดทำเว็บไซต์เป็น ๒ ภาษา คือ www.princessbejaratana.com และ www.เจ้าฟ้าเพชรรัตน.com เพื่อให้ประชาชนที่สนใจสามารถดูรายละเอียดเกี่ยวกับพระราชพิธีฯ ได้

เพื่อน้อมรำลึกในพระกรุณาธิคุณของสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี จึงขอเชิญเพื่อนข้าราชการ ลูกจ้าง พนักงานของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ และประชาชนทุกหมู่เหล่าร่วมงานพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ณ พระเมรุ ท้องสนามหลวง หรือวัดที่ร่วมจัดพิธีถวายดอกไม้จันทน์ในพื้นที่ใกล้บ้านท่าน ในวันจันทร์ที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๕ เวลา ๑๖.๐๐ น.

บทบาทของผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา ในการสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายของคณะรัฐมนตรี*

โดย ศาสตราจารย์ ดร.วิษณุ เครืองาม

เรียนท่านรองเลขาธิการธิการคณะรัฐมนตรี ท่านผู้แทนมูลนิธิคอนราต อาเดนาวร์ ท่าน ปคร. ผู้ช่วย ปคร. ทุกท่าน

ผมห่างเหินจากเวที ปคร. นี้ไปนาน จึงคงต้องเริ่มต้นด้วยการทบทวนสักนิดว่าประเทศของเราอยู่ในระบบรัฐสภาหรือที่เรียกว่า Parliamentary system ซึ่งระบบนี้ออกแบบมาให้รัฐบาลต้องทำงานประสานอย่างใกล้ชิดกับรัฐสภา ประสานตั้งแต่รัฐบาลจะต้องไปแถลงนโยบายต่อรัฐสภาก่อนที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดิน ประสานแม้กระทั่งว่ารัฐบาลสามารถเสนอร่างพระราชบัญญัติเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาได้ และขณะเดียวกันฝ่ายรัฐสภาก็สามารถที่จะควบคุมการทำงานของรัฐบาลได้ที่เรียกว่าการตั้งกระทู้ถามและการขอเปิดอภิปราย ไม่ว่าจะเพื่อลงมติหรือไม่ลงมติไม่ว่าใจกว้างก็ตาม

* การบรรยายในงานสัมมนาเพื่อพัฒนาเครือข่ายการประสานงานของผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ณ โรงแรมสยาม ซิตี้ กรุงเทพมหานคร

ระบบผู้ประสานงานในต่างประเทศ

ผมต้องตั้งต้นแบบนี้เพราะว่าระบบนี้มีใช้อยู่ในบางประเทศเท่านั้นและเราก็เลือกใช้ระบบนี้เหมือนกับประเทศอังกฤษ ญี่ปุ่น เยอรมัน ซึ่งท่านจะไม่พบระบบนี้ในบางประเทศ เช่น ในสหรัฐอเมริกาที่ใช้วิธีการหนึ่ง เมื่อเป็นระบบอย่างนี้ก็ต้องเป็นไปในรูปแบบที่รัฐบาลต้องทำงานใกล้ชิดกับรัฐสภาจึงต้องมีการประสานงานกัน เพื่อให้สิ่งที่รัฐบาลส่งไปหรือที่สภาถามมาหรือส่งมาเป็นไปด้วยความราบรื่น เพราะฉะนั้นบรรดาประเทศทั้งหลายที่ใช้ระบบรัฐสภา เช่น อังกฤษ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แคนาดา เยอรมัน เขาก็จะมีตัวช่วยที่จะมาเกื้อกูลหรือทำให้สะดวกขึ้น (facilitate) เพื่อให้การประสานระหว่างกันเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถ้าเป็นระดับนโยบายระดับการเมืองก็มีวิธีประสานที่เรียกว่า “วิป” (whip) หรือที่เราเรียกว่าคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร (ปสส.) แต่นั่นเป็นระดับการเมือง เมื่อลงมาถึงที่ไม่ใช่ระดับการเมือง แต่เป็นระดับปฏิบัติ หน่วยงานใหญ่ที่ต้องทำหน้าที่นี้ก็คือ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีหรือ สลค. ซึ่งทำมาตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว แต่ลองนึกภาพว่าในประเทศที่ใหญ่โตเช่นประเทศไทยงานซับซ้อนขึ้น สลค. เพียงหน่วยเดียว กรมเดียว งานอื่นก็มาก เจ้าหน้าที่ก็น้อย จะไปประสานงานกับรัฐสภานั้นก็คงได้แต่เพียงรูปแบบหรือส่วนที่เป็นพิธีการ คือส่งไป เมื่อสภาส่งมาก็รับมาแล้วก็นำไปจ่ายต่อ แต่ต้องยอมรับสารภาพว่าการที่จะให้การส่งเรื่องไปและรับเรื่องมาจากสภามักเกิดประโยชน์สมกับระบบเขาวางไว้ให้หน่วยงานทั้งสอง คือ รัฐบาลและรัฐสภาต้องประสานงานไม่มีทางเรียบร้อยไปได้ทุกเรื่อง ยกตัวอย่างเช่น เมื่อสมาชิกรัฐสภาตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรี เขาก็ส่งกระทู้มาให้ สลค. แต่อย่าลืมว่าเขาไม่ได้ถาม สลค. เขาถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม เราก็ได้แต่เพียงแจ้งไปยังกระทรวงว่าบัดนี้มีการตั้งกระทู้เข้ามาขอให้จัดการตอบเสีย หลังจากนั้นก็หายเข้ากลีบเมฆไปคือกระทรวงจะตอบหรือไม่ตอบ พร้อมหรือไม่พร้อม ก็เป็นเรื่องของกระทรวงไปว่ากันเอง ไม่มีคนที่จะไปติดตามไปเร่งรัดหรือไปจี้จ้ำจี้ทำงานก็เลยไม่ค่อยจะเรียบร้อย บ่อยครั้งจึงมีกระทู้ค้างอยู่ในสภา ถึงคิวจะตอบแต่รัฐมนตรีไม่ได้ไปตอบ ด้วยเหตุผลง่าย ๆ ว่ารัฐมนตรีไม่ทราบหรือลืม นี่ยังไม่ได้พูดว่าตอบแต่ตอบไม่ถูกใจพระเดชพระคุณนั่นก็อีกเรื่องหนึ่ง หรือแม้แต่กฎหมายที่ สลค. ส่งไปยังสภาตรงนี้ไม่ขาดตกบกพร่อง เขาให้ส่งไปก็ส่งไป แต่เมื่อถึงเวลาร่างพระราชบัญญัตินั้นจะไปเข้าพิจารณากันวันใด กระทรวงจะต้องไปชี้แจง จะต้องมีคนที่จะต้องไปติดตามหรือไปประสาน อย่างนี้จะมาคาดหวังให้ สลค. ต้องเป็นคนทำหน้าที่นั้นทุกขั้นตอนคงจะหายหกลกหล่นบ้าง ในหลายประเทศ เขาจึงต้องมีกลไกที่เล็กรองลงมาจากรัฐสภา และกลไกนั้นก็ควรที่จะไปอยู่ที่กระทรวงต่าง ๆ ผมพูดถึงระดับวิป ซึ่งเป็นระดับการเมืองระดับนโยบายมาแล้วลงมาถึงระดับปฏิบัติการใหญ่คือ สลค. และเวลานี้กำลังจะลงไปถึงระดับปฏิบัติการที่เล็กลงไปอีกคือระดับกระทรวงต่าง ๆ เอง เราได้ส่งคนไปดูงานในหลายประเทศก่อนปี ๒๕๔๖ ก็พบว่า ในหลายประเทศที่ใช้ระบบอย่างนี้ เขาจะจัดให้มีเจ้าหน้าที่กระทรวงซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างกระทรวงกับรัฐสภา ส่วนใหญ่จะเรียกว่า Parliamentary Liaison Officer หรือเรียกย่อ ๆ ว่า PLO ไปประสานกันเอง สลค. ทำให้แล้วก็จะจบอยู่แค่นั้นหลังจากนั้นก็เป็นเรื่องของกระทรวง ตรงนี้ผมขอหยุดเรื่องไว้ก่อนว่าในหลายประเทศเขามี PLO และเราก็จำเป็นจะต้องมีกับเขาบ้าง

มาอีกเรื่องหนึ่งเป็นเรื่องใหม่ เมื่อสักครู่นี้เป็นความวุ่นวายไม่ทันหายต่อไปนี้เป็นความวุ่นวายที่แทรกขึ้นมา นั่นคือกระทรวงทั้งหลายจะมีกระทรวงก็ตามท่านก็ต้องทำงานประสานกับคณะรัฐมนตรีด้วย เพราะว่ากระทรวงจะต้องส่งเรื่องมาเข้าคณะรัฐมนตรีขออนุมัติโน่น ขออนุญาตนี่ ขอให้รับทราบนั่น ขอรื้อโน่น เป็นธรรมดา ที่คณะรัฐมนตรีนั่งประชุมกันอยู่ทุกวันอังคาร วันพุธ หรือวันอะไรก็ตามเป็นการพิจารณาเรื่องที่มาจากกระทรวง ๘๐% อีก ๒๐% อาจจะเป็นเรื่องที่คณะรัฐมนตรียกขึ้นเอง ทำอย่างไรให้เรื่องประมาณ ๘๐% จากกระทรวงต่าง ๆ นั้นสามารถเรียบร้อย คำว่า “เรียบร้อย” ในที่นี้หมายความว่าเรื่องที่มาจากกระทรวงนั้นถูกต้องครบถ้วน ไม่ใช่มีแค่กระดาษแผ่นเดียว ขณะเดียวกันก็ได้ผ่านการตรวจสอบจากกระทรวงต่าง ๆ มาพอสมควร ไม่ใช่อยากได้ใคร่ขออะไรก็ส่งมาแล้วก็ไปตายเอาดาบหน้าคือใครเกี่ยวข้องก็ไปตรวจเอาเอง คิดอย่างนี้คณะรัฐมนตรีถูกฟ้องมาเยอะแล้ว เพราะว่าคณะรัฐมนตรีก็คิดว่ากระทรวงตรวจมาดีแล้ว กระทรวงก็คิดว่าไม่มีเวลาจะตรวจ ถึงตรวจก็ไม่มีอำนาจที่จะลงไปดูว่าถูกหรือผิดอย่างไร คณะรัฐมนตรีคงเก่งกว่า เพราะฉะนั้นให้คณะรัฐมนตรีไปดูเอง สุดท้ายไม่มีใครดู เมื่อมีมติคณะรัฐมนตรีออกไปก็กลายเป็นผิดกฎหมายหรือกลายเป็นการทำให้คนอื่นเดือดร้อนเสียหาย ที่นี้ก็ถูกฟ้อง ยิ่งในยุคนี้เป็นยุคที่ศาลปกครองสามารถเข้ามาตรวจสอบมติคณะรัฐมนตรีได้เสียด้วย นี่พูดถึงว่าตบมือข้างเดียวคือส่งจากกระทรวงเข้ามาที่คณะรัฐมนตรีก็ยังคงต้องการคนตรวจสอบ แล้วเรื่องที่คณะรัฐมนตรีทำอีก ๒๐% คือคิดขึ้นแล้วก็ส่งไปที่กระทรวงให้ทำโน่นทำนี่ สนองนโยบายรัฐบาลเรื่องนั้นเรื่องนี้ เรื่องข้าว เรื่องน้ำท่วม เรื่องแก้ปัญหาความยากจน เรื่องภัยแล้ง สารพัดที่คณะรัฐมนตรีอาจจะยกขึ้นซึ่งมีประมาณ ๒๐% เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติ สลค. ก็แจ้งมติไปตามกระทรวงต่าง ๆ ต่อจากนั้นบางทีก็หายเข้ากลีบเมฆ เพราะว่าหลายกระทรวงทำบ้างไม่ทำบ้าง บางทีก็ยังไม่ทราบว่าจะทำอย่างไรต่อ

คือไม่ทราบแม้กระทั่งว่าจะต้องรายงานกลับ กลับมาเมื่อใด กลับมาอย่างไร แต่ส่วนใหญ่จะหายเจ็บไปเสียมากกว่า ก็กลายเป็นว่าต้องตอบอีกข้างหนึ่ง ข้างหนึ่งคือข้างที่กระทรวงเสนอมา ๘๐% ของเรื่อง กับอีกข้างหนึ่งคือข้างที่คณะรัฐมนตรีเรียกขึ้นมา ๒๐% ของเรื่อง รวมกันเป็น ๑๐๐% ในสิ่งที่เป็นการงานของคณะรัฐมนตรีไม่เกี่ยวกับสภา ตรงนี้จึงเกิดความจำเป็นขึ้นที่จะต้องมีการประสานงานระหว่างกระทรวงกับคณะรัฐมนตรี ผมขอใช้คำว่า “กระทรวง” เพราะว่าชัดเจน ความจริงถ้าใช้ให้ถูกอาจจะต้องเรียกว่าระหว่างส่วนราชการกับคณะรัฐมนตรี เพราะว่าอาจจะจะมีหน่วยงานบางหน่วยที่ไม่ใช่กระทรวง คณะรัฐมนตรีเคยมีมติมาแล้ว สลค. ก็พลัดไปจดมติว่าให้กระทรวงปฏิบัติ สุดท้ายเขารายงานมา ๑๙ กระทรวง ขาดอยู่หน่วยเดียว รออยู่นานว่าทำไมถึงไม่รายงานผลมาคือสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อทวงถามก็ตอบมาว่าก็เห็นตั้งแต่กระทรวง สำนักนายกรัฐมนตรีไม่เป็นกระทรวง และยังมีหน่วยงานที่ไม่สังกัดกระทรวงและสำนักนายกรัฐมนตรีอีก เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพราะฉะนั้นคำกลาง ๆ ที่ถูกคือคำว่า “ส่วนราชการ” แต่ขอเรียกว่า “กระทรวง” ไปก่อน จำเป็นที่เราจะต้องมีการประสานระหว่างกระทรวงหรือส่วนราชการกับคณะรัฐมนตรี ในบางประเทศเขาก็มีจริง ๆ ที่ผมไปดูงานมาครั้งหนึ่ง อีกครั้งหนึ่งส่งรองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีในขณะนั้นซึ่งต่อมาเป็นเลขาธิการคณะรัฐมนตรี วันนั้นท่านเป็นรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีแล้วคือคุณสุรัช ภูประเสริฐ ไปดูงานที่ออสเตรเลีย ก็พบว่าออสเตรเลียเขาทำเป็นระบบมาก เพราะนอกจากเขาจะมี PLO คือ Parliamentary Liaison Officer ผู้ประสานระหว่างกระทรวงกับรัฐสภา เขายังมีผู้ประสานระหว่างกระทรวงกับคณะรัฐมนตรีอีกด้วยที่เรียกว่า CLO คือ Cabinet Liaison Officer แต่ออสเตรเลียเขาทำได้ดี เพราะว่าแม้ประเทศเขาใหญ่แต่เขาเป็นรัฐรวมงานที่จะเข้า Cabinet หรือคณะรัฐมนตรีเขาจึงไม่มากเพราะส่วนใหญ่จะแยกไปที่มลรัฐ ขณะเดียวกันเขาก็รวบ รวมนี่สำคัญ เพราะนอกจากจะมี PLO และ CLO หรือผู้ประสานงานระหว่างกระทรวงกับรัฐสภาและผู้ประสานระหว่างกระทรวงกับคณะรัฐมนตรี เขายังให้มี DLO หรือ Department Liaison Officer หรือผู้ประสานงานระหว่างหน่วยงานเช่นกรมกับคณะรัฐมนตรีอีกด้วย พวกนี้ทางกระทรวงจะคัดเลือกแล้วส่งมานั่งที่ สลค. หรือนั่งกับรัฐมนตรีในบางวัน เมื่อคุณจะต้องประสานกันคุณก็นั่งอยู่ที่กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ นั่งอยู่ที่กระทรวงคมนาคม คุณจะประสานได้อย่างไร คุณต้องมานั่งอยู่ที่ สลค. หรืออยู่กับรัฐมนตรี ถ้า สลค. มีอะไรก็จะพูดกับคนนี้ แล้วคนนี้ก็ไปกระจายข่าวต่อกับกระทรวง ใครที่ได้รับการคัดเลือกให้มานั่งอยู่ที่ สลค. ของออสเตรเลียจะเพิ่มมากคือมีอนาคตไกลเพราะได้มานั่งใกล้ศูนย์กลางแห่งอำนาจ ภายหลังออสเตรเลียรู้สึกว่าการที่เขา มี ๓ คน คนหนึ่งไปประสานกับสภา อีกคนหนึ่งมาประสานกับคณะรัฐมนตรี อีกคนประสานกันในระดับกรม เกิดการเปลี่ยนแปลงก็เลยยุบรวม ๆ กันบ้าง

ช่วงที่เราคิดเรื่องนี้ ไปดูงานแล้วก็คิดว่าจะทำอย่างไรต่อดี ผมจำได้ว่าผมไปปรึกษากับท่านเอกอัครราชทูตออสเตรเลียประจำประเทศไทยขณะนั้น ท่านชี้ตัวท่านแล้วบอกว่าตัวท่านที่มีวันนี้ได้เพราะเมื่อครั้งที่ท่านไปทำงานกระทรวงการต่างประเทศใหม่ ๆ ท่านได้รับคัดเลือกให้เป็นเจ้าหน้าที่ของกระทรวงการต่างประเทศไปนั่งอยู่ที่ สลค. ออสเตรเลีย ผมถามว่าท่านเรียนรู้อะไรได้บ้าง ท่านตอบว่ามากมาย เพราะว่าไปนั่งอยู่ตรงนั้นไม่ใช่ “สปาย” (spy) แต่ไปเป็นคนประสานจึงทำให้รู้จักคนใน สลค. หนักเข้าก็รู้จักคนในรัฐบาล หนักเข้ารู้จักคนในคณะรัฐมนตรี หนักเข้ารู้จักนายกรัฐมนตรี แล้วก็ได้เรียนรู้งานอื่นอีกมากมาย เสียตาย ๑-๒ ปีเขาก็ให้กลับแล้วก็ส่งคนใหม่ไป

ระบบผู้ประสานงานในประเทศไทย

เราก็นำเรื่องนี้กลับมาคิดว่าประเทศไทยคงจะต้องมีบ้างแล้ว แต่คงจะต้องมีคนเดียวให้ทำหน้าที่เหล่านี้ เมื่อผมพ้นจากตำแหน่งไปรับหน้าที่อื่น ท่านเลขาธิการคณะรัฐมนตรีคนใหม่คืออาจารย์วรศักดิ์ อุวรรณโณ ก็มาสานต่อ แล้วในที่สุดก็ได้คำตอบว่าเราจะต้องมี CPO เรียกเป็นภาษาไทยว่า “ปคร.” ย่อมาจากคำว่า “ผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา” ที่จริงผมเคยท้วงติงในวันนั้นและอยากจะติงจนถึงวันนี้ด้วยว่า ฟังชื่อแล้วเหมือนกับเป็นผู้ประสานงานระหว่างคณะรัฐมนตรีกับรัฐสภา ส่วนที่หายไปคือกระทรวงหรือส่วนราชการ เพราะจริง ๆ คน ๆ นี้ไม่ใช่ผู้ประสานงานระหว่างคณะรัฐมนตรีกับรัฐสภาเท่านั้น คือไม่ใช่เฉพาะระหว่างทำเนียบรัฐบาลกับพระที่นั่งอนันตสมาคม แต่เป็นการประสานระหว่างกระทรวงของตนกับคณะรัฐมนตรีหน้าทีหนึ่ง และคนเดียวกันก็จะทำหน้าที่ประสานระหว่างกระทรวงของตนกับรัฐสภาอีกหน้าทีหนึ่ง เพราะฉะนั้นคำที่หายไปน่าจะเป็นคำว่า “ส่วนราชการ” แทนที่จะเป็น “ปคร.” อาจจะต้องเป็น “สคร.” อะไรทำนองนี้ แทนที่จะเป็น “CPO : Cabinet Parliamentary Liaison Officer” อาจจะต้องมีคำว่า “Ministry” อีกสักคำหนึ่ง เป็น “MCPO” อะไรก็แล้วแต่จะว่ากัน ฟังแล้วเหมือนย่อมาจากมาร์โคโปโล ใครคิดคำไหนเก๋กว่าก็ลองไปคิดดู การที่คำว่า “ส่วนราชการ” หายไปจากชื่อจึงทำให้หน้าที่นี้ดูจะลดความสำคัญลง หลายคนจะไม่ตระหนักว่าเมื่อตัวได้รับแต่งตั้งให้เป็น ปคร. ความคาดหวังนั้นคือให้เป็นผู้ประสานระหว่างกระทรวงกับคณะรัฐมนตรี และระหว่างกระทรวงกับรัฐสภา เราเริ่มคิดเรื่องนี้แล้วก็มีปฏิบัติในปี ๒๕๔๖ ทำไปได้สัก ๒-๓ ปีก็ประเมินแล้วว่ารู้สึกไม่ดี เพราะหลังจากนาร่องไปแล้วได้ผล ได้ผลคืองานเร็วขึ้น ถูกต้องมากขึ้นเมื่อเทียบกับเมื่อก่อน ช่องโหว่ช่องว่างมีบ้างแต่ก็อุดไปได้มากเหมือนกัน ในที่สุดอีกไม่กี่ปีต่อมาในปี ๒๕๕๑ จึงได้ออกเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีตั้งเรื่องนี้ขึ้นเป็นหลักเป็นฐานเป็นการเป็นงานสืบมาจนบัดนี้ เพราะฉะนั้นเราไปแล้ว ปคร. อยู่มาจนวันนี้เกือบ ๑๐ ปีแล้ว เราก็กำหนดไว้ว่าเพื่อให้งานนี้เป็นงานใหญ่ของกระทรวงเราจึงจะลดความสำคัญของกระทรวงไม่ได้เพราะกระทรวงคือฐาน ก็ได้พยายามที่จะให้การคัดคนมาเป็น ปคร. นั้นต้องเป็นคนประเภทที่มีศักยภาพ หลายกระทรวงคิดว่าต้องตั้งจากนักกฎหมาย ซึ่งไม่ใช่ไม่จำเป็น วิศวกรก็ได้ แพทย์ก็ได้ นายช่างก็ได้ แต่ต้องมีฐานะที่สูงพอสมควรในการที่จะไปประสานกับกระทรวง คนในกระทรวงเขาพอจะเกรงใจอยู่บ้าง เพราะถ้าเราไม่กำหนดอะไรเลยสุดท้ายก็จะได้ซี ๕ ซี ๖ อะไรสักคนขึ้นมา แล้วเขาจะไปประสานอะไรกับใครในกระทรวงได้ ดังนั้น จึงได้กำหนดมาตั้งแต่แรกว่าคนที่จะเป็น ปคร. จะต้องเป็นระดับ ๑๐ คือระดับรองปลัดกระทรวง

เราได้ลองอย่างนี้มาระยะหนึ่งเมื่อคุยกับทาง ปคร. ว่าเป็นอย่างไบบ้าง ก็มีเสียงบ่นจาก ปคร. ในยุคแรก ๆ ที่ผมเคยไปคุยด้วยได้รับข้อเสนอแนะที่น่าสนใจมากกว่า หนึ่งงานหนัก เมื่อบอกว่างานหนักหลายคนคงนึกในใจว่าไม่เหมือนพวกเราเลยงานเบา ผมรู้ว่างานเบาก็เพราะวันนี้หลายกระทรวงไม่ใช่ ปคร. แต่รุ่นแรก ๆ พืดกันอยู่ ไฟยังไหม้ฟางอยู่ เขาจึงมักจะคัดคนที่มีศักยภาพที่สุดคนหนึ่ง ในบรรดารองปลัดกระทรวงหรือซี ๑๐ มาทำหน้าที่ เพราะฉะนั้นงานหนัก เหตุที่งานหนักก็เพราะว่า สลค. เล่นบทไม่แข็งว่าจะไม่ประสานกับคนอื่นในกระทรวงแม้แต่รัฐมนตรีแต่จะประสานกับ ปคร. เท่านั้น รัฐมนตรีกระทรวงนั้นอยากรู้อะไรก็ไปถาม ปคร. ของตน เมื่อเจอบทนี้เข้า ปคร. ก็กลายเป็นคนสำคัญ แต่ ปคร. หลายคนก็เสร็จเหมือนกัน เมื่อรัฐมนตรีมาถามก็ไม่วีเรื่องเหมือนกันเพราะฉะนั้น

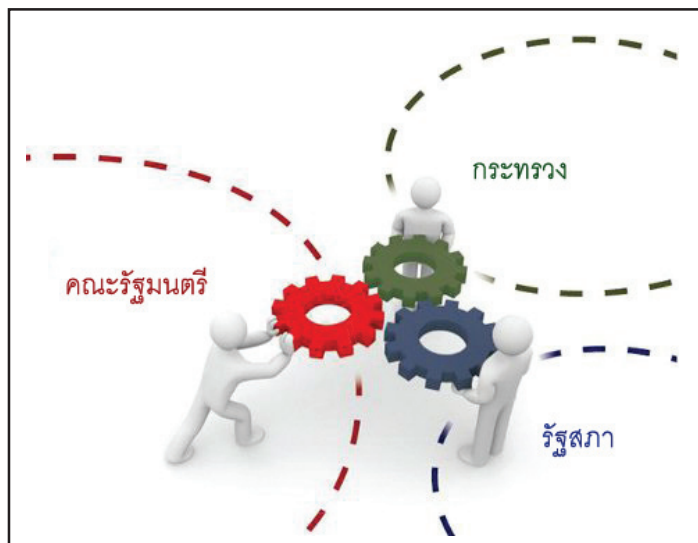

ก็พ้นจาก ปคร. ไป เคยพบรองปลัดกระทรวงเป็น ปคร. มาพบอีกทีไปเป็นผู้ตรวจ ผมไปถามท่านรัฐมนตรีว่าเกิดอะไรขึ้น ท่านบอกหนึ่งไม่ได้ลดชั้นเพราะซี ๑๐ เหมือนกัน ข้อที่สองทำหน้าที่ ปคร. เย่มาก แสดงว่าเขาให้ความสำคัญกับ ปคร. แต่นั่นไม่เท่ากับว่าเมื่อเราลงประเมินดูในระยะแรก ๆ นอกจากว่าหนึ่งงานจะหนัก ปคร. หลายคนก็ตื่นเตนกับการทำงานนี้ เพราะเริ่มจะมาเดินเล่นหน้าห้องประชุมคณะรัฐมนตรีได้บ้าง พบปะผู้หลักผู้ใหญ่บ้าง เพื่อนผมคนหนึ่งเป็น ปคร. กระทรวงหนึ่งเขาบอกดีกว่าเข้า วปอ. อีกผมถามว่าแปลว่าอะไร เขาบอกว่ารู้จักคนมากขึ้น แต่เสียงบ่นจากทุกกระทรวงคือมีแต่ ปคร. คนเดียวแล้วงานมากทำไม่ไหวหนักเกินไปแล้วอยู่ไปอยู่ไปก็เหมือนกับคนที่โลกลิ้มเพราะทั้งกระทรวงก็จะมาโยนอยู่ที่ ปคร. แต่เมื่อถึงเวลาจะมีโปรโมชันหรือความดีความชอบก็จะไม่ค่อยนึกถึงอะไรสักเท่าใด กลายเป็นคนปิดทองหลังพระไป จุดนั้นทำให้เกิดความคิดในเวลาต่อมาว่าต้องให้เครื่องมือแก่ ปคร. ก็เลยเกิดผู้ช่วย ปคร. ขึ้น มีทีมงานให้กับ ปคร. เพื่อที่จะใช้อะไรต่ออะไรได้บ้าง อย่างน้อยคอมพิวเตอร์สักตัว โทรศัพท์สักเครื่อง ส่วนสิ่งจูงใจให้คนอยากมาเป็น ปคร. ก็มี ไม่นับคุณงามความดี ความดีความชอบที่กระทรวงจะให้กันเองแล้ว สลค. ก็ได้ให้ด้วย แต่ สลค. ไม่สามารถให้เรื่องอื่นหรอก เงินจะแจกก็ไม่มี รถจะให้ก็ไม่มี อะไรจะให้ก็ไม่มี ก็ถือว่าเป็นความดีความชอบในการที่จะได้รับการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์เลื่อนชั้นเร็วกว่าปกติ ซี ๑๐ รองปลัดกระทรวงปกติอยู่นานบางที่อยู่นานจนเกษียณก็ไม่มีวันได้สาย ๔ แต่เมื่อมาเป็น ปคร. จะเป็นผลงานหนึ่งที่บวกเข้าไปจึงทำให้รองปลัดกระทรวงหลายคนได้สายสะพายชั้นที่ ๓ หรือ ๔ เร็วกว่าปกติ หรือจะไม่เร็วกว่าปกติแต่ก็อยู่ในข่ายที่จะได้รับ กลายเป็นคุณงามความดีที่บวกเข้าไป ผมจำได้เมื่อคราว ปคร. กระทรวงยุติธรรม นายธทอง จันทรางศุ กระทรวงชอสาย ๔ ถ้าตามเกณฑ์ต้องใช้เวลาอีก แต่คณะกรรมการได้พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็น ปคร. แล้วกระทรวงยุติธรรมก็ทำงานได้ผลดีเป็นที่พอใจ จึงได้ขอพระราชทานให้ สิ่งเหล่านี้ที่จะต้องค่อย ๆ สร้างเข้าไป วันนี้อาจจะยังไม่พอ ต้องสร้างอีก

บทบาทของ ปคร. ในการสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายของคณะรัฐมนตรี

๑. บทบาทการประสานงานระหว่างกระทรวงกับคณะรัฐมนตรี และกระทรวงกับรัฐสภา

งานของ ปคร. นั้นเราคาดหมายให้ท่านทำอยู่ ๒ อย่าง อย่างแรก ท่านจะต้องเป็นผู้ประสานงานระหว่างกระทรวงของท่านหรือส่วนราชการของท่านกับคณะรัฐมนตรี ประสานในการที่จะส่งเรื่องมาเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรี และประสานในการที่คณะรัฐมนตรีส่งเรื่องไปเอง ท่านช่วยไปติดตามดูแล เช่นบางเรื่องท่านส่งมา กระทรวงก็ส่งมาแค่เรื่องพวกนี้ ส่งกฎหมายมาเข้าคณะรัฐมนตรี ส่งเรื่องมาให้คณะรัฐมนตรีรับทราบ อนุญาต อนุมัติ เรื่องที่มาจากกระทรวงก็ไม่พ้นแค่นี้ บางทีก็ขอเงิน บางทีก็ขอคน ขออัตรา บางทีขออนโยบาย บางทีขออนุมัติที่จะทำเรื่องนั้นเรื่องนี้ บางทีก็เป็นเรื่องการแต่งตั้งโยกย้าย เมื่อหน้าที่หรือบทบาทของท่านมีตรงนี้ สิ่งที่เราคาดหมายจากท่านก็คือท่านทำหน้าที่นี้ ได้สมบูรณ์ คำว่า “ทำหน้าที่ได้สมบูรณ์” ก็คือ ท่านตรวจสอบความถูกต้อง เราไม่ได้คิดว่าท่านต้องเป็นคนตรวจสอบเอง คือไม่ได้หวังพึ่งปัญญาท่าน แต่เราหวังพึ่งสติของท่าน ในการที่ท่านจะบอกเจ้าหน้าที่ที่เป็นเจ้าของเรื่องซึ่งอาจจะเกิดเป็นกรรม สะกิดให้เขารู้ว่าคุณตรวจเรื่องนี้หรือยัง สลค. เขาเคร่งครัด ถ้าเสนอเข้าไปสู่ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี แล้วคณะรัฐมนตรีเขาเห็นว่าข้อมูลผิดหรือไม่ครบหรือไม่สมบูรณ์เขาจะติมาที่เรานะ ตรงนี้ต่างหากที่เราอยากให้ ปคร. เป็นคนบอกกับกระทรวงของตน การตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง ความชัดเจน ข้อกฎหมายต่าง ๆ ไล่มาตั้งแต่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญหรือไม่ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติหรือไม่ สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีเก่า ๆ หรือไม่ สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลหรือไม่ สอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศหรือไม่ ผมย้ำอีกครั้งว่าเราไม่ได้หวังพึ่งปัญญาว่าท่านจะต้องเป็นโดเรมอนไปตรวจสอบเสียเอง แต่ท่านช่วยเป็นสติในการเตือนเท่านั้น คือไม่เป็นปัญญาแต่เป็นสติ เพราะเทียบกับของเดิมเมื่อครั้งสมัยยังไม่มี ปคร. งานที่มาจากกระทรวงนั้นขาดทั้งสติและปัญญา ในส่วนสติผมได้เรียนแล้วว่ากระทรวงก็คิดว่าไปตายเอาดาบหน้า

สลค. เก่งก็ตรวจเอง ในส่วนของปัญญาก็ให้ไปคิดว่าคณะรัฐมนตรีเก่งก็ให้ไปคิดเองว่าควรทำหรือไม่ควร ถูกหรือผิดกฎหมาย แต่ว่ากระทรวงอยากได้ก็เลยขอมา วันนี้คงไม่ได้แล้วเพราะเวลาเกิดเรื่องมาสั่มก่อนคณะรัฐมนตรีก็จะถามว่า สลค. ได้ตรวจหรือยัง วันนี้คณะรัฐมนตรีถามว่าเรื่องที่มาจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปคร. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตรวจหรือยัง คูมาหรือยัง และโดยมากเวลาถามว่า สลค. ตรวจหรือยัง สลค. ก็จะรีบตอบทันทีว่า ปคร. เขาบอกมาว่ากระทรวงตรวจแล้ว ตรงนี้ถึงต้องย้อนกลับไปดูว่าท่านทำงานตรงนี้ได้บริบูรณ์หรือไม่เพียงใด งานตรงนี้ก็คืองาน ๘๐% ที่ผมบอกมาจากกระทรวง ขณะเดียวกันการประสานงานระหว่างกระทรวงกับคณะรัฐมนตรีในการส่งเรื่องมาที่คณะรัฐมนตรียังมีส่วน ๒๐% เช่น งานนโยบายของคณะรัฐมนตรี หรืองานที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงไปทำตรงนี้ก็ตกอยู่ในมือของ ปคร. ด้วยที่จะต้องช่วยติดตามเร่งรัด ซึ่งก็เหมือนกันเราไม่ได้หวังพึ่งปัญญาว่าท่านต้องลงไปทำเอง ถึงท่านจะเป็นซี ๑๐ ถึงท่านจะเป็นรองปลัดกระทรวง ถึงท่านจะเป็นผู้ตรวจ หัวหน้าผู้ตรวจ เราไม่ได้หวังว่าท่านต้องลงไปทำเอง แต่ท่านจะต้องเป็นสติให้กับกระทรวง ถามว่าคณะรัฐมนตรีมีมติมาแล้ว ก็แจ้งมาที่เรา เราจ่ายเรื่องไปแล้วคุณทำไปถึงไหน คุณพร้อมหรือไม่ที่จะรายงานกลับมายังคณะรัฐมนตรี คำว่า “ผู้ประสานงาน” หรือตัว “ป” ก็คือทำบทบาทตรงนี้

บทบาทประการที่สองที่เราคาดหมายจากตัว ปคร. ก็คือการที่ ปคร. เป็นผู้ประสานงานระหว่างกระทรวงหรือส่วนราชการกับรัฐสภา ซึ่งพ้นจากคณะรัฐมนตรีไปแล้ว คือไปประสานกันเองระหว่างกระทรวงท่านกับพระที่นั่งอนันตสมาคม กระทรวงมีอะไร นักหนาที่จะต้องไปประสานกับสภา เมื่อท่านส่งกฎหมายมาเข้าคณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ มีการตรวจสอบจนกระทั่งเสร็จเรียบร้อย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาผ่าน รัฐบาลส่งไปสภา คุณจะไปหวังให้นายกรัฐมนตรีไปเดินตามอยู่ที่สภาได้อย่างไร คุณจะหวังให้เลขาธิการคณะรัฐมนตรีไปเดินตามอยู่ที่สภาได้อย่างไร ก็เป็นหน้าที่ของกระทรวงแล้วว่าต่อไปนี้ต้องตามไปดูเองว่าร่างพระราชบัญญัติของเราไปสภาแล้วเขาจัดลงในระเบียบวาระแล้วหรือยัง วันไหน มีร่างอื่นประกบหรือไม่ หลายกระทรวงพลาดแม้กระทั่งว่ามีกฎหมายของกระทรวงตนเองส่งไปสภา แล้วรู้เพียงแต่ว่ากฎหมายส่งไปสภาแล้ว แต่หาว่าไม่มีร่างพระราชบัญญัติอีก ๕ ฉบับที่สมาชิกสภาเสนอ แล้วประธานเห็นว่าเป็นเรื่องเดียวหรือคล้ายกันก็นำมาจัดไว้อยู่ในคิว ๖-๑-๖.๕ เมื่อถึงเวลาเขายกขึ้นพิจารณา รวมหมด ปคร. ถึงต้องถูกวางตาข่ายในการที่จะติดตามดูว่ากฎหมายที่ส่งไปเข้าวาระหรือเข้าคิวแล้วหรือไม่ จะเป็นวันใดอาจจะคลาดเคลื่อน เช่น ครบกำหนดวันนั้นแต่เมื่อถึงเวลาสภาใช้เวลาวันนั้นทำเรื่องอื่นมากไปก็เลื่อนไปอีก ๒-๓ อาทิตย์ หรือบางที่เป็นเดือนก็ต้องตามไปดูต่ออีก ผมย้ำว่าประสาน และย้ำนักย้ำหนาว่ารัฐบาลไม่ได้พึ่งปัญญาแต่พึ่งสติ เพราะว่า ปคร. หลายคนมาพูดให้ผมฟังว่า รัฐมนตรีเขามีเลขานุการรัฐมนตรี มีฝ่ายการเมือง มีสารพัด ทำไมถึงไม่ไปตามเอง ใช่ครับ รัฐมนตรีเขาก็ต้องมีคนเหล่านั้นไปตาม แต่นั่นคือทำให้รัฐมนตรี แต่ ปคร. นั้นทำให้กระทรวง เพราะฉะนั้นบางเรื่องไม่ใช่ที่ท่านไปรู้มาแล้วมาบอกรัฐมนตรี แต่ท่านต้องบอกปลัดกระทรวง ท่านต้องบอกอธิบดีกรมที่เป็นเจ้าของเรื่อง ตรงนี้จึงมีความหมายว่าเป็น “ผู้ประสานงาน” คือ “ป” ระหว่างส่วนราชการกับรัฐสภา ท่านต้องตามไปดูแม้กระทั่งจนถึงว่าเรื่องนี้เข้าสภาอภิปรายกันเสร็จ สมมติว่าสภารับหลักการตั้งกรรมาธิการ จะตั้งอย่างไร กรรมาธิการสามัญหรือวิสามัญ สามัญส่งไปคณะไหน ถ้ากรรมาธิการสามัญเราก็ไม่ต้องยุ่งว่ามีใครเป็นกรรมาธิการ แต่หากส่งกรรมาธิการวิสามัญคณะนี้จะตั้งกี่คน มีใครบ้าง เหล่านี้อยู่ในสติของ ปคร. ทั้งนั้นที่จะต้องรับรู้และประสาน เมื่อท่านเป็นผู้ประสานท่านอาจจะต้องทำงานใกล้ชิดกับเลขานุการรัฐมนตรีหรือหัวหน้าฝ่ายการเมืองของท่านรัฐมนตรี รวมทั้งกับปลัดกระทรวง จนกระทั่งเรื่องที่ไม่ใช่กระทรวงส่งไปยังสภาท่านนั้น เรื่องที่สภาเขาเป็นต้นเรื่องแต่มาเกี่ยวกับกระทรวงของท่าน เช่น เรื่องตั้งกระทู้ถาม ไม่ว่าจะเป็นกระทู้ที่สภาเขาตั้งถามสด หรือกระทู้ที่ถามเพื่อให้ไปตอบในที่ประชุมสภา หรือกระทู้ที่ถามเพื่อให้ตอบลงราชกิจจานุเบกษา อย่างนี้กระทรวงต้องรู้ทั้งนั้นว่าบัดนี้มีกระทู้ ใครเป็นคนถาม พรรคไหน ถามว่าอะไร ผมเจอแม้กระทั่ง ปคร. บางคนมีความสามารถจนกระทั่งถึงขนาดรู้ว่าที่ถามคนถามมีมูลเหตุจูงใจอะไร และมองไปอีกขั้นตอนหนึ่งว่าถามแค่นี้มีอะไรต่อเป็นขั้นตอนที่สองที่สามอย่างนี้เก่ง แต่เก่งหรือไม่เก่งคุณก็ไปแสดงฝีมือคุณกับรัฐมนตรีคุณเอง แต่รัฐมนตรีเป็นคนมาชมให้ผมฟังว่า ปคร. กระทรวงท่านเก่งดูจากกระทู้ที่เห็นอยู่แค่นี้ ท่านก็เตรียมไปตอบอย่างนี้ แต่ ปคร. อาศัยความเป็นข้าราชการประจำก็เลยถูกกัก ชอกแซกไปมาไปไม่ได้ ความลับว่ามีเบื้องหลังอะไรอีกขั้นตอนหนึ่งต่อไป เพราะฉะนั้นที่ผมเตรียมจะตอบทั้งหมดผมตอบอย่างนี้ไม่ได้แล้วผมต้องเลยไปขั้นตอนที่สองแล้วด้วยอย่างนั้นเป็นฝีมือของ ปคร. ก็ไปว่ากันเอง แต่ก็ไม่ได้คาดหมายว่าทุกคนจะต้องเป็นอย่างนั้น

รวมความแล้ว ปคร. ก็ทำอยู่แค่นี้ ปัญหามีอยู่เพียงว่าที่ทำอยู่แค่นี้ประสานกับ “ค” และประสานกับ “ร” ท่านทำได้สมบูรณ์หรือไม่ สิ่งที่จะพูดต่อไปนี้ไม่ได้ตำหนิเพราะผมก็รู้ว่าท่านมีอุปสรรค มีข้อขัดข้อง มีข้อจำกัดมาก เห็นใจด้วยคงต้องใช้เวลาอีกนานกว่าจะแก้ข้อขัดข้องได้ วันนี้หลายกระทรวงไม่ผู้จะให้ความสำคัญกับ ปคร. ผมอดคิดไม่ได้ว่ารัฐมนตรีบางท่านไม่ทราบด้วยซ้ำไปว่าในกระทรวงมี ปคร. อยู่ แต่ปลัดกระทรวงคงต้องรู้ ข้อขัดข้องประการต่อไปก็คือ จะรู้หรือไม่รู้ไม่แปลก แต่หลายส่วนราชการมองข้าม

ปคร. ไป คือรู้ว่าปคร. แต่ทำอะไรไม่ทำให้ ปคร. รู้ ไม่ได้ตั้งใจปิดบังแต่อาศัยความสะดวกเข้าว่า ความรวดเร็วเข้าว่า เพราะฉะนั้นที่จะคาดหวังว่าให้ ปคร. สามารถรู้วาทะถวญตนเองเสนออะไรไปที่คณะรัฐมนตรีนั้น สุดท้าย ปคร. ก็รู้พอกับที่หนังสือพิมพ์วันพุธ เขาลงว่าเมื่อวานมีเรื่องของกระทรวงเข้าไปแล้ว ตามหลักเราหวังว่าให้ ปคร. รู้เรื่องตั้งแต่วันจันทร์ว่าวันอังคารนี้จะมีอะไรของกระทรวงเข้า แต่ที่ไหนได้มารู้วันพุธว่าเมื่อวานคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเรื่องนั้นไปแล้วโดยที่ ปคร. ไม่รู้จะไปเมื่อใด ที่เป็นเช่นนั้นก็หมายความว่าเพราะว่ากระทรวงตั้งแต่สำนักงานปลัดกระทรวงมาจนถึงกรมข้าม ปคร. ไป อย่างนั้นต้องไปติดต่อแล้วว่าบกพร่องที่ตัว ปคร. หรือว่าบกพร่องที่ระบบงานในกระทรวง ก็ทราบว่าเป็นข้อขัดข้องซึ่งคงต้องคิดต่อไปว่าจะทำอย่างไร และก็ทราบว่ากลไกที่เป็นเครื่องมือของ ปคร. เองในหลายกระทรวงก็ยังไม่สมบูรณ์ ได้ผู้ช่วย ปคร. มาแต่ก็ยังไม่ได้กลไกอื่นที่จะมาช่วยหรือให้ความสะดวกความจริงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเขาบอกว่าต้องมีสถานที่ทำงานมีที่พักหลักแหล่งด้วยซ้ำไป แต่หลายกระทรวงก็ไม่ได้จัดในเรื่องเหล่านี้ แล้วถ้าไปบอกเข้ากับบุคลิกภาพของคนที่เป็น ปคร. ซึ่งเมื่อให้รู้ก็จะรู้ เมื่อไม่บอกให้รู้ก็ไม่อยากจะไปรู้ แล้วก็ถือว่างาน ปคร. เป็นงานฝางานแถม งานจริงคืองานเป็นรองปลัดกระทรวง งานผู้ตรวจ ความบกพร่องก็เลยทับเป็นทวีคูณตรีคูณในที่สุดก็นำมาถึงสิ่งที่เป็นปัญหาในการบริหารราชการในเวลานี้โดยเฉพาะในการที่จะขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล ปคร. หลายแห่งหลายคนยังไม่สามารถที่จะตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของเรื่องได้ ผมรู้ว่าถ้าถามว่าเพราะอะไร ก็จะตอบว่าผมไม่รู้ด้วยซ้ำว่ามีเรื่องนี้อยู่เสนอมาจากกระทรวงผม ถ้ามีจริงและเป็นอย่างนั้นจริงช่วยกันบ่นหน่อย ท่านรองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีสิบพันๆ ท่านจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไข สิ่งที่ต้องแก้ไขคือ ปคร. จะต้องรู้ และเมื่อรู้แล้วก็ต้องมีอำนาจแล้วก็มีความหน้าที่ในการที่จะประสานให้มีการตรวจสอบ ไม่ใช่ให้ ปคร. ตรวจสอบ ประสานให้มีการตรวจสอบว่ากรมคุณได้ดูมาหรือยังเรื่องนี้ ที่เราพูดสำหรับคดีคนที่ ๑๐ ขึ้นมาก็เพราะว่าให้เป็นคนที่ไปบอกได้ว่ากรมคุณดูหรือยัง ถ้ายังไม่ได้อ่านดูเสียเพราะ สลค. เขาเคร่งครัดมากเรื่องนี้ คณะรัฐมนตรีเคร่งครัด คุณเช็กหรือยังว่าขัดกฎหมายหรือไม่ ถ้าเช็กแล้วคุณเช็กกับใคร ถ้าโทรไปถามอัยการก็ต้องไปขอหนังสือเตรียมไว้ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ ปคร. ต้องทำทั้งนั้น

๒. บทบาทการหาข้อยุติกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะนำเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี

ที่จริงคาดหวังให้ ปคร. ทำสิ่งหนึ่งมาตั้งแต่ต้นแล้วคือ เรื่องที่ส่งจากกระทรวงหรือส่วนราชการไปยังคณะรัฐมนตรี เขามีหลักอยู่ว่าควรจะเป็นเรื่องที่มีความขัดแย้งกันน้อยที่สุด สมัยก่อนผมจำได้ตอนที่ผมเป็นเลขาธิการคณะรัฐมนตรีปีแรกกระทรวงจะมีทัศนคติว่าอะไรที่กระทรวงทำได้ก็ส่งไปนานแล้ว แต่เพราะว่าทำไม่ได้ เพราะว่าขัดกับอีกกระทรวงหนึ่งก็ส่งให้คณะรัฐมนตรีชี้ขาด ทัศนคตินี้ไม่ผิดเพราะว่าคณะรัฐมนตรีมีไว้ชี้ขาดการบริหารราชการแผ่นดิน แต่ปัญหากระทรวงเจ้าของเรื่องกับกระทรวงคู่พิพาทหรือคู่กรณีได้หาทางคุยกันแล้วหรือไม่ ร้อยละ ๙๐ ยัง และไม่คุยกันด้วย เพราะอะไร คำตอบมี เพราะรัฐมนตรีคนละพรรค เพราะฉะนั้นบ่อยครั้งในอดีตที่ สลค. จะต้องทำตัวเป็นคนกลาง สมัยผมเป็นเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทำบ่อยมาก สมัยเลขาธิการคณะรัฐมนตรีคนต่อ ๆ มาก็บ่อยมาก คือก่อนที่เราจะนำเรื่องนี้เข้าไปในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีสุดท้ายกลายเป็นเรื่องกระทรวง ก แย้งกับกระทรวง ข จึงขอให้คณะรัฐมนตรีชี้ เราก็จะเชิญกระทรวง ก และกระทรวง ข มาประชุมด้วยกัน และก็อาจจะมีการกระทรวง ง จนถึง ฮ มาช่วยนั่งเป็นเพื่อน คือพาดพิงกระทรวงไหนก็เชิญมา เกี่ยวกับกฎหมายเชิญสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับเศรษฐกิจเชิญสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาคุยกัน คุยกันมาก ๆ จนถูกหาว่าเป็น

คณะรัฐมนตรีน้อย คุณกันเพื่อที่จะให้รู้ว่ามีทางใดที่เราจะยุติปัญหานี้ หรือขัดแย้งกันอยู่ ๖ ข้อทำอะไรที่จะให้เหลือน้อยที่สุด ชัก ๑-๒ ข้อให้คณะรัฐมนตรีชี้ก็พอแล้วที่เหลือน่าจะจบลงได้โดยเหตุโดยผลตรงนี้ที่ต่างกัน ก็สำเร็จบ้างไม่สำเร็จบ้าง จะไปหวังให้สำเร็จหมด ก็คงยาก แต่ผมจำได้ว่าที่สำเร็จก็มีมาก และบ่อยครั้งที่เวลาเชิญประชุมรัฐมนตรี ๒-๓ กระทรวงที่เกี่ยวข้องก็มาเอง มีอยู่ครั้งหนึ่ง ผมตกใจ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ขณะนั้นมาเอง เพราะท่านมีปัญหาเกี่ยวกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องส่งมาแล้วว่าให้ คณะรัฐมนตรีชี้ เราก็ไปเชิญกระทรวงพาณิชย์เชิญกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มา หวังแค่ว่าระดับชี้ ๙-๑๐ มากี่พอแล้วท่านก็กลับไป รายงานกระทรวงท่านเอง แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์มา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ก็เลยมาบ้าง พอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาก็กลัวตะลุมบอนไม่ได้ก็ไปชวนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอื่นพรรคเดียวกับตัวมาอีก พอคุยไปคุยมา ที่นี้ปัญหาคือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ท่านอยู่พรรคหนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อยู่อีกพรรคหนึ่ง หัวหน้าพรรคทั้งสองพรรคกลัวถูกพรรคตัวจะเปลี่ยงพลั่ว หัวหน้าพรรคไม่ได้เกี่ยวกับเขาแต่ก็มาด้วย คุยไปคุยมาก็จบลง ผมจำได้ มติตอนที่จบลงขำมากจบลงด้วยไม่มีอะไรขัดข้องแล้ว แต่กระทรวงที่พิพาทขอให้นำเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ผมถามว่า จะนำไปเข้าเพื่ออะไรก็ในเมื่อจบไปแล้ว ได้คำตอบว่าเพื่อให้รู้ว่าจบแล้ว ได้ความดีความชอบ ได้หน้า ผมก็คิดว่าก็ดีผมก็ได้หน้าเหมือนกัน ด้วยว่าเราทำให้เรื่องจบได้ สุดท้ายก็นำเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรีว่ามีข้อพิพาทเรื่องนี้แต่จบลงเรียบร้อยจึงรายงานคณะรัฐมนตรี เพื่อทราบ คณะรัฐมนตรีก็รับทราบโดยใช้เวลาประมาณครึ่งนาที่โดยไม่จำเป็นต้องอภิปรายอะไร แต่รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ได้รับคำชมจากท่านนายกรัฐมนตรีไปแล้ว จำได้ว่าท่านนายกรัฐมนตรีบอกว่าอยากให้กระทรวงต่าง ๆ หาทางจบลงแบบนี้ สันติวิธี ประองดองแห่งชาติ

บางเรื่องไม่ได้ใหญ่โตขนาดนั้น เราก็หวังว่า ปคร. ที่จะเป็นคนทำหน้าที่นี้ ผมไม่ได้หมายความว่า ปคร. ของกระทรวงหนึ่ง ไปเชิญรัฐมนตรีอีกกระทรวงหนึ่งมา ปคร. มีกันอยู่ทุกกระทรวง ก่อนที่จะทำเรื่องจากกระทรวงไปเข้าคณะรัฐมนตรีว่ามีปัญหา อย่างนี้ขอให้คณะรัฐมนตรีชี้ ท่านลองจัดประชุมภายในหรือระหว่างกระทรวงท่านกับอีกกระทรวงหนึ่ง หรือกระทรวงที่เกี่ยวข้อง หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดยมากก็จะเกี่ยวข้องกันอยู่อย่างนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงการคลัง สำนักงานงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ก็เชิญกันมาได้หรือไม่ ทำกันไปเอง เชื้อเถอะว่าปราชญ์สารพัดในปฐพี เอาไม้ตรีแลงได้ดั่งใจจง คนเราถ้ามีเอกสารได้ไป ตอบมาก็ say no ทั้งนั้น แต่พอมานั่งคุยกันเห็นหน้าเห็นตาบางที ปคร. ต่อ ปคร. มานั่งประชุมกันโดยที่ ปคร. ทั้งสองไม่มีส่วนได้เสีย เพราะมาจากกรม แต่พอมานั่งประชุมกัน ปคร. คนนี้ วปอ. รุ่นเดียวกันกับ ปคร. คนนั้น ไม่ก็อยู่สสสมัยรุ่นเดียวกันมา ไม่ก็อำนวยการ รุ่งที่รุ่งน้อง สังคมไทยมีอยู่แค่นี้ คุยไปคุยมาก็จบลงได้ แต่บางทีจบ กลับไปอธิบดีก็ยังไม่ยอมก็ค่อยว่ากันใหม่ค่อยส่งมาที่ สลค. แล้ว สลค. ค่อยไปหาคนที่เรียนรุ่นเดียวกับอธิบดีมาคุย แต่หมายความว่า ปคร. ต้องใช้วิธีระงับข้อพิพาทก่อน ซึ่งตรงนี้นผมเห็นว่า ยังมีความบกพร่องอยู่อาจจะเพราะไม่กล้าทำ บกพร่องคือบกพร่องในหน้าที่ไม่ใช่ว่าบกพร่องเป็นความผิดอะไร บกพร่องคือยังไม่อยากทำ หรือยังไม่กล้าทำ

๓. บทบาทการติดตามและรายงานผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี

อีกประการหนึ่งก็คือการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล การที่จะให้ ปคร. ทำหน้าที่ “ป” คือประสานกับคณะรัฐมนตรี ในเรื่องที่จะส่งมาเข้าคณะรัฐมนตรีถึงกระทรวงจะไม่ทำ สลค. ก็ต้องทำอยู่ดี แต่เรื่องที่คณะรัฐมนตรีมีมติออกไปถ้ากระทรวงไม่ทำ ก็ยากที่จะมีคนอื่นทำ Job Description หรือภารกิจอย่างหนึ่งของ สลค. คือต้องเป็นคนติดตามมติคณะรัฐมนตรี แต่ท่านลองคิดว่า สลค. ของท่านเลขาธิการคณะรัฐมนตรีอำพนฯ ท่านรองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีสิบล้านฯ ท่านจะไม่มีปัญหาติดตามมติคณะรัฐมนตรี ได้อย่างไร คณะรัฐมนตรีประชุมกันทุกวันอังคาร อังคารหนึ่งก็มีมติประมาณ ๕๐ เรื่อง แล้วปีหนึ่งมีกี่อังคาร แปลว่าปีหนึ่งมีกี่มติคณะรัฐมนตรี ถ้านับตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองสมัยพระยามโนปกรณนิติธาดาเรามีกมิตี มติเหล่านั้นไม่ใช่มติที่สั่งให้ สลค. ทำ แต่เป็นมติที่สั่งให้กระทรวงทั้งหลายทำทั้งนั้น ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปทำอย่างนั้น ให้กระทรวงการคลังไปทำอย่างนั้น แล้วถ้ากระทรวง ไม่ทำหรือไม่สนใจหรือไม่นำพา ถามว่าใครจะไปตาม เวลาผมไปชี้แจงงบประมาณกรมการกงการงบประมาณเคยถามผม ผมจำได้ คนถามผมคือนายชัย ชิดชอบ ถามผมว่าท่านเลขาฯ คณะรัฐมนตรีมีมติโครม ๆ กันออกมา ท่านใช้คำได้ว่าเหมือนหมูหมาออกลูก แล้ว สลค. เคยไปติดตามบ้างหรือไม่ว่ากระทรวงนั้นเขาทำตามหรือไม่ ผมบอกว่าตามกฎหมายเรามีหน้าที่ ท่านก็บอกว่าแล้วคุณ ติดตามบ้างหรือไม่ คุณติดตามอย่างไร ผมก็บอกว่ามีจดหมายไปถามว่าท่านทำหรือยัง ท่านก็บอกว่าไม่ได้คุณต้องไปดู จะไปดู ได้อย่างไรเพราะ สลค. ไม่มีผู้ตรวจ ก็ต้องพึ่งพาสำนักราชเลขาธิการ แต่สำนักราชเลขาธิการมีผู้ตรวจก็คน ถ้าฟังเรื่องที่ต้องไปตรวจ

ตามปฏิทินของตัวเองก็มหาศาลต้องไปนั่งติดตามมติคณะรัฐมนตรีอีก โดยเฉพาะทุกเรื่องอีกก็ยิ่งยาก ความจริงควรจะมียุทธวิธีของตัวเองคือกระทรวงเป็นคนตรวจ เสร็จแล้วรายงานมาที่ สลค. แล้ว สลค. ก็จากรายงานไปที่คณะรัฐมนตรี สลค. ไม่เคยเก็บเงียบไว้เองหรอก มีบ้างที่เรื่องใดคณะรัฐมนตรีสนใจเป็นพิเศษก็จะบอกให้รายงานทุก ๑๕ วัน ให้รายงานทุก ๓๐ วัน ให้รายงานทุก ๓ เดือนถึงขนาดอย่างนั้นแล้วยังมีบางกระทรวงไม่รายงาน มีอยู่คราวหนึ่งผมเรียกให้เจ้าหน้าที่มาช่วยกันดูกระทรวงรายงานมาว่าเดือนนี้เหมือนเดือนก่อน ต้นเดือนมากเห็นประโยชน์นี้ เขาไม่รู้จะรายงานอะไรเพราะไม่มีอะไรดีขึ้น แต่ก็เหมือนเดือนก่อน เดือนหน้าเขาก็คงบอกว่าเหมือนเดือนที่แล้ว หนักเข้าคณะรัฐมนตรีก็คงเบื่อไปเองไม่อยากจะรู้แล้ว

การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลผ่านนโยบายสาธารณะ

เรากำลังพูดถึงว่ารัฐบาลเขาให้มาบริหารราชการแผ่นดิน รัฐบาลต้องเป็นผู้กำหนดนโยบายสาธารณะหรือที่เรียกว่า Public policy นโยบายสาธารณะที่รัฐบาลจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องนั้นมีอยู่ ๓-๔ ระดับ

๑. รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ในหมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ นั่นคือบังคับไม่ว่าใครจะมาเป็นรัฐบาลคุณก็ต้องใช้นโยบายนี้ สมัยก่อนไม่มีแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ใครมาเป็นรัฐบาลก็กำหนดเอง ตั้งแต่ปี ๒๕๓๒ เป็นต้นมาเราไปได้แบบอย่างมาจากเยอรมันว่า ถ้าไม่ใส่ในนโยบายกลางเอาไว้ในรัฐธรรมนูญบ้าง รัฐบาลที่มาใหม่จะกำหนดนโยบายสวัสดิะสวัสดิ์กว้างไกลเกินไป เพราะฉะนั้นต้องมีแนวนโยบายของรัฐบาลหรือ state policy ส่วนที่รัฐบาลจะมาทำอะไรกันต่อนั้นเป็น government policy นโยบายของรัฐบาล ซึ่งต้องเล็กกว่านโยบายของรัฐบาล ไม่ว่าพรรคการเมืองซ้ายขวาเข้ามาคุณต้องอยู่ใต้แนวนโยบายของรัฐบาล เยอรมันก็กำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐไม่กี่มาตราไว้ในรัฐธรรมนูญ แรก ๆ เราก็ทำอย่างเยอรมันใส่ไว้ในไม่กี่มาตราพอให้เป็นเค้ามูลแล้วหลังจากนั้นรายละเอียดหรือนโยบายอื่นที่พิเศษคุณก็ไปกำหนดเอาเอง เพราะคุณเป็นรัฐบาลคุณหาเสียงมา มาหลัง ๆ หนักเข้าจนถึงปัจจุบันไปดูให้ดูแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในหมวด ๕ ยาวกว่าแนวนโยบายที่นายกรัฐมนตรียิ่งลักษณ์ฯ แถลงต่อสภาอีก รายละเอียดมากเสียจนกระทั่งไม่รู้จะเหลืออะไรให้รัฐบาลคิดต่อแล้ว รัฐธรรมนูญกำหนดนโยบายของรัฐบาลไปไกลจนกระทั่งรัฐต้องส่งเสริมเกษตรแปรรูปไปถึงโน่นแล้ว ตอนเข้าสภา มีคนถามว่าท่านประธานที่เคารพ อะไรคือนโยบายในรัฐธรรมนูญเรื่องเกษตรแปรรูป มีคนตอบว่าทำสับปะรดกระป๋องไล่ตั้งแต่เนิ่นมากี่เลยประเด็นจนเดี๋ยวนี้ว่ารัฐธรรมนูญเขียนกระทั่งว่ารัฐบาลต้องทำสับปะรดกระป๋อง แต่นโยบายของรัฐบาลที่อยู่ในรัฐธรรมนูญหมวด ๕ นั้น แม้รัฐบาลจะไม่ได้เป็นคนกำหนดแต่รัฐบาลต้องทำตามถึงปีต้องรายงานสภาว่าทำงานไปถึงไหน ต้องเขียนเป็นเล่มต้องทำรายงานประจำปี อุปสรรคมีอะไร สภาจะใช้เป็นคู่มือตรวจสอบ ปัญหาที่ว่ารัฐบาลได้ทำอะไรบ้างในนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐและทำไปถึงไหน ใครคือรัฐบาล ถ้าพูดโดยแคบ ๆ ก็คือท่านนายกรัฐมนตรียิ่งลักษณ์ฯ และคณะของท่านไม่กี่คน แต่พูดให้กว้าง government ในที่นี้ก็คือ ๒๐ กระทรวง ๑๔๐ กว่ากรมทั้งนั้น เพราะฉะนั้นตรงนี้ที่กระทรวงทั้งหลายจะต้องรายงานมาว่าได้ทำอะไรไปถึงไหน เพื่อสนองแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในรัฐธรรมนูญข้อใด อย่างไร บางครั้งไม่ใช่ตั้งออกตั้งใจรายงานเป็นเรื่องเป็นราวกำลังจะเสนอขอเรื่องอื่นแต่ก็จะดึงมาด้วยว่าเรื่องที่เสนอนี้ไม่ได้ว่าอยากทำอะไรได้ใครดีแต่เป็นนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๘๔ สลค. รู้ก็เก็บใส่ record เอาไว้ว่ากระทรวงนี้เขาได้สนองนโยบายในรัฐธรรมนูญข้อนั้นแล้วสิ้นปีก็จะได้ออกมารวมกันได้ อย่างนี้เป็นหน้าที่ ปคร. เพราะฉะนั้น ปคร. ที่เก่งและอยู่มานานเมื่อรู้ว่าจะมีการเสนอเรื่องอะไรไป เขาอาจจะแนะนำกรมก็ได้ว่าเรื่องที่ คุณจะเสนอขอคณะรัฐมนตรีคุณอย่าบอกแต่เพียงว่าสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติข้อนี้ คุณบอกไปด้วยว่าสอดคล้องกับนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมาตรานั้น คุณบอกไปด้วยว่าสอดคล้องกับนโยบายที่รัฐบาลแถลงต่อสภาข้อนี้หน้าไหน ผลก็คือทำให้หนักแน่นจนคณะรัฐมนตรีต้องอนุญาต แต่ขณะเดียวกันผลพลอยได้ก็คือได้ชื่อว่าได้ตอบสนองนโยบายและขับเคลื่อนนโยบายบางเรื่องไปแล้ว อย่างนี้ที่เราคิดว่า ปคร. คงจะต้องมีบทบาทบ้าง แต่ก็ย้ำอีกว่าคงต้องใช้เวลากว่าที่เราจะทำให้สามารถทำขนาดนั้นได้ แต่เมื่อเราหวังพึ่งท่านให้เป็นสตีทท่านก็ต้องสะกิดเพราะบางทีกรมเขาก็ไม่ได้คิด ยิ่งเรื่องที่มาจากรมที่ได้ฉิบหวัดใหม่หมด ๆ ท่านก็ไม่ได้คิด คำว่าขับเคลื่อนนโยบายคือตรงนี้

๒. นโยบายระดับที่ ๒ ของประเทศที่มีความสำคัญลดหลั่นลงมาจากนโยบายในรัฐธรรมนูญคือ นโยบายรัฐบาล ที่นายกรัฐมนตรีไปยืนอ่าน ๔๐ กว่าหน้าในสภา ตรงนี้จะเป็นการบ้านที่ ปคร. ควรจะได้อ่าน และน่าจะเป็นคนเดียวในกระทรวงด้วยซ้ำ ที่น่าจะจำนโยบายนั้นได้มากที่สุด และก็ช่วยสะกิดหรือเตือนส่วนราชการภายในกระทรวงของท่านว่ามีนโยบายนี้ดูอย่างไรเป็นเรื่องของกระทรวงเรา ดูอย่างไรก็เรื่องกรมของคุณ แล้วเวลานี้ผ่านมาก็เดือนแล้วคุณขยับอะไรไปถึงไหน ถ้ารักกันชอบกันก็เตือนกันแบบนี้ ถ้าไม่รักกันไม่ชอบกันท่านบอกปลัดกระทรวงและบอกรัฐมนตรีไปเลยว่านโยบายรัฐบาลหน้าที่ ๘ ข้อที่ ๑๒ เป็นเรื่องของกระทรวงเรา ผมรู้สึกว่ามันยังไม่มีการเคลื่อนไหวอะไรเลย และโอกาสที่ควรจะเคลื่อนไหวมีแล้วแต่ผ่านไปโดยที่ไม่ได้เคลื่อนไหวและจะรอเคลื่อนไหวตอนไหน ตอนน้ำท่วมหน้าหรืออย่างไร อย่างนี้ที่ ปคร. จะต้องบอก ฉะนั้นผมจึงได้เรียนว่า ปคร. คงจะต้องมีบทบาทในการเป็น center หรือศูนย์กลางในการที่จะประสานเมื่อเกิดกรณีขัดแย้งหรือไม่ลงรอยหรือปรับความเข้าใจกันระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ ในกระทรวงเดียวกันหรือกับต่างกระทรวง ถ้าในกระทรวงเดียวกัน ปคร. ยิ่งถ้าเป็นซี ๑๐ เดิมอยู่แล้วท่านมีอำนาจ แต่พอ กับต่างกระทรวงท่านก็ประสานกับ ปคร. กระทรวงอื่น ที่ท่านรองสปีดฯ พูดเมื่อสักครู่ตอนกล่าวต้อนรับว่า จะให้ ปคร. ได้มีโอกาสรู้จักกัน เมื่อท่านได้มีโอกาสรู้จักกันท่านจะรู้ว่าท่านจะต้องพูดคุยกับ ปคร. คนใด ที่เราพยายามก็คือว่าเราไม่อยากจะให้กระทรวงเปลี่ยน ปคร. บ่อย ไม่ใช่ว่ารู้จักกันวันวันมะรืนนี้ย้ายไปแล้ว อีก ๓ เดือนเลยต้องจัดสัมมนาใหม่ แล้วหลังจากนั้นถัดมาอีกเดือนก็ย้ายอีก

๓. อีกเรื่องหนึ่งก็คือการที่ท่านต้องช่วยติดตามว่านโยบายของคณะรัฐมนตรี ซึ่งเรื่องนี้คนละเรื่องกันแล้ว เป็นระดับที่ ๓ ระดับที่ ๑ คือหมวด ๕ ระดับที่ ๒ คือที่ยืนแถลงในสภา ระดับที่ ๓ คือคณะรัฐมนตรีสั่งทุกวันอังคารนั้นกินนโยบาย บางทีก็ไม่ได้อยู่ในสิ่งที่รัฐบาลแถลง เพราะตอนแถลงรัฐบาลไม่คิดว่าจะเกิดเรื่อง ตอนนายกรัฐมนตรียืนแถลงก็ไม่คิดว่าน้ำจะท่วม เพราะฉะนั้นบัดนี้เมื่อน้ำท่วมคณะรัฐมนตรีอาจจะมึนนโยบายอะไรออกมาในวันอังคาร ตรงนี้เป็นหน้าที่ที่ ปคร. จะต้องเป็นหูเป็นตาแทนรัฐบาลในกระทรวง คือท่านมี Honor คือได้รับเกียรติจากรัฐบาล ท่านเป็นผู้แทนรัฐบาลในกระทรวงนั้นในการทำหน้าทีนี้ หน้าที่นี้ก็ยิ่งไปกว่าเป็นสติให้กับกระทรวง ลองคิดดูหรือยังว่าเราจะทำอะไรสนองนโยบายนี้ได้บ้าง ให้ ปคร. คิดอาจคิดไม่ออกแต่กรมต้องไปคิด ถ้ากรมคิดไม่ออกก็บอกเขาไปว่า ให้คุณมาเป็น ปคร. ผมจะขอไปเป็นอธิบดีกรมป่าไม้แทนอะไรทำนองนี้

ทั้งหมดที่ว่ามานี้ผมพยายามจะลำดับให้เห็นว่าเราสร้าง ปคร. ขึ้นเหมือนในต่างประเทศเพราะว่าต้องการให้ท่านทำอะไร ส่วนใดที่ท่านอาจจะยังไม่ได้ทำซึ่งเห็นใจว่าท่านมีข้อจำกัด ผมจึงได้เอ่ยถึงข้อจำกัดตั้งแต่ต้น

การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการประสานงาน

วันนี้ก้าวไปไกลมาก ผมถาม สลค. ว่า CABNET คืออะไร สมัยผมไม่มี ก็คิดว่าสมัยนี้มี CABNET หวังว่าให้กระทรวงต่าง ๆ เวลาจะส่งเรื่องอะไรมาที่คณะรัฐมนตรีสามารถส่งมาโดยการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ได้ ผมถามว่าได้ผลหรือไม่ ความจริงเรื่องนี้คือการลดกระดาษเป็นสิ่งที่คิดมานานแล้ว ตั้งแต่สมัยผมก็พยายามจะให้ลดกระดาษจะได้น้อยลง บัดนี้พัฒนาไปจนกระทั่ง CABNET กระทรวงจะส่งเรื่องอะไร หรือจะรายงานอะไรมาที่ สลค. หรือคณะรัฐมนตรีท่านก็มาทางสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ได้แล้ว สลค. ก็นำมาผลิตจะผลิตเป็นกระดาษหรือจะผลิตเป็นซีดีก็ได้แล้วแต่จะผลิต ได้ความว่าวันนี้ปัญหาในหลายกระทรวงเกิดจากการทวงส่งโดยไม่เกี่ยวอะไรกับ ปคร. ปคร. ก็ไม่รู้ว่าเขาส่งอะไรกันบ้าง ถ้า ปคร. รู้ ปคร. ก็คงจะกำชับว่าให้ส่งทางอิเล็กทรอนิกส์ แต่ก็คงจะมีบางเปอร์เซ็นต์ที่ ปคร. รู้แต่ ปคร. ก็ไม่สนใจและไม่นำพา เพราะฉะนั้นสุดท้ายก็ไม่ใช้ CABNET เมื่อสมัยผมหรือเมื่อสมัยท่านเลขาบรรดักดีฯ คณะรัฐมนตรียังไม่ค่อยจะชินกับอิเล็กทรอนิกส์ จอที่ตั้งอยู่ข้างหน้าไม่มีใครกล้าไปแตะ ประการที่หนึ่งถ้าไปแตะแล้วมีอะไรเกิดขึ้นคนข้าง ๆ ก็กลัวว่าใช้ไม่เป็น ประการที่สองไปแตะโน่นแตะนี่เดี๋ยวเครื่องเขาเสียอีก แต่วันนี้หลายปีเข้าคณะรัฐมนตรีก็ชิน สลค. ก็ชิน ชินกับระบบสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น ก็ต้องกลับไปว่าถ้าเรายอมรับกับนโยบาย CABNET เป็นสิ่งที่ถูกและควรจะต้องทำและได้ผลดีนานาประการ กระทรวงจะส่งเอกสารมาที่ สลค. หรือคณะรัฐมนตรีก็ควรจะต้องมาโดยระบบ CABNET ให้มากขึ้นเท่าที่จะทำได้ นี่ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ต้องย้อนกลับไปฝาก

ระบบ ปคร. ในอนาคต

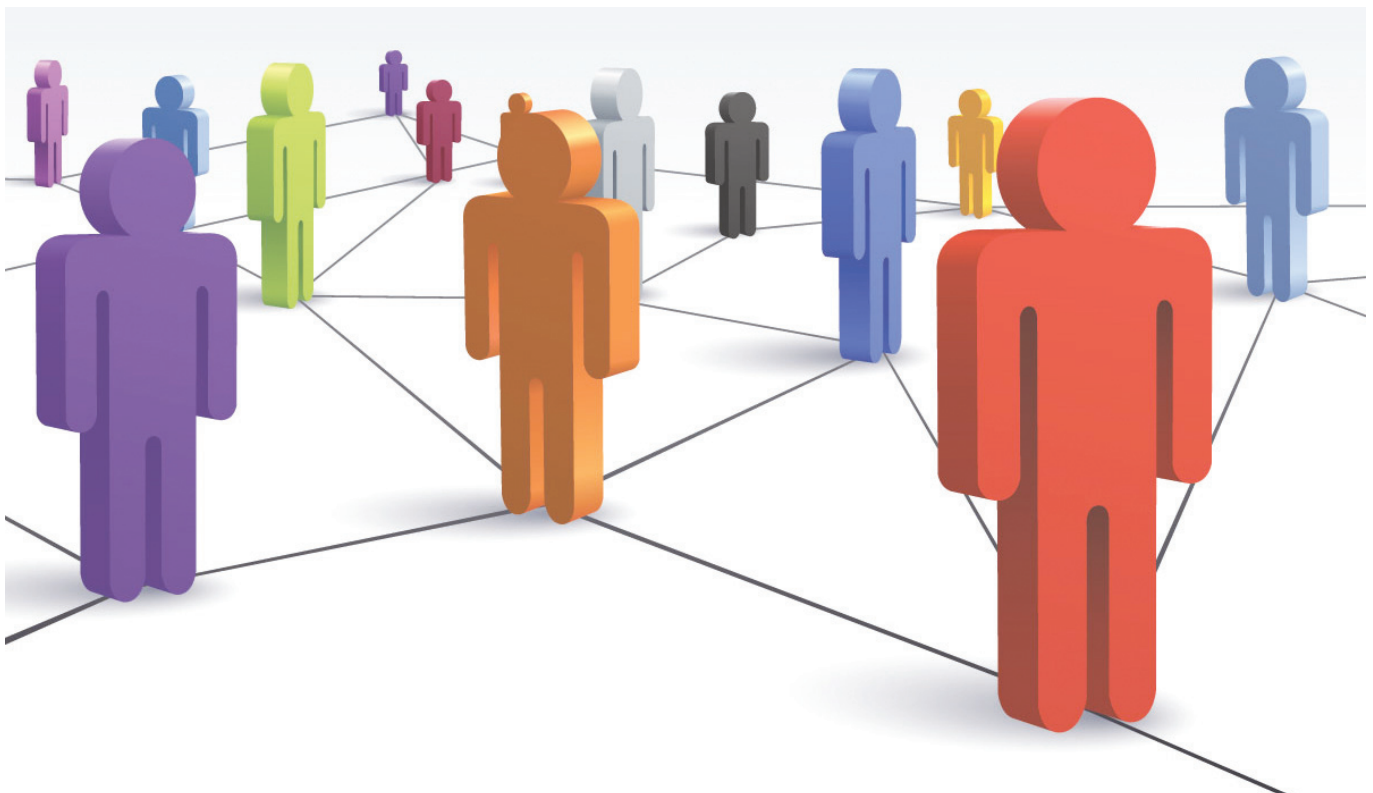
ความจริงแล้วความฝันของการมี ปคร. ถ้าเต็มรูปแบบไม่ได้เพียงแค่ให้ท่านเป็นผู้ประสานระหว่างส่วนราชการของท่านกับคณะรัฐมนตรีและกับรัฐสภา แต่จริง ๆ แล้วเป็นการประสานระหว่างท่านกับรัฐบาลกับรัฐสภาทั้งระบบ คำว่า “ทั้งระบบ” แปลว่าไม่ใช่เฉพาะเรื่องที่เราส่งไปเข้าสภาเท่านั้น ในทุกเรื่องที่จะต้องติดต่อกับส่วนราชการของพวกท่านควรจะต้องใช้ ปคร. เป็นศูนย์กลางแต่เพียงผู้เดียวและไปจ่ายเรื่องต่อ นั่นคือต้องมีเครื่องมือเครื่องมือ มีสถาปนาให้ ปคร. มาก ๆ แต่นั่นคือความฝันที่เต็มรูป

ถ้าท่านมีโอกาสสัมภาษณ์กับสำนักพระราชเลขาธิการท่านก็จะได้ยินเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่สำนักพระราชเลขาธิการบ่นอยู่เนือง ๆ ว่าฎีกาที่ราษฎรทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายปกติ สลค. ได้รับมาก็จะต้องประสานไปที่ส่วนราชการเพื่อจะขอข้อมูลว่ามีคนถวายฎีกาขอพระราชทานความเป็นธรรมเรื่องนี้นี้อย่างไร ซึ่งเรื่องนี้เกี่ยวกับกระทรวงของท่านจึงควรช่วยตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าไปอย่างไรมาอย่างไร และท่านจะบำบัดปลดปล่อยความทุกข์ได้อย่างไร แล้วก็รีบแจ้งกลับมาเพื่อจะนำความกราบบังคมทูลเพื่อประกอบพระบรมราชวินิจฉัยต่อไป หายไป ๓ ปีกระทรวงไม่ตอบ จะไปตอบได้อย่างไรในเมื่อราษฎรฎีกากล่าวโทษกระทรวงนั้น พอเราถามไปกระทรวงนั้นก็ก็ต้องคิดว่าตนเป็นจำเลยทำไมจะต้องรีบตอบ เมื่อกระทรวงตอบช้าข้อมูลก็ไม่สมบูรณ์ที่จะนำความกราบบังคมทูลฎีกานั้นก็จะล่อล่อนาน ท่านราชเลขาฯ จะกระซิบบอกผมเสมอว่าอาจารย์ช่วยบอกกระทรวงเขาหน่อย เรื่องนี้ไม่เกี่ยวกับคณะรัฐมนตรี ผมฝันว่าถ้าเต็มรูปต่อไปเรื่องอย่างนี้จะประสานไปที่ ปคร. ด้วย ปคร. จะต้องทราบว่ามีการส่งมาเรื่องหนึ่งคุณช่วยไปตามให้หน่อยหายไปนานเกิน ๓ เดือน ไปถึงไหน ไปเร่งรัด ถ้ายังช้าอีกคุณฟ้องรัฐมนตรี ฟ้องปลัดกระทรวง ฟ้องใครก็ว่ากันไป นี่คือเต็มรูปจะต้องไปถึงขั้นอย่างนั้นได้คือประสานงานระหว่างกระทรวงกับรัฐบาลทั้งหมด โดยไม่ต้องไปอยู่ที่ “ค” คือคณะรัฐมนตรีทั้งนั้น เพราะผมได้ย้าแล้วว่าอย่างเรื่องฎีกา คณะรัฐมนตรีไม่เกี่ยวแต่ถ้าเกิดอะไรคณะรัฐมนตรีต้องรับผิดชอบ

ผมเคยคุยกับเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมา ๑-๒ คนแล้วว่าวันหนึ่งเราจะพัฒนาไปจนกระทั่งเป็นเหมือนออสเตรเลียได้หรือไม่ คือให้กรมหรือกระทรวงส่งคนมานั่งอยู่ที่ สลค. แต่ดูเหมือนจะลำบาก เพราะว่าเราหวังฝากผีฝากไข้ให้ท่านประสานกับกระทรวง ท่านก็ต้องอยู่กระทรวง เคยมีคนเสนอผมว่าทำไมไม่คิดอย่างนี้ แทนที่จะนั่งอยู่ที่กระทรวงแล้วมาประสานกับ สลค. เอาคน สลค. ไปนั่งกระทรวงให้หมดทั้ง ๒๐ กระทรวง แล้วก็นั่งประสานกันตรงนั้น นี่ก็อาจจะเป็นทางออกหนึ่ง ถ้าถึงเวลาตอนนั้น สลค. ก็จะได้ที่ ๑๐ เพิ่มอีก ๒๐ คน แล้วก็ตัดที่ ๑๐ กระทรวงละคนออกให้หมด ดีไหมครับ

เหล่านี้คือพัฒนาการในอนาคตทั้งนั้นที่อาจจะคิดต่อไปได้ เพราะผมดูแล้วรูปแบบนี้ยังไปอีกยาว ไปอีกยาวก็เพราะว่าพิสูจน์ว่าได้ผลดี ที่ว่ามาทั้งหมดไม่ได้หมายความว่าท่านใช้ไม่ได้ แต่กำลังเสนอว่าที่ให้ท่านมาเป็นศูนย์กลางนั้น ให้ท่านทำเรื่องนี้ให้มากขึ้น ให้ท่านเอาใจใส่เรื่องการดูแลความถูกต้องของเอกสารซึ่งวันนี้ก็ดูจะทำได้ดีพอสมควรแล้ว แต่ทำอย่างไรที่ท่านจะเป็นศูนย์กลางในการประสานกับ ปคร. ของกระทรวงอื่นในการที่จะเร่งรัดการขับเคลื่อนนโยบายเพราะว่ากลายเป็นเรื่องสำคัญของรัฐบาล ในเวลาที่สภาจะตั้งกระทู้อภิปรายไม่ไว้วางใจเขาวิตกกังวลเพราะว่ารัฐธรรมนูญเขียนไว้ว่า ในการบริหารราชการแผ่นดินคณะรัฐมนตรีจะต้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภา เพราะฉะนั้นเราสมมติกันในวันนี้เพื่อที่จะชักชวนความเข้าใจว่าทำอย่างไรให้ท่านสามารถเพิ่มขีดความสามารถในส่วนตรงนี้ได้ ส่วนที่ท่านจะคิดว่าจะทำได้แต่ขาดโน้มน้าวนี้ก็ให้ท่านบอกกับ สลค. เขาก็มีกำลังภายในที่จะไปผลักดันต่อ ตอนที่ผมบอกว่าให้ตั้งที่ ๑๐ หนึ่งคนจากกระทรวงเป็นตอนนั้นก็คุยกับ ก.พ. อยู่ยาวนาน เพราะเมื่อตอนที่มีการเสนอให้ตั้งเจ้าหน้าที่เทคโนโลยีสารสนเทศประจำกระทรวง กระทรวงละ ๑ คน ก็กำหนดว่าต้องตั้งจากที่ ๑๐ เหมือนกัน เขาเรียก CIO ใครที่เป็นทั้ง ปคร. และ CIO อยู่ในคน ๆ เดียวก็จะหนักหน่อย วันหลังอาจจะมีการอะไรแปลก ๆ มากก็อาจจะมาลงที่คนนี้อีก แม้กระทั่งท่านอาจคิดว่าให้ทำก็ยินดีแต่หนักหน่อยแต่ช่วยให้คนอื่นเซฟ ให้เวิร์ด มีรางวัล มีอะไรต่ออะไรที่ต้องสมนาคุณกว่านี้บ้าง ก็ให้ลองเสนอท่านรองอธิบดีฯ มาว่าต้องการอะไร ตอนที่ผมจะให้เสนอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้เป็นพิเศษนั้นก็มาจาก การที่ ปคร. เป็นคนเสนอ ถ้าจะมีอะไรพิเศษอีกท่านก็ลองบอกมาเพื่อจะทดแทนเพราะว่าท่านก็ยังต้องทำหน้าที่ที่ ๑๐ รองปลัดกระทรวง หรือผู้ตรวจที่หนักเหมือนคนอื่นเขา เขาไม่ได้เป็น ปคร. ด้วย แต่อะไร ๆ ก็ดันมาลงที่เรานี้ซึ่งเป็น ปคร. ก็หนักเกินควร แล้วพอถึงเวลาพิจารณาเป็นปลัดกระทรวงไม่เห็นเลือกเราเลย คิดอย่างไรท่านก็แจ้งมา เพราะว่าการทำงานที่เราจะชักชวน ตรวจสอบ ประเมิน ก็เพื่อที่จะทำหรือดูในสิ่งเหล่านี้

ผมใช้เวลามานานก็จะขอยุติแต่เพียงเท่านี้ ด้วยความเชื่อมั่น ศรัทธาใน ปคร. และก็จะขอให้กำลังใจทุกท่านครับ

ปัตตูนมติ กรม.

หนอนมติ

“กรม. สัญจร” @ รถไฟ

เวลาพูดถึงการประชุมคณะรัฐมนตรี หลายคนคงมีจินตภาพไปในการทำงานเดี่ยวกันว่าจะต้องเป็นการประชุมที่เต็มไปด้วยความเคร่งเครียด ผู้เข้าร่วมประชุมจะต้องใส่สูทผูกเนกไท (ถ้าเป็นสตรี..เสื้อผ้าหน้าผมก็ต้องเป๊ะ!!) มานั่งถกปัญหาของชาติบ้านเมืองกันในห้องประชุมที่ถูกจัดเตรียมไว้อย่างเรียบร้อย

ทว่าเมื่อย้อนกลับไปประมาณสิบปีที่แล้ว หากหลายคนยังคงจำได้ ในสมัยรัฐบาลของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เจ้าของไอเดีย “คิดใหม่ ทำใหม่” นั้น เขาเคยสร้างหน้าประวัติศาสตร์ของการจัดการประชุมคณะรัฐมนตรีไทยขึ้นมาใหม่ ด้วยการจัดการประชุมคณะรัฐมนตรีบนรถไฟมาแล้ว ซึ่งถือเป็นการจัดการประชุมคณะรัฐมนตรีที่สร้างความฮือฮาได้มากที่สุดครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ชาติไทยเลยทีเดียว

“กรม. รถไฟ” ถือเป็นการจัดการประชุมคณะรัฐมนตรีนอกสถานที่ครั้งแรกในสมัยรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณฯ โดยในการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๔ นายกรัฐมนตรีได้เสนอต่อที่ประชุมว่า ควรให้มีการประชุมคณะรัฐมนตรีอย่างไม่เป็นทางการระหว่างวันที่ ๑๐-๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ซึ่งเดิมมีความประสงค์จะไปประชุมที่ภาคใต้ แต่เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวในภาคใต้เป็นช่วงฤดูฝนจะมีฝนตกมาก คงไม่สะดวกในการเดินทางไปดูงานหรือเยี่ยมชมกิจกรรมต่าง ๆ เลยขอให้ไปประชุมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือก่อน และมอบหมายให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีไปปรึกษาหารือกันว่าควรจะมีประชุมที่จังหวัดใด โดยในส่วนของการเดินทางนั้นได้รับการเสนอจากการรถไฟแห่งประเทศไทยว่าขอให้เดินทางโดยรถไฟซึ่งได้เตรียมการรับรองไว้แล้ว

ต่อมาในการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๔ เลขาธิการนายกรัฐมนตรีก็ได้เสนอให้มีการจัดการประชุม คณะรัฐมนตรีขึ้นในระหว่างวันที่ ๑๐-๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ พร้อมกับจัดทำกำหนดการเดินทางมาเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ด้วย ซึ่งที่ประชุมคณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบตามที่เลขาธิการ นายกรัฐมนตรีเสนอ

ในการประชุมคณะรัฐมนตรีบนรถไฟครั้งนั้น คณะรัฐมนตรี ซึ่งนำโดยพันตำรวจโท ทักษิณฯ นายกรัฐมนตรีออกเดินทาง จากสถานีหัวลำโพงในวันเสาร์ที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ และในขณะที่รถไฟกำลังแล่นอยู่ นายกรัฐมนตรีก็ได้จัดรายการ **“นายกทักษิณฯคุยกับประชาชน”** ผ่านทางสถานีวิทยุ กระจายเสียงแห่งประเทศไทย หลังจากนั้น ในโบกี้ซึ่งถูกเนรมิต ให้กลายเป็นห้องประชุมคณะรัฐมนตรีขนาดย่อม ๆ ได้มีการ ประชุมหารือกันโดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ซึ่งประเด็น ที่หารือกันก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของรัฐมนตรี ในรอบ ๘ เดือนที่ผ่านมา และเมื่อถึงเวลาเที่ยงคณะรัฐมนตรี ก็รับประทานอาหารร่วมกันในห้องอาหารบนรถไฟ เรียกได้ว่า กินอยู่บนรถไฟกันครั้งก่อนวันเลยทีเดียว

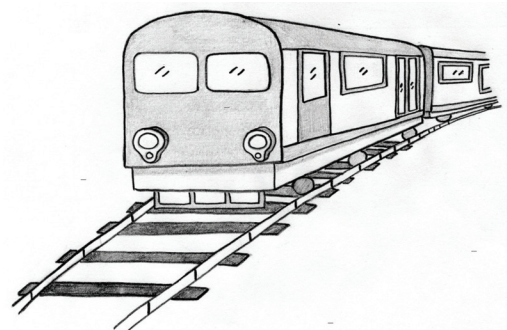
การเดินทางของ **“กรม. รถไฟ”** ถึงปลายทางที่สถานี รถไฟ จังหวัดบุรีรัมย์ คณะรัฐมนตรีได้ลงพื้นที่ศึกษาดูงานในจังหวัด บุรีรัมย์จนถึงช่วงเย็น และได้เดินทางต่อไปยังจังหวัดสุรินทร์ เพื่อพักค้างแรมและเตรียมลงพื้นที่ดูงานต่อในวันอาทิตย์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ซึ่งสถานที่ที่คณะรัฐมนตรีได้ไปตรวจเยี่ยม ก็มีอย่างเช่น โรงงานผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด สถานีทดลองข้าว ซึ่งปลูกข้าวปลอดสารพิษ และโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” เป็นต้น หลังจากนั้นก็ได้เดินทางต่อไปยังจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อนอนพักค้างแรมที่นั่น และในเช้าวันจันทร์ที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ คณะรัฐมนตรีก็ได้ประชุมร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง ณ โรงแรม เกษสิริ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งเป็นการประชุมหารือเกี่ยวกับ เรื่องที่อยู่ในระเบียบวาระการประชุมปกติ และเมื่อเสร็จสิ้น

การประชุมคณะรัฐมนตรีก็ออกเดินทางกลับกรุงเทพฯ โดย เครื่องบินเที่ยวพิเศษ ที่สนามบินจังหวัดอุบลราชธานี เป็นอันเสร็จสิ้น ภารกิจการประชุมคณะรัฐมนตรีนอกสถานที่ครั้งแรกของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณฯ ซึ่งหลังจากประสบความสำเร็จในการจัด การประชุมคณะรัฐมนตรีนอกสถานที่ หรือที่เรียกกันติดปากว่า **“กรม. สัญจร”** ในครั้งแรกนี้ ในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ พันตำรวจโท ทักษิณฯ ก็ได้ กล่าวขอบคุณรัฐมนตรีและข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ทุกท่านที่ได้ เสียสละเวลาเดินทางร่วมกันมาประชุมในครั้งนี้ ซึ่งนับว่า ได้ประโยชน์อย่างมาก เพราะคณะรัฐมนตรีได้มีโอกาสรับรู้ สภาพปัญหาและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ในพื้นที่ที่ได้ไปเยี่ยมชม ด้วยตนเองและยังได้ใกล้ชิดกับประชาชนมากยิ่งขึ้น และ กล่าวว่าการประชุมคณะรัฐมนตรีนอกสถานที่นี้ ควรจัดให้มี เป็นระยะ ๆ ประมาณ ๓ เดือนต่อครั้ง ซึ่งในครั้งต่อไป ควรจัด การประชุมในภาคใต้ และขอให้เลขาธิการนายกรัฐมนตรีรับไป ประสานในรายละเอียดต่อไป

จากนั้นเป็นต้นมา คณะรัฐมนตรีภายใต้การนำของ พันตำรวจโท ทักษิณฯ ก็ได้จัดการประชุม **“กรม. สัญจร”** ไปตามภูมิภาคต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อตรวจเยี่ยมและรับฟัง ปัญหาของประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล

ปัจจุบันการประชุม **“กรม. สัญจร”** กลับมาอีกครั้ง รัฐบาลภายใต้การนำของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบให้มีการจัดการประชุมคณะรัฐมนตรี นอกสถานที่ในต่างจังหวัดประมาณเดือนละ ๑ ครั้ง โดยเริ่มต้น ตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๕๕ เป็นต้นมา...

คงต้องรอดูกันว่า **“กรม. สัญจร”** ของนางสาวยิ่งลักษณ์ฯ จะมีครั้งไหนที่จะสร้างความฮือฮาได้เหมือน **“กรม. รถไฟ”** หรือไม่ ไม่แน่ว่า ใครจะรู้วันหนึ่งอาจจะได้เห็นการประชุม คณะรัฐมนตรีบนเรือล่องไปตามแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อหารือ เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมก็ได้นะ

รู้ไว้ใช่ว่า...?

หนอนมดี

เมืองนอกก็มี “กรม. สัญจร” นะจะบอกให้

ไอเดียการจัด “กรม. สัญจร” แบบเก๋ ๆ นั้นไม่ได้มีอยู่แค่ในประเทศไทยของเราเท่านั้น ในต่างประเทศเองเขาก็มี “กรม. สัญจร” ที่น่าเอะฉิ่งและสร้างความฮือฮาได้ไม่แพ้เรา เรามาดูกันดีกว่าว่าแต่ละประเทศจัดการประชุมได้กับเก๋ขนาดไหน

“กรม. สัญจร” @ ใต้ทะเล

เมื่อพูดถึงมัลดีฟส์แน่นอนว่าทุกคนคงนึกถึงทะเลแสนงาม เพราะเกาะมัลดีฟส์ได้รับการยกย่องว่าเป็นสวรรค์ของคนรักทะเล อีกทั้งยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวระดับเวิลด์คลาสที่ใครก็อยากจะได้มาสัมผัส และเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๒ รัฐบาลของสาธารณรัฐมัลดีฟส์ก็ได้สร้างความฮือฮาให้แก่สื่อมวลชนทั่วทุกมุมโลกด้วยการจัดการประชุมคณะรัฐมนตรีใต้ทะเล โดยวัตถุประสงค์ของการจัดประชุม “กรม. ใต้ทะเล” ก็มีขึ้นเพื่อเรียกร้องให้ทุกคนหันมาตระหนักถึงอันตรายจากสภาวะโลกร้อน คณะรัฐมนตรีของสาธารณรัฐมัลดีฟส์ ซึ่งนำทีมโดยประธานาธิบดี Mohamed Nasheed แต่งกายด้วยชุดประดาน้ำดำดิ่งลึกลงไปใต้ทะเลประมาณ ๒๐ ฟุต เพื่อร่วมประชุมคณะรัฐมนตรีโดยใช้สัญญาณมือและกระดานไวท์บอร์ดในการสื่อสารระหว่างกัน นอกจากนั้น ประธานาธิบดี Mohamed Nasheed ยังได้ลงนามในเอกสารเพื่อเรียกร้องให้หยุดการปล่อยก๊าซคาร์บอนในระหว่างประชุมอยู่ใต้ท้องทะเลด้วย

ถือเป็นการประชุมคณะรัฐมนตรีที่ลึกที่สุดในโลก

“क्रम. สัญจร” @ เทือกเขาหิมาลัย

หลังจาก “क्रम. สัญจรใต้ทะเล” ของสาธารณรัฐมัลดีฟส์ ผ่านพ้นไปราว ๒ เดือน รัฐบาลของประเทศเนปาลก็ไม่วายมอบหมายให้บริหารจัดการประชุม “क्रम. สัญจร” บนเทือกเขาหิมาลัยบ้าง ภายใต้วัตถุประสงค์เดียวกันคือเพื่อรณรงค์ให้ช่วยกันลดสภาวะโลกร้อน และตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ นายกรัฐมนตรี Madhav Kumar และคณะรัฐมนตรีของเขาขึ้นไปประชุมคณะรัฐมนตรีบนที่ราบสูง Kala Patthar ซึ่งมีความสูง ๑๗,๑๙๒ ฟุต และเป็นฐานของยอดเขาเอเวอเรสต์ ยอดเขาที่สูงที่สุดในโลก โดยในระหว่าง

การประชุมคณะรัฐมนตรี ที่ประชุมฯ ได้ร่วมกันประกาศ “แถลงการณ์เอเวอเรสต์” เพื่อเรียกร้องให้มีการดำเนินการร่วมกัน เพื่อลดผลกระทบอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพทางภูมิอากาศบริเวณเทือกเขาหิมาลัย

ถือเป็นการประชุมคณะรัฐมนตรีที่สูงและหนาวที่สุดในโลก

“क्रम. สัญจร” @ ทะเลทรายโกบี

ภายใต้แนวคิดเดียวกันกับคณะรัฐมนตรีของมัลดีฟส์ และเนปาล เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๓ คณะรัฐมนตรีของประเทศมองโกเลีย ซึ่งนำโดยนาย Batbold Sukhbaatar นายกรัฐมนตรี ได้จัดการประชุม “क्रम. สัญจร” ในทะเลทรายโกบี ซึ่งตั้งอยู่ทางตอนใต้ของกรุงอูลานบาตอร์ เมืองหลวงของประเทศ ท่ามกลางอากาศที่ร้อนระอุของทะเลทรายอันเนื่องมาจากแสงแดดที่แผดเผาอยู่ตลอดเวลา คณะรัฐมนตรีของนาย Batbold Sukhbaatar ได้ร่วมกันหารือถึงประเด็นปัญหาสำคัญเกี่ยวกับ “การเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ” (climate change) ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศมองโกเลียเป็นอย่างมาก จนทำให้รัฐบาลมองโกเลียต้องออกมารณรงค์ “คุ้มครองโลก” (save planet) ซึ่งการจัดประชุม “क्रम. สัญจร” ในครั้งนี้ก็เป็นไปเพื่อการรณรงค์ดังกล่าวด้วย

ถือเป็นการประชุมคณะรัฐมนตรีที่ร้อนที่สุดในโลก

“क्रम. สัญจร” @ โอลิมปิก พาร์ค

ขอปิดท้าย “क्रम. สัญจร” ในต่างประเทศ ณ ประเทศอังกฤษ ถึงแม้จะไม่เข้าพวกกับ “क्रम. สัญจร” ของ ๓ ประเทศข้างต้นที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่ก็ถือเป็นการประชุมคณะรัฐมนตรีนอกสถานที่ที่เรียกความสนใจได้ไม่น้อยทีเดียว กล่าวคือ เมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๕ ที่ผ่านมานี้ คณะรัฐมนตรีของนาย David Cameron นายกรัฐมนตรีเมืองผู้ดีได้ย้ายการประชุมจากถนนดาวนิงไปจัดขึ้นที่สนามแข่งแฮนด์บอล ในโอลิมปิก พาร์ค ซึ่งตั้งอยู่ทางลอนดอนตะวันออกแทน เพื่อเป็นการส่งเสริม

การจัดมหกรรมการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกที่กำลังจะมีขึ้นในระหว่างวันที่ ๒๗ กรกฎาคม-๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ โดยประเทศอังกฤษได้รับเกียรติให้เป็นเจ้าภาพในการจัดการแข่งขันครั้งนี้ และการจัดการประชุมคณะรัฐมนตรีในวันนั้นก็เพื่อเป็นสัญลักษณ์ว่าอีก ๒๐๐ วันข้างหน้า (นับจากวันประชุมคณะรัฐมนตรี) การแข่งขันก็จะเริ่มขึ้นแล้ว

ทำตามมติคณะรัฐมนตรี

โดย สิบพัน

ถ้าจำกันได้ตั้งแต่ฉบับแรก ๆ เคยให้ข้อมูลท่านผู้อ่านว่า มติคณะรัฐมนตรีของไทย ขณะนี้มีอยู่จำนวนไม่น้อยเลย ประเทศไทยมีมติคณะรัฐมนตรีมาจนถึงปัจจุบันทั้งหมด ๖๐ คณะ สามารถมีมติคณะรัฐมนตรีซึ่งเป็นผลการตัดสินใจออกมาได้นับแสนกว่ามติ ในจำนวนนี้ก็มีมติ จำนวนไม่น้อยอีกเหมือนกันที่มอบหมายให้หน่วยงานต่าง ๆ (เท่าที่มีมติคณะรัฐมนตรีบังคับได้) ไปดำเนินการเรื่องนั้นเรื่องนี้

ปัญหาเกิดขึ้นก็คือมีบางมติที่เมื่อออกมาแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่สามารถปฏิบัติตามมตินั้นได้

ถามว่าเป็นไปไม่ได้หรือที่คณะรัฐมนตรีจะมีมติออกมาแล้วนำไปปฏิบัติไม่ได้

ถ้าจะพูดกันตรง ๆ ก็ตอบได้ว่าเป็นไปได้อาจจะมาจากหลาย ๆ เหตุผล เป็นต้นว่า

มติคณะรัฐมนตรีเรื่องหนึ่ง ออกมาในชั่วเวลาหนึ่ง ปฏิบัติตามได้ แต่เมื่อเวลาผ่านไป สถานการณ์เปลี่ยนไป การจะทำแบบนั้นหรือดำเนินการแบบนั้นต่อไปก็จะไม่เหมาะสม พุดง่าย ๆ ก็คือมติไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่แล้ว การปฏิบัติแบบนั้นต่อไป นอกจากจะไม่เกิดผลแล้ว ยังอาจทำให้เกิดเป็นความเสียหายด้วยซ้ำ

นอกจากนี้ยังมีมติคณะรัฐมนตรีในลักษณะที่กำหนดระยะเวลาให้หน่วยงานต้องดำเนินการ อย่างใดอย่างหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาหนึ่ง แต่เมื่อลงมือทำจริง ๆ ไม่สามารถทำได้เสร็จ ก็ต้องรายงานคณะรัฐมนตรีเพื่อขอผ่อนผันการปฏิบัติตามมติดังกล่าวนั้น ๆ ก็ได้

หรือมีบางมติที่ออกมาบังคับใช้กับหน่วยงานทุกแห่งแต่มีบางหน่วยงานไม่สามารถ ปฏิบัติได้จริง ๆ ด้วยเหตุผลบางประการที่อาจจะขอยกเว้นไม่ปฏิบัติตามมตินั้นได้เหมือนกัน

สรุปแล้วมีเหตุผลหลายประการที่ทำให้บางหน่วยงานหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับมตินั้น ๆ ไม่สามารถปฏิบัติตามได้ ครั้นเมื่อปฏิบัติตามไม่ได้ แล้วก็อยู่เฉย ๆ ทำไม่รู้ไม่ชี้ก็ไม่ได้ เพราะอย่างที่เคยเรียนไปแล้วก่อนหน้านี้ว่า ถึงแม้มติคณะรัฐมนตรีจะไม่ใชกฎหมาย แต่ก็มีความ เสมือนว่าเป็นกฎหมายภายในของฝ่ายปกครองที่มีผลบังคับให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติตาม ถ้าไม่ทำก็จะมีคามผิดทางวินัย ทางแพ่ง หรือทางอาญา แล้วแต่กรณี

ข้อความในบทความนี้ ส่วนหนึ่งนำมาจากเอกสาร “ผลการศึกษาเกี่ยวกับมติคณะรัฐมนตรี” จัดทำโดยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี พุทธศักราช ๒๕๕๒

วิธีดำเนินการเมื่อไม่สามารถปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี

เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐที่อยู่ในกำกับดูแลของฝ่ายบริหารไปดำเนินการในเรื่องใด หากหน่วยงานไม่สามารถดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีได้เนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ ก็สามารถเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอทบทวน ขอฟ่อนผัน ขอยกเลิก ขอยกเว้น ขอปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีได้ซึ่งมีการกำหนดวิธีปฏิบัติไว้ ดังนี้

๑. การขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรี หมายถึง การขอให้พิจารณามติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้อีกครั้ง เนื่องจากมีปัญหาในการปฏิบัติหรือไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ในความเป็นจริง โดยมีเหตุผลต่าง ๆ จึงขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรี โดยอาจเป็นการขอแก้ไข หรือเพิ่มเติม หรือยกเลิกบางส่วน ไม่ใช้การยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีทั้งหมด การเสนอขอทบทวนนี้ต้องเสนอขอทบทวนต่อคณะรัฐมนตรีทันที ก่อนที่จะมีการไม่ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี หรือทันทีเมื่อเริ่มมีการไม่ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี มิฉะนั้นจะกลายเป็นว่าเราไม่ปฏิบัติตามมติ

ตัวอย่าง

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๑ (เรื่อง ขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเรื่อง การพิจารณาช่วยเหลือการครองชีพข้าราชการระดับต้น) ให้ทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เรื่อง การพิจารณาช่วยเหลือการครองชีพข้าราชการระดับต้น เฉพาะในส่วนของการเพิ่มการครองชีพชั่วคราวซึ่งกำหนดในอัตราเดือนละ ๑,๐๐๐ บาท โดยปรับเพิ่มเป็นอัตราเดือนละ ๑,๕๐๐ บาท ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ

๒. การขอผ่อนผันการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี หมายความว่า เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติให้ไปดำเนินการเรื่องใด ถ้าหน่วยงานคาดว่าจะไม่สามารถดำเนินการได้ทันตามระยะเวลาที่มติคณะรัฐมนตรีกำหนดไว้ ก็สามารถขอผ่อนผันก่อนครบกำหนดเวลาตามมติคณะรัฐมนตรี กรณีการขอผ่อนผันนี้หมายความว่า หน่วยงานได้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีแล้ว แต่อาจติดเงื่อนไขบางประการ ทำให้ดำเนินการไม่ทันตามระยะเวลาที่มติคณะรัฐมนตรีกำหนด ดังนั้น การขอผ่อนผันจึงเป็นกรณีที่มีมติคณะรัฐมนตรีสามารถนำไปปฏิบัติได้ ไม่ใช่กรณีที่มีมติคณะรัฐมนตรีนำไปปฏิบัติไม่ได้เหมือนข้อ ๑

ตัวอย่าง

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๐ [เรื่อง ขอผ่อนผันสำหรับรายการที่ไม่สามารถก่อกำหนดขึ้นได้ทันภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ (เรือนจำกลางนครปฐม)] อนุมัติตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอขอผ่อนผันสำหรับรายการที่ไม่สามารถก่อกำหนดขึ้นได้ทันภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ (เรือนจำกลางนครปฐม) โดยขยายเวลาการก่อกำหนดขึ้นได้ถึงสิ้นเดือนมีนาคม ๒๕๕๑

๓. การขอยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี หมายความว่า เมื่อหน่วยงานเห็นว่ามติคณะรัฐมนตรีเรื่องใดหมดความจำเป็นแล้ว หรือไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน หรือเข้าขัดแย้งกับมติคณะรัฐมนตรีฉบับอื่น หรือขัดแย้งกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง ก็สามารถเสนอขอยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีทั้งหมด หรือทั้งฉบับในเรื่องนั้น ๆ ได้

ตัวอย่าง

(๑) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๑ (เรื่อง การยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง การจัดตั้งคณะทำงานยุทธศาสตร์รายสินค้า) ให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๕ เรื่อง การจัดตั้งคณะทำงานยุทธศาสตร์รายสินค้า
(๒) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ (เรื่อง การยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์) ให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๖ เรื่อง การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

๔. การขอยกเว้นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี หมายถึง การที่หน่วยงานแต่เพียงบางหน่วย ไม่ใช่ทั้งหมด ไม่สามารถปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีได้ เนื่องจากมติคณะรัฐมนตรีที่เป็นกฎหมายหรือหลักการทั่วไป จะใช้บังคับกับทุกหน่วยงาน แต่อาจมีบางหน่วยงานไม่สามารถปฏิบัติตามได้ ก็สามารถขอยกเว้นเฉพาะราย โดยไม่ได้ขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีหรือขอผ่อนผันการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี หรือขอยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีแต่อย่างใด กรณีนี้ก็เช่นเดียวกับกรณีตามข้อ ๑ ที่หน่วยงานจะต้องเสนอขอยกเว้นการไม่ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีต่อคณะรัฐมนตรีทันทีก่อนที่จะมีการไม่ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี หรือทันทีเมื่อเริ่มมีการไม่ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี

ตัวอย่าง

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๒ (เรื่อง การขออนุญาตดำเนินการก่อสร้างเสริมระบบจำหน่ายด้วยสายเคเบิลใต้น้ำไปยังเกาะลันตา จังหวัดกระบี่) อนุมัติให้กระทรวงมหาดไทย (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค) **ได้รับการยกเว้นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี** เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๓๔ (เรื่อง รายงานการศึกษาสถานภาพปัจจุบันของป่าไม้ชายเลนและปะการังของประเทศ) วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๓ (เรื่อง มติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ เรื่อง การแก้ไขปัญหาการจัดการพื้นที่ป่าชายเลน) และวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๓ (เรื่อง มติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๔๓ เรื่อง การแก้ไขปัญหาการจัดการพื้นที่ป่าชายเลน) รวมทั้งมติคณะรัฐมนตรีอื่น ๆ ที่กำหนดห้ามการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลน เพื่อให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคใช้พื้นที่ป่าชายเลนก่อสร้างจุดขึ้น-ลงสายเคเบิลใต้น้ำและปักเสาพาดสายขยายเขตระบบจำหน่ายไฟฟ้าไปยังเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ **เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย** โดยให้กระทรวงมหาดไทย (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค) ดำเนินการตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรับความเห็นของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพลังงาน และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปพิจารณาดำเนินการด้วย

๕. การขอปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรี หมายความว่า มติคณะรัฐมนตรีที่ใช้อยู่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน หรือมีมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องเดียวกันซ้ำซ้อนหลายฉบับ ทำให้เกิดความสับสนในการอ้างอิงและถือปฏิบัติ จึงต้องปรับปรุงใหม่ ให้มีความสมบูรณ์ ชัดเจน อยู่ในฉบับเดียวกัน โดยอาจยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเดิม (ฉบับเดียว หรือหลายฉบับ) แล้วมีการออกมติคณะรัฐมนตรีฉบับใหม่ หรือไม่ได้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเดิม เพียงปรับปรุงข้อความในมติคณะรัฐมนตรีเดิมเล็กน้อย ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

ตัวอย่าง

(๑) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ (เรื่อง การปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง หลักเกณฑ์การรายงานการไปราชการ การไปร่วมประชุม ศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน ณ ต่างประเทศ และการไปปฏิบัติงานในราชการระหว่างประเทศ) **ให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี** เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๓๓ เรื่อง หลักเกณฑ์การรายงานไปราชการฯ และ**ให้ถือปฏิบัติตาม**หลักเกณฑ์การรายงานไปราชการฯ **ที่ปรับปรุงใหม่**

(๒) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๐ (เรื่อง การปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแนวทางในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา) **ให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี**เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา จำนวน ๑๒ มติ และ**ให้ถือปฏิบัติตาม**แนวทางปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาที่ปรับปรุงใหม่

(๓) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๒ (เรื่อง ขอปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๑ เรื่อง มาตรการในการควบคุมการก่อสร้างอาคารของภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐอย่างอื่น ที่อาจพืงมีในบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์) อนุมัติให้**ปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรี**เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๑ เรื่องดังกล่าวโดย**ปรับปรุงข้อความ**จาก “คณะกรรมการกรุงรัตนโกสินทร์” เป็น “คณะกรรมการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่า” และปรับปรุงข้อความจาก “สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม” เป็น “สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

สรุปแล้วถ้าอ่านทั้ง ๕ กรณีที่กล่าวมาข้างต้น นั้นแปลว่าหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะต้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีจะต้องให้ความสำคัญกับการที่คณะรัฐมนตรีจะมีมติแต่ละเรื่องแต่ละครั้งที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของตนเองเพื่อมิให้เกิดเหตุการณ์ที่เราได้ทำผิดมติคณะรัฐมนตรีหรือไม่ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีโดยไม่เจตนา

หรือถ้าเจตนาจะไม่ปฏิบัติตามก็ต้องเข้าใจว่านั่นคือการที่เรากำลังทำไม่ถูกต้องอยู่ ผลของการที่ไม่ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีย่อมมีแน่นอนดังที่กล่าวมาแล้ว

จะเสี่ยงไม่เสี่ยง?

วันนี้ขอเสนอคำว่า

“ อย่างไรก็ตาม ”

คำว่า **อย่างไรก็ตาม** เป็นคำที่ใช้เชื่อมประโยค ๒ ประโยคเพื่อแสดงความขัดแย้งกันในบางประเด็น ประโยคที่อยู่หลังคำว่า **อย่างไรก็ตาม** มีเนื้อหาบางประเด็นที่แย้งกับข้อความในประโยคที่อยู่หน้า ตัวอย่างเช่น

- การลงทุนหุ้นย่นต์กลายเป็นลักษณะเด่นของการลงทุนญี่ปุ่น **อย่างไรก็ตาม** ไม่ใช่การลงทุนญี่ปุ่นทุกเรื่องจะเป็นการลงทุนหุ้นย่นต์

- การท่องเที่ยวทำให้ชาวบ้านมีรายได้จากการขายสินค้าพื้นเมือง และผลิตผลทางการเกษตร **อย่างไรก็ตาม** เงินรายได้จากการนี้อาจไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนนักท่องเที่ยว

- ภาคใต้ของประเทศไทยมีที่ท่องเที่ยวจำนวนมาก **อย่างไรก็ตาม** หากการบริหารและจัดการไม่ดี นักท่องเที่ยวก็อาจไม่อยากมาเที่ยว

คำว่า **อย่างไรก็ตาม** มักใช้ในภาษาเขียน มีความหมายคล้ายกับคำอีกหลาย ๆ คำที่ทำหน้าที่เชื่อมข้อความที่ขัดแย้งกัน หรือตรงกันข้าม เช่น แต่ทว่า อย่างไรก็ตาม กระนั้นก็ตาม แต่อย่างไรก็ตาม แต่อย่างไรก็ดี

ขอขยายระยะเวลาดำเนินมาตรการลดภาระค่าครองชีพของประชาชนด้านการเดินทาง (ตั้งแต่วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๕-วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕)

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๕ ลงมติเห็นชอบตามที่กระทรวงการคลัง เสนอ ดังนี้

๑. ให้ความเห็นชอบขยายระยะเวลาดำเนินมาตรการลดภาระค่าครองชีพของประชาชนด้านการเดินทาง ต่อไปตั้งแต่วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๕ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ ตามบัญชาของนายกรัฐมนตรีตลอดจน การขอรับการสนับสนุนงบประมาณรายจ่ายตามมาตราฯ ระยะที่ ๙ ตามหลักการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ ดังนี้

๑.๑ **มาตรการลดค่าใช้จ่ายเดินทางรถโดยสารประจำทาง** ดำเนินการผ่านองค์การขนส่งมวลชน กรุงเทพฯ (ขสมก.) โดยรัฐรับภาระค่าใช้จ่ายการจัดรถโดยสารประจำทางธรรมดา จำนวน ๘๐๐ คันต่อวัน ใน ๗๓ เส้นทาง ให้บริการแก่ประชาชนโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยมีวงเงิน ๘๓๗.๐๐ ล้านบาท

๑.๒ **มาตรการลดค่าใช้จ่ายเดินทางโดยรถไฟฟ้า** ๓ ดำเนินการผ่านการรถไฟฟ้าแห่งประเทศไทย (รฟท.) โดยรัฐรับภาระค่าใช้จ่ายการจัดรถไฟฟ้า ๓ เซ็งคันคม จำนวน ๑๖๔ ขบวนต่อวัน และรถไฟฟ้า ๓ ระยะทางไกล ในขบวนรถเชิงพาณิชย์จำนวน ๘ ขบวนต่อวัน ให้บริการแก่ประชาชนโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในวงเงิน ๓๔๐.๐๐ ล้านบาท

ทั้งนี้ การชดเชยค่าใช้จ่ายในการดำเนินมาตรการดังกล่าว ระหว่างวันที่ ๑๖ มกราคม ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ ให้ ขสมก. และ รฟท. กู้เงินเพื่อชดเชยการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว โดยให้กระทรวงการคลัง เป็นผู้ค้ำประกันเงินกู้และให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๕๖ เพื่อชดเชย ให้แก่ ขสมก. และ รฟท. สำหรับการดำเนินมาตรการดังกล่าวเป็นลำดับแรก โดยในกรณีของ ขสมก. ที่ได้กำหนด ให้ได้รับชดเชยค่าใช้จ่ายการดำเนินมาตรการตามต้นทุนที่แท้จริงนั้น ขสมก. จะต้องจัดให้มีการตรวจสอบจากผู้ประเมิน อิสระ เพื่อให้การชดเชยมีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

๒. มอบหมายให้กระทรวงคมนาคมศึกษาแนวทางการสนับสนุนมาตรการการลดค่าครองชีพด้านการเดินทาง ที่มีความเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริงและนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ก่อนสิ้นสุดระยะเวลาดำเนินมาตรการฯ ระยะที่ ๙ ต่อไป

ที่มา: หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว ๑๒ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๕

ขออนุมัติหลักการและงบประมาณในการดำเนินโครงการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ลงมติอนุมัติตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ ดังนี้

๑. อนุมัติการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) แบบรัฐต่อรัฐ (G to G) โดยมอบผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแต่งตั้ง ให้เป็นผู้แทนรัฐบาลไทยในการเจรจากับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ทั้งนี้ เนื่องจาก ๑) เป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้นักเรียนได้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ในเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๕ ๒) การจัดซื้อด้วยระบบรัฐต่อรัฐ (G to G) จะทำให้ได้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) ที่มีมาตรฐานเดียวกัน และ ๓) การจัดซื้อด้วยระบบรัฐต่อรัฐ (G to G) มีรัฐเป็นคู่สัญญา รัฐบาลประเทศนั้นมีความรับผิดชอบที่จะกำกับให้บริษัทผู้ผลิตที่รัฐนั้นมอบหมายผลิตสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐาน ตามข้อกำหนดของรัฐคู่สัญญา

๒. อนุมัติในหลักการให้จัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา ในรูปแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) กับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ รัฐบาลไทยกับรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนได้มีบันทึกความเข้าใจด้วยความร่วมมือในสาขาการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศไทย และมอบให้ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ใ้รายละเอียดครุภัณฑ์คุณลักษณะเฉพาะเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) เป็นหลักในการเจรจากับสาธารณรัฐประชาชนจีน หากมีการเปลี่ยนแปลงให้ทั้งสองฝ่ายเจรจาทกลงร่วมกันเพื่อหาข้อยุติที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนและสอดคล้องกับงบประมาณที่มีอยู่ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการใช้งานด้วย

๓. อนุมัติให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นผู้ดำเนินการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) จัดวางระบบเครือข่าย Wi-Fi และจัดทำระบบบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เนื่องจากมีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจและมีความเชี่ยวชาญเฉพาะในด้านคอมพิวเตอร์ เป็นหน่วยงานที่ดูแลในด้านเครือข่ายและการวางระบบความปลอดภัยในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) โดยให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร และสร้างความเข้าใจ เพื่อการใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต)

๔. อนุมัติให้สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นหน่วยเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ ของส่วนราชการต่าง ๆ จำนวนเงิน ๑,๗๙๔,๘๓๒,๘๐๐ บาท ยกเว้นงบประมาณของกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา เนื่องจากมีกฎหมายเฉพาะ ทั้งนี้ ในส่วนของเงินอุดหนุนที่จัดสรรให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ให้คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้พิจารณาก่อน สำหรับงบประมาณที่ยังขาดอยู่เพื่อการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) และการวางระบบสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน และการพัฒนาบุคลากรของส่วนราชการ ดำเนินงานโครงการ ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องขอรับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมตามนโยบายของรัฐบาลต่อไป

ทั้งนี้ ให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดำเนินการตามผลการเจรจาและข้อตกลงในการจัดซื้อแบบรัฐต่อรัฐที่จะจัดทำขึ้น และให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล) ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บูรณาการข้อมูลเกี่ยวกับโครงการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพาทั้งหมด ซึ่งเป็นการดำเนินการตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนต่อไป

ที่มา: หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๔๔๕๐ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

แนวทางการแก้ไขปัญหาการชุมนุมเรียกร้อง

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ นายกรัฐมนตรีเสนอว่า กรณีมีการชุมนุมเรียกร้องของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบควรติดตามข่าวสารและความเคลื่อนไหวที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด และเข้าไปแก้ไขปัญหาให้รวดเร็ว โดยชี้แจงทำความเข้าใจ หรือเจรจาต่อรองกับผู้ชุมนุมตั้งแต่นั้น เพื่อให้ได้ข้อยุติ และไม่ให้เกิดการชุมนุมฯ ดังกล่าวขยายตัว บานปลาย หรือมีความรุนแรงเกิดขึ้น จนส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิต และการสัญจรไปมาของประชาชนโดยรวม ดังนั้น จึงเห็นควรให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบถือปฏิบัติตามแนวทาง ดังนี้

๑. กรณีเกิดการชุมนุมเรียกร้องในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ให้รัฐมนตรีที่รับผิดชอบในเรื่องที่มีผู้ชุมนุมเรียกร้องและหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับเหตุการณ์ดังกล่าว ติดตามสถานการณ์โดยประสานงานด้านการข่าวอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (กองบัญชาการตำรวจสันติบาล) และสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นต้น และลงพื้นที่เกิดเหตุเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาให้เป็นที่ยุติโดยเร็ว

๒. กรณีเกิดการชุมนุมเรียกร้องในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่เกิดเหตุการณ์เป็นผู้รับผิดชอบติดตามสถานการณ์และดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาให้เป็นที่ยุติโดยเร็ว และในกรณีที่ยังไม่สามารถชี้แจงทำความเข้าใจให้ยกเลิกการชุมนุมได้ ให้ความคุ้มครองดูแลไม่ให้เกิดการเคลื่อนย้ายผู้ชุมนุมออกนอกพื้นที่จังหวัดด้วย

ทั้งนี้ กรณีเหตุการณ์ชุมนุมใดเป็นเรื่องสำคัญ อ่อนไหว หรืออาจมีผลกระทบสูงให้ผู้รับผิดชอบ (ตามข้อ ๑ และ ๒) รวบรวมข้อมูลให้นายกรัฐมนตรีและผู้บังคับบัญชาระดับสูงทราบโดยด่วนในโอกาสแรก

คณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วลงมติเห็นชอบตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอ และให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐถือปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ ให้ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๕ และวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ (เรื่อง หลักการและแนวทางการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในการชุมนุมเรียกร้อง) ด้วย

ที่มา: หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว๗๑ ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๕

การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเป็นวาระจร

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ นายกรัฐมนตรีเสนอว่า ในการประชุม คณะรัฐมนตรีควรมีจำนวนเรื่องที่คณะรัฐมนตรีจะต้องพิจารณาเหมาะสมกับระยะเวลาที่ใช้ในการประชุมคณะรัฐมนตรี แต่ครั้งเพื่อให้การตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีเป็นไปอย่างรอบคอบ โดยเฉพาะไม่ควรเสนอเรื่องมาเพื่อคณะรัฐมนตรี พิจารณาเป็นวาระจร ยกเว้นเฉพาะเรื่องที่มีความจำเป็นเร่งด่วนเกี่ยวกับการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการ รวมทั้ง การแต่งตั้งผู้บริหาร ประธานกรรมการ กรรมการในหน่วยงานของรัฐ และเรื่องที่มีผลกระทบหรือมีความอ่อนไหว (sensitive) ที่ไม่อาจเปิดเผยล่วงหน้าได้ หรือเรื่องที่เป็นความลับของทางราชการเท่านั้น

คณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบในหลักการตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอ และให้สำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ ในการเสนอเรื่อง ต่อคณะรัฐมนตรีให้หน่วยงานเจ้าของเรื่อง ส่งเรื่องไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีล่วงหน้าแต่เนิ่น ๆ และให้ถือปฏิบัติ ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ และระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ รวมทั้งมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัดด้วย

ที่มา: หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว ๕๒ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

มาตรการ

แก้ไขปัญหไฟป่าและหมอกควันทางภาคเหนือ

เรียบเรียงโดย ประธาน ผุดผ่อง

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๓) ได้เกิดวิกฤติการณ์ปัญหาหมอกควันในพื้นที่ ๔ จังหวัดภาคเหนือตอนบน คือ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน พะเยา ลำปาง ลำพูน แพร่ และน่าน โดยเริ่มตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนเมษายนของทุกปี โดยตรวจพบการเพิ่มสูงขึ้นของปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า ๑๐ ไมครอน (PM10) ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง อยู่ในระดับเกินเกณฑ์มาตรฐานที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และการท่องเที่ยว โดยสาเหตุมาจากการเผาวัชพืช เศษวัสดุการเกษตร เพื่อเตรียมพื้นที่เพาะปลูกในเรือกสวน ไร่ นา ทั้งนอกและในพื้นที่ป่า การจุดไฟเผาป่าเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ ยึดถือ ครอบครองพื้นที่ป่า ลำสัตว์ ทำไม้ เก็บหาของป่าและอื่น ๆ

๑. การดำเนินการเพื่อแก้ปัญหามอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๓)

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๓ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) ได้ดำเนินการจัดให้มีศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขปัญหามอกควันทั้งในระดับจังหวัดและระดับพื้นที่ การปฏิบัติการฝนหลวง การเตรียมความพร้อมรับมือสถานการณ์ไฟป่า การเข้มงวดไม่ให้มีการเผาไหม้ การขอความร่วมมือจากประชาชนให้งดการเผาขยะมูลฝอยและเศษวัสดุจากการเกษตร การฉีดน้ำเพิ่มความชุ่มชื้นในเขตเมือง การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ลดการเผาเพื่อลดภาวะโลกร้อน และการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการแก้ไขปัญหามลพิษหมอกควันข้ามแดนในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง อย่างไรก็ตาม ปัญหามอกควันก็ยังเป็นปัญหาสำคัญในพื้นที่เนื่องจากสภาพอากาศ ปริมาณการเผาในพื้นที่ และปริมาณเชื้อเพลิงในป่าสะสมที่เพิ่มขึ้น การป้องกันและแก้ไขปัญหามอกควันให้เป็นระบบและครบวงจรโดยมีการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน แนวทางในการดำเนินการป้องกัน แก้ไข และควบคุมปัญหามลพิษจากหมอกควันและไฟป่า สรุปได้ดังนี้

๑.๑ มาตรการเร่งด่วน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการร่วมกันอย่างบูรณาการ โดยกระทรวงมหาดไทย (มท.) ให้พิจารณาประกาศพื้นที่ภัยพิบัติในจังหวัดที่ประสบปัญหาวิกฤติสถานการณ์หมอกควันในระดับที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เพื่อให้มีการจัดสรรงบประมาณช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติสถานการณ์หมอกควัน ในส่วนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) โดยสำนักฝนหลวงและการบินเกษตรได้พิจารณาจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการฝนหลวงในพื้นที่ภาคเหนือ เพื่อทำฝนหลวงและสร้างความชุ่มชื้นในพื้นที่เมื่อสภาวะอากาศเอื้ออำนวย ส่วนกระทรวงคมนาคม (คค.) ให้กำกับหน่วยงานรับผิดชอบเส้นทางทางหลวงทุกสาย ให้ทำการกำจัดวัชพืชบริเวณริมทางหลวงอย่างสม่ำเสมอตลอดช่วงหน้าแล้ง โดยห้ามใช้วิธีจุดไฟเผาวัชพืชโดยเด็ดขาด รวมทั้งหามาตรการป้องกันการเกิดไฟและการดับไฟที่เกิดขึ้นบริเวณริมทางหลวง เพื่อลดหมอกควัน ป้องกันอุบัติเหตุ และป้องกันการลุกลามของไฟไปยังพื้นที่ป่าด้วย ในส่วนของกระทรวงการต่างประเทศ (กต.) ให้แจ้งประสานไปยังประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง คือ พม่า ลาว เวียดนาม และกัมพูชา เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาการเผาในที่โล่งของแต่ละประเทศ สำหรับกระทรวงกลาโหม (กห.) ให้การสนับสนุนกำลังคนในการเฝ้าระวังและตรวจติดตามจุดเกิดไฟป่า และ ทส. ดำเนินการระดมสรรพกำลังในการดับไฟไปยังพื้นที่ภาคเหนือ มีเครือข่ายดำเนินการติดตามและควบคุมไฟป่าตลอดเวลา

๑.๒ มาตรการแก้ไขปัญหาระยะยาว

ทส. ได้มีการจัดทำบันทึกความตกลงร่วมกับ ๖ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย สำนักนายกรัฐมนตรี กห. กษ. คค. มท. และกระทรวงสาธารณสุข (สธ.) เพื่อประกาศเจตนารมณ์ความร่วมมือด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การฟื้นฟูคุณภาพอากาศในชุมชน และการดำเนินมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันที่มีสาเหตุจากไฟป่าและการเผาในที่โล่ง ประเด็นความร่วมมือ ประกอบด้วย

- (๑) การเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- (๒) การกำกับ ดูแล และรักษากฎหมาย
- (๓) การติดตาม เฝ้าระวัง ป้องกัน และดับไฟป่า
- (๔) การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้
- (๕) การบูรณาการแผนงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

โดยบรรจุมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาการเผาในที่โล่งและมลพิษหมอกควันให้เป็นภารกิจสำคัญของกระทรวง มีการพิจารณาในการจัดระเบียบการเผาในระยะแรกที่มีระบบอนุญาต การติดตามตรวจสอบและประเมินผลเพื่อลดปัญหามลพิษและหมอกควันในบางช่วงเวลาที่มีการเผาในที่โล่งเป็นจำนวนมาก ในขณะเดียวกันก็ต้องดำเนินการในการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดและเป็นธรรม และในกรณีมลพิษหมอกควันข้ามแดน ให้กรมควบคุมมลพิษประสานเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาทั้งในระดับพหุภาคีและทวิภาคีตามข้อกำหนดในข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน นอกจากนี้ให้กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมจัดฝึกอบรมและรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้แก่นักเรียน นักศึกษา และอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ให้มีจิตสำนึกในการช่วยควบคุมการเผาในที่โล่ง ส่วนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชให้ดำเนินการฝึกอบรมให้ทหาร ตำรวจ และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการต่อสู้และดับไฟป่า กรมป่าไม้และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้น้อมนำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง “ป่าเปียก” ไปใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่า ดังนี้

- (๑) ทำระบบป้องกันไฟไหม้ป่า โดยใช้แนวคลองส่งน้ำและแนวพืชชนิดต่าง ๆ ปลูกล้อมแนวคลอง
- (๒) สร้างระบบการควบคุมไฟป่าด้วยแนวป้องกันไฟ ป่าเปียก โดยอาศัยน้ำจากชลประทานและน้ำฝน

(๓) การปลูกต้นไม้โตเร็วคลุมแนวร่องน้ำ เพื่อให้ความชุ่มชื้นค่อย ๆ ทั่วขึ้นและแผ่ขยายออกไปทั้งสองข้างของร่องน้ำ ซึ่งจะทำให้ดินไม่จืดแห้งและมีส่วนช่วยป้องกันไฟป่า เพราะไฟป่าจะเกิดขึ้นง่ายหากป่าขาดความชุ่มชื้น

(๔) การสร้างฝายชะลอความชุ่มชื้น หรือที่เรียกว่า “Check Dam” ขึ้น เพื่อปิดกั้นร่องน้ำหรือลำธารขนาดเล็กเป็นระยะ เพื่อใช้เก็บกักน้ำและตะกอนดินไว้บางส่วน โดยน้ำที่เก็บไว้จะซึมเข้าไปสะสมในดิน ทำให้ความชุ่มชื้นแผ่ขยายเข้าไปทั้งสองด้านกลายเป็น “ป่าเปียก”

(๕) การสูบน้ำเข้าไปในระดับที่สูงที่สุดเท่าที่จะทำได้ แล้วปล่อยน้ำลงมาที่ละน้อยให้ค่อย ๆ ไหลซึมลงดิน เพื่อช่วยเสริมการปลูกป่านในพื้นที่สูงในรูป “ภูเขาป่า” ให้กลายเป็น “ป่าเปียก” ซึ่งสามารถป้องกันไฟป่าได้อีกด้วย

(๖) ปลูกต้นกล้วยในพื้นที่ที่กำหนดให้เป็นช่องว่างของป่า ประมาณ ๒ เมตร หากเกิดไฟไหม้ป่าก็จะปะทะต้นกล้วยซึ่งอุ้มน้ำไว้ได้มากกว่าพืชอื่น ทำให้ลดการสูญเสียน้ำที่ใช้ในการดับไฟป่าลงไปได้มาก

ในส่วนของ มท. พิจารณาจัดตั้งงบประมาณประจำปีให้จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องทุกปี เพื่อสนับสนุนการดำเนินมาตรการควบคุมและป้องกันการเผาในที่โล่งและมลพิษหมอกควัน โดยเฉพาะการดำเนินงานตามแผนการถ่ายโอนภารกิจารควบคุมไฟป่าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนองค์กรการบริหารส่วนจังหวัดให้พิจารณาติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศเพิ่มเติมให้ครอบคลุมพื้นที่ ๘ จังหวัดภาคเหนือตอนบน ทั้งเขตชุมชน นอกเขตชุมชน และพื้นที่รอยต่อของแต่ละจังหวัด โดยกรมควบคุมมลพิษจะให้การสนับสนุนข้อมูลวิชาการที่เกี่ยวข้องและสำหรับกลุ่มจังหวัด และจังหวัด ให้กำหนดแผนงานและจัดตั้งงบประมาณ เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาการเผาในที่โล่งและมลพิษหมอกควันแบบบูรณาการ พร้อมทั้งกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม โดยส่งเสริมการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่และให้มีคณะกรรมการถาวร ซึ่งประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ ๘ จังหวัดภาคเหนือตอนบน มีหน้าที่ประสานงานและร่วมกันแก้ไขปัญหา โดยหน่วยงานในส่วนกลางเป็นหน่วยสนับสนุนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ประธานกรรมการควรจะปรับเปลี่ยนกันไปในแต่ละจังหวัดเพื่อให้สามารถร่วมดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

ในส่วนของ กษ. มาตรการระยะยาวที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยการควบคุมการเผาในพื้นที่เกษตรให้ถือเป็นหนึ่งในภารกิจหลัก และมอบหมายให้กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมพัฒนาที่ดิน ส่งเสริมสนับสนุนการเกษตรปลอดการเผา ส่งเสริมให้เครือข่ายเกษตรปลอดการเผา จัดตั้งศูนย์เครื่องจักรกลการเกษตรปลอดการเผา โดยให้การสนับสนุนเครื่องจักรกลการเกษตรเพื่อให้มีการนำไปใช้ในทางปฏิบัติอย่างจริงจังในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้จากภาคการเกษตร โดยการบดย่อยเศษกิ่งไม้ใบไม้และหมักทำปุ๋ย หรือนำไปผลิตพลังงานไฟฟ้า เป็นต้น

นอกจากนี้ในส่วนของสำนักนายกรัฐมนตรี โดยสำนักงบประมาณ ให้พิจารณาจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่า เพื่อให้สามารถดำเนินงานควบคุมการเผาในที่โล่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการประสานเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาทั้งในระดับพหุภาคีและทวิภาคีตามข้อกำหนดในข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน

นอกจากนี้กระทรวงพลังงาน (พ.น.) ควรส่งเสริมการใช้เศษวัสดุที่ต้องการเผานำมาเป็นเชื้อเพลิงผลิตกระแสไฟฟ้า ควบคู่ไปกับการพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีกำจัดวัชพืชหรือโลกบที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และการนำมาผลิตปุ๋ยอินทรีย์บำรุงดินในพื้นที่ รวมทั้งการสร้างความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน จำเป็นจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและให้เป็นรูปธรรม โดยมุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายเกษตรกรที่ดำเนินการที่ดี เพื่อเป็นแบบอย่างและขยายเครือข่ายให้กว้างขวางขึ้น

๒. การดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาหมอกควันของรัฐบาลปัจจุบัน

๒.๑ คณะรัฐมนตรีมีมติ (๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕) เห็นชอบให้ ทส. รับเรื่อง ปัญหาหมอกควันในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือ อันเนื่องมาจากการเผาป่าและพื้นที่เพาะปลูกในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือ ซึ่งส่งผลให้ค่ามลพิษในอากาศสูงเกินกว่ามาตรฐานสากล และมีผลกระทบต่อสุขภาพแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่ ไปพิจารณาร่วมกับ มท. กษ. สธ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยด่วนเพื่อบูรณาการแนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาและเร่งรัดดำเนินการต่อไป รวมทั้งให้รณรงค์ชี้แจงข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบและให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วย ตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอ

๒.๒ คณะรัฐมนตรีมีมติ (๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕) รับทราบมาตรการเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ตามที่ ทส. เสนอ ดังนี้

หน่วยงานที่รับผิดชอบ	มาตรการ
๑. กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑.๑ แจ้งเตือนสถานการณ์หมอกควันไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักวชเสนาธิการ กรมประชาสัมพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ๑.๒ จัดทำ (ร่าง) แผนจัดการปัญหาหมอกควันจากการเผาในที่โล่ง ปี ๒๕๕๕-๒๕๕๙ กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินการภายใต้แผนจัดการปัญหาหมอกควันจากการเผาในที่โล่งปี ๒๕๕๕-๒๕๕๙ คือ คุณภาพอากาศในบรรยากาศ (ฝุ่นละออง) อยู่ในเกณฑ์ที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ ในช่วงหน้าแล้ง
๒. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กำหนดยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันปี ๒๕๕๕ จำนวน ๕ ยุทธศาสตร์ คือ ๑) การประชาสัมพันธ์ ๒) การป้องกันไฟป่าและหมอกควัน ๓) การจัดการเชื้อเพลิง ๔) การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาไฟป่า ๕) การดับไฟป่า
๓. กระทรวงมหาดไทย	๓.๑ การประกาศเขตควบคุมไฟป่า ดำเนินมาตรการลดน้ำเพิ่มความชื้นในชุมชนเมืองช่วงสถานการณ์หมอกควัน ๓.๒ รมว.ศป.ประชาสัมพันธ์เสริมสร้างการมีส่วนร่วมภาคประชาชน ประสานความร่วมมือดำเนินการมาตรการควบคุมการเผาในพื้นที่ชุมชนและเขตเกษตรกรรม ๓.๓ เผยแพร่องค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรในการเตรียมพื้นที่เพาะปลูกไถกลบวัชพืชแทนการเผา ประสานความร่วมมือในระดับอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดผู้นำชุมชน ดำเนินมาตรการควบคุมการเผาในระดับพื้นที่ ๓.๔ จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ทำหน้าที่เป็นศูนย์อำนวยการสั่งการ ทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ๓.๕ จัดเตรียมแผนชุมชนสำรวจตรวจสอบพื้นที่เสี่ยงภัย ๓.๖ จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการไฟป่าและการระดมพลดับไฟป่าให้สามารถนำไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม
๔. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๔.๑ กำชับให้หน่วยงานด้านการเกษตรในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบล หมอดินอาสา ให้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับสภาพปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเผาให้กับประชาชนและเกษตรกร ๔.๒ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการเกษตรปลอดการเผา การไถกลบวัชพืชร่วมกับการใช้สารสกัดชีวภาพ ๔.๓ ส่งเสริมให้เครือข่ายเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนมีการจัดตั้ง “ศูนย์เครื่องจักรกลการเกษตรปลอดการเผา” ที่มีการสนับสนุนเครื่องจักรกลการเกษตรให้มีการนำไปใช้ในทางปฏิบัติอย่างจริงจังในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เพื่อลดการเผาในพื้นที่การเกษตร กำหนดแนวทางการดำเนินงาน ๕ ด้าน ได้แก่ ๑) การแก้ไขและบรรเทาปัญหา ๒) สร้างความรู้ความเข้าใจ ๓) การป้องกันตามกฎหมาย ๔) การติดตามเฝ้าระวัง ๕) การวิจัยและพัฒนา
๕. กระทรวงคมนาคม	๕.๑ กำชับหน่วยงานรับผิดชอบเส้นทางหลวงทุกสาย ให้ทำการกำจัดวัชพืชบริเวณริมทางหลวงอย่างสม่ำเสมอตลอดช่วงหน้าแล้ง ห้ามมิให้กำจัดวัชพืชริมทางโดยวิธีจุดไฟเผาเด็ดขาด ๕.๒ กำหนดมาตรการป้องกันการเกิดไฟบริเวณริมทางหลวงและการดับไฟที่เกิดขึ้นเพื่อลดหมอกควัน ป้องกันอุบัติเหตุทางรถยนต์ และป้องกันไฟลุกลามไปยังเขตพื้นที่ป่าและบริเวณใกล้เคียง

๒.๓ คณะรัฐมนตรีมีมติ (๖ มีนาคม ๒๕๕๕) เห็นชอบตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอ ดังนี้

๒.๓.๑ มอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี (นายยงยุทธ วิชัยดิษฐ) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำกับให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่เกี่ยวข้องกำกับติดตามดูแลการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างใกล้ชิด โดยให้บูรณาการกำลังเจ้าหน้าที่ทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ และท้องถิ่น เพื่อตรวจสอบติดตามปัญหาและประสานงานการเข้าแก้ไขและระงับปัญหาไฟป่าหรือพื้นที่ที่มีการเผาทำลายวัชพืชและสิ่งของต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ ให้จังหวัดประสานงานและให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการแก้ไขปัญหาด้วย และให้มีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำผิดโดยเจตนาอย่างเคร่งครัดทั้งในส่วนของประเทศและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่วนจังหวัดใดจะประกาศให้เป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัตินั้นให้พิจารณาดำเนินการได้ในกรณีปัญหาที่มีความรุนแรงจนควบคุมไม่ได้และมีความฉุกเฉินจำเป็นต้องเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

๒.๓.๒ มอบหมายให้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม เร่งดำเนินการสำรวจความเสียหายและสถานการณ์ไฟป่าและหมอกควันในพื้นที่แต่ละจังหวัดที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ภาพถ่ายดาวเทียมแล้วประสานงานรองนายกรัฐมนตรี (นายยงยุทธ วิชัยดิษฐ) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการเร่งรัดติดตามและดำเนินการแก้ไขปัญหากับหน่วยงานและจังหวัดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป ทั้งนี้ ให้ มท. รายงานข้อมูลความเสียหายและการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้นายกรัฐมนตรีทราบโดยเร็วต่อไป

๒.๓.๓ มอบหมายให้รัฐมนตรีทุกท่านที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้กำกับและติดตามการปฏิบัติในภูมิภาคในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือดังกล่าวดำเนินการตรวจติดตามการดำเนินการแก้ไขปัญหามอกควันในพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบอีกทางหนึ่งด้วย

๒.๓.๔ มอบหมายให้ กษ. (สำนักฝนหลวงและการบินเกษตร) เร่งรัดการจัดทำฝนหลวงในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือข้างต้นโดยเร็วและต่อเนื่อง เพื่อลดความรุนแรงของปัญหามลพิษหมอกควันด้วย

๒.๓.๕ มอบหมายให้ สธ. เร่งสำรวจและให้ความช่วยเหลือเยียวยาแก่ผู้ได้รับผลกระทบทางด้านสุขภาพอนามัยอันเนื่องมาจากปัญหามอกควัน และรายงานให้นายกรัฐมนตรีทราบด้วย

๒.๓.๖ มอบหมายให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศรับไปประสานงานกับรัฐบาลของประเทศเพื่อนบ้านที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือให้เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหไฟป่าและการเผาพื้นที่เพาะปลูกในพื้นที่ของประเทศเพื่อนบ้านบริเวณชายแดนติดกับประเทศไทยอันเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลกระทบให้เกิดปัญหามอกควันในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือของไทยดังกล่าวข้างต้น โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดตาก เชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน

๒.๔ คณะรัฐมนตรีมีมติ (๖ มีนาคม ๒๕๕๕) รับทราบรายงานสรุปสถานการณ์หมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย และผลการประชุมร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ ตามที่ ทส. เสนอ สรุปมาตรการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

๒.๔.๑ เข้มงวดการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำผิดอย่างจริงจัง เช่น พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ในการควบคุมการเฝ้าริมทาง ออกประกาศจังหวัดกำหนดเขตพื้นที่ควบคุมไฟป่าและการเผาในพื้นที่โล่ง เป็นต้น

๒.๔.๒ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายให้นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นติดตามและควบคุมการเผาในพื้นที่โดยแบ่งพื้นที่รับผิดชอบที่ชัดเจน และให้มีการรายงานผลการดำเนินการเป็นระยะ ๆ

๒.๔.๓ เร่งรัดการถ่ายโอนภารกิจการควบคุมไฟป่า โดยให้เป็นภารกิจบังคับสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน รวมทั้งให้ ทส. ดำเนินการระดมกำลังพลหน่วยดับไฟและเครือข่ายเพื่อปฏิบัติการในช่วงวิกฤติหมอกควัน

๒.๔.๔ ประสานสำนักฝนหลวงและการบินเกษตร กษ. เพื่อพิจารณาจัดทำฝนหลวงเมื่อสภาพอากาศเหมาะสมเพื่อลดความรุนแรงของปัญหามลพิษหมอกควัน

๒.๔.๕ มอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการมาตรการจัดระเบียบการเผาในพื้นที่เกษตรเฉพาะที่จำเป็นโดยมีระบบการอนุญาตและควบคุมให้เผาในปริมาณและในช่วงที่เหมาะสม

๒.๔.๖ แจ้งสาธารณสุขจังหวัดให้คำแนะนำในการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชนอย่างใกล้ชิด

๒.๔.๗ ให้จังหวัดติดตามสถานการณ์มลพิษหมอกควันจากสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศของกรมควบคุมมลพิษและจำนวนจุดความร้อนจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการควบคุมและแก้ไขปัญหามอกควันในพื้นที่

๒.๔.๘ ให้แจ้งผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นายอำเภอ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ให้ประชาสัมพันธ์ประชาชนและหน่วยงานในพื้นที่แจ้งเหตุไฟป่าผ่านสายด่วน (hotline) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หมายเลข ๑๓๖๒ หรือศูนย์ประสานงานจังหวัดเพื่อให้เจ้าหน้าที่และอาสาสมัครเข้าไปดับไฟป่าในพื้นที่ได้อย่างทันท่วงที

๒.๔.๙ ดำเนินโครงการรณรงค์และประชาสัมพันธ์เชิงรุกให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง เพื่อให้เกิดผลด้านความตระหนักและเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการลดการเผาในพื้นที่โล่ง

๒.๔.๑๐ บูรณาการการแก้ไขปัญหาทั้งในระดับพื้นที่ ระดับจังหวัด และกลุ่มจังหวัดอย่างครบวงจร ทั้งในด้านการเกษตร (ส่งเสริมการเกษตรปลอดการเผาหรือการผลิตปุ๋ยชีวภาพ) การส่งเสริมพลังงานชีวมวล การอนุรักษ์พื้นที่ป่าและสร้างฝายชะลอน้ำ หรือป่าเปียกตามแนวพระราชดำริ

๒.๕ คณะรัฐมนตรีมีมติ (๖ มีนาคม ๒๕๕๕) รับทราบมาตรการเตรียมพร้อมและแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนจากปัญหาหมอกควันของ สธ. ดังนี้

๒.๕.๑ สำนักงานปลัดกระทรวงได้แจ้งไปยังสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โดยได้แจ้งผลกระทบและมาตรการสำหรับการดำเนินการเฝ้าระวังผู้ป่วยจากโรงพยาบาล และการเตรียมความพร้อมของโรงพยาบาลในการรองรับผู้ป่วยโรคเรื้อรัง และกลุ่มเสี่ยงโดยเตรียมบุคลากร สถานที่ เวชภัณฑ์ ให้มีความพร้อม

๒.๕.๒ กรมควบคุมโรคได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(๑) ให้คำแนะนำการปฏิบัติตัวสำหรับประชาชนในสถานการณ์ปัญหาหมอกควันตามระดับความรุนแรงของค่า PM10

(๒) ให้คำแนะนำหน่วยราชการในสังกัด สธ. ในการรับมือปัญหาหมอกควันตามระดับความรุนแรงของค่า PM10

(๓) เร่งรัดให้สำนักงานป้องกันโรคที่ ๑๐ เชียงใหม่ ประสานกับจังหวัดในการเฝ้าระวังและดูแลสุขภาพประชาชนอย่างใกล้ชิด

(๔) ดำเนินการสนับสนุนหน้ากาก จำนวน ๒๕๐,๐๐๐ ชิ้น โดยเน้นให้กับกลุ่มเสี่ยง ผู้ป่วยเรื้อรังพร้อมทั้งกระตุ้นให้หน่วยงานในพื้นที่ดำเนินการจัดหาเพิ่มให้กับประชาชน รวมทั้งให้ประชาชนทำหน้ากากใช้เอง

(๕) แจ้งให้สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๑-๑๒ เตรียมพร้อมและแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนจากปัญหาหมอกควัน

(๖) ประชาสัมพันธ์ สื่อสารกับประชาชนผ่านช่องทางต่าง ๆ ทั้งโทรทัศน์ วิทยุ สื่อออนไลน์ และสื่อมวลชนท้องถิ่น

(๗) กรณีที่มีค่า PM10 ในระดับที่เกินกว่าค่ามาตรฐานมาก ให้มีการจัดเตรียมที่พักปลอดภัยสำหรับประชาชนกลุ่มเสี่ยง หรือผู้ที่พักพื้นหลังออกจากโรงพยาบาลเพื่อลดการรับสัมผัสฝุ่นละออง

๒.๕.๓ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพได้ดำเนินการสนับสนุนการดำเนินงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ดังนี้

(๑) ให้ อสม. เฝ้าระวังผลกระทบสุขภาพของกลุ่มเสี่ยง ผู้ป่วยโรคเรื้อรังในชุมชน ประสานการดูแลรักษา กับโรงพยาบาล

(๒) ให้ อสม. เฝ้าระวังอย่าให้มีการเผาวัสดุหรือสิ่งของต่าง ๆ ในเขตชุมชนของตนเองที่ดูแล ๑๐-๑๕ หลังคาเรือน

(๓) ให้ อสม. แนะนำการทำหน้ากากอนามัยผ้าใช้เองในชุมชน

(๔) ให้ อสม. สนับสนุนการพ่นน้ำ ละอองฝอย เพื่อให้เกิดความชุ่มชื้นและลดฝุ่นละอองในอากาศ ในกรณีที่สภาพอากาศมีหมอกควันวิกฤติรุนแรง

๓. ข้อเปรียบเทียบมาตรการแก้ปัญหาหมอกควันในอดีตและปัจจุบัน

ที่ผ่านมาการแก้ปัญหาหมอกควันในภาคเหนือมุ่งเน้นไปที่มาตรการลดการเผาเป็นหลัก รวมถึงมาตรการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ด้วยการทำฝนเทียม ฉีดน้ำชะล้างหมอกควันและฝุ่น ตั้งศูนย์ปฏิบัติการเฝ้าระวังตามจุดต่าง ๆ สร้างเครือข่ายหยุดเผา ตลอดจนจัดกิจกรรมรณรงค์ ซึ่งมาตรการเหล่านี้ยังไม่เพียงพอและเป็นโครงการที่ใช้งบประมาณสูง เมื่อหมดงบประมาณก็กลับมาเป็นเหมือนเดิม ซึ่งกลายเป็นค่าใช้จ่ายประจำทุกปีในการแก้ปัญหา ถ้าหากมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้อย่างจริงจัง โดยให้หน่วยงานของรัฐสนับสนุนเกษตรกรและชาวบ้านในพื้นที่ได้ทำอย่างจริงจัง จะช่วยบรรเทาปัญหาหมอกควันจากการเผาในที่โล่งได้ โดยเฉพาะการนำวัสดุเหลือทิ้งจากชุมชนหรือภาคเกษตรมาใช้ประโยชน์ เช่น ทำปุ๋ยหมัก ทำถ่านจากเศษไม้ การสร้างเตาเผาถ่าน การใช้หญ้าแฝกป้องกันดินพังทลาย ซึ่งโครงการพระราชดำริทุกโครงการแทบจะไม่มีการเผาส่งเหลือทิ้งให้เปล่าประโยชน์ แต่โครงการนั้นให้ชาวบ้านมีจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นและอยู่อย่างพอเพียง และสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้อย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม การแก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือยังคงปล่อยให้หน่วยงานในระดับพื้นที่รับผิดชอบแก้ปัญหาตนเอง อาจมีปัญหว่าการแก้ปัญหาในแต่ละจังหวัดแต่ละพื้นที่เป็นอย่างไร เนื่องจากในแต่ละพื้นที่ก็มีหลายหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ต่างกัน เช่น พื้นที่ป่า พื้นที่การเกษตร อีกทั้งพื้นที่ป่าเขาที่มีอาณาเขตติดต่อกันหลายจังหวัด ประเทศไทยมีหน่วยงานด้านการแก้ปัญหาไฟป่ามาตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ มีคณะกรรมการจัดการไฟป่าและหมอกควันแห่งชาติที่มีตัวแทนจากส่วนราชการต่าง ๆ ร่วมมือกันทำงานแก้ไขปัญหา แต่หน่วยงานปฏิบัติที่รับผิดชอบระบุว่าปัญหายังคงรุนแรงทุกปีเป็นเพราะยังขาดความร่วมมือจากเกษตรกร ชาวเขา และชนกลุ่มน้อย ซึ่งต้องเร่งสร้างความเข้าใจถึงผลกระทบต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ในเบื้องต้นการดำเนินการแก้ปัญหาของหน่วยราชการในพื้นที่ถือว่าทำงานกันได้อย่างเต็มที่ แต่ก็คงยังมีความกังวลในเรื่องประสานการทำงานระหว่างหน่วยงานซึ่งกันและกัน หากนำวิธีการทำงานแก้ปัญหาทุกภัยที่รัฐบาลกำลังเร่งดำเนินการในขณะนี้มาปรับใช้กับการแก้ปัญหาหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือ ก็อาจจะเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างยั่งยืน กล่าวคือ รัฐบาลจะต้องมีการสำรวจพื้นที่ไฟป่า หรือจุดที่มีการเผาในพื้นที่เกษตรอย่างจริงจัง โดยต้องประเมินให้ได้ว่าเกิดจากสาเหตุใด หากเห็นว่าปัญหาหมอกควันในพื้นที่ตอนเหนือของประเทศมีความซับซ้อนไม่ต่างจากเรื่องน้ำท่วม และเป็นเรื่องเร่งด่วนที่รัฐบาลจะต้องเข้ามาจัดการ หากเกิดจากการใช้พื้นที่แบบผิด ๆ รัฐบาลก็ต้องเร่งดำเนินการแก้ไข ซึ่งหากรัฐบาลมีข้อมูลเพียงพอในการวางแผนแก้ปัญหา ก็เชื่อว่าในที่สุดแล้วปัญหาหมอกควันก็จะเกี่ยวข้องกับ การแก้ปัญหาน้ำอย่างยั่งยืนของรัฐบาลด้วย เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับพื้นที่ป่าและรัฐบาลอาจจะต้องพิจารณากำหนดว่าปัญหานี้เป็นภัยพิบัติระดับชาติและต้องเข้าไปดูแลอย่างจริงจัง

ปัจจุบันรัฐบาลได้เร่งดำเนินการแก้ไขและบรรเทาปัญหาไฟป่าหมอกควัน โดยบูรณาการความร่วมมือ ประสานแผนงาน และเชื่อมโยงการปฏิบัติการแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันทั้งในระดับสั่งการและระดับปฏิบัติการในระดับพื้นที่ รวมทั้งได้มีการออกเสียงตามสายตามหมู่บ้านเป็นภาษาไทยใหญ่เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ชาวเขาหรือชนกลุ่มน้อยเข้าใจถึงผลกระทบและปัญหาที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมเผาในที่โล่ง มีการคุมเข้มการเผาวัสดุทุกชนิด ลดการเผาป่าและวัชพืช พร้อมทั้งประสานสำนักฝนหลวงและการบินเกษตรจัดทำฝนหลวงเพื่อลดปริมาณหมอกควันและฝุ่นละอองที่จะทำให้อุณหภูมิหมอกควันรุนแรงมากขึ้น จากการบูรณาการของหน่วยงานที่รับผิดชอบในปัจจุบันคาดว่าวิกฤติการณ์ปัญหาไฟป่าหมอกควันทางภาคเหนือจะคลี่คลายลงได้ในที่สุด

๔. มติคณะรัฐมนตรีที่สำคัญเกี่ยวกับมาตรการการแก้ไขปัญหาหมอกควัน

๔.๑ คณะรัฐมนตรีมีมติ (๓ เมษายน ๒๕๕๐) รับทราบตามที่คณะกรรมการศูนย์อำนวยการแก้ปัญหาหมอกควันภาคเหนือ รายงาน

๔.๒ คณะรัฐมนตรีมีมติ (๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๐) เห็นชอบในหลักการวางแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่า ปี ๒๕๕๑-๒๕๕๔ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางปฏิบัติในการป้องกัน ควบคุม และแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าให้มีประสิทธิภาพ

๔.๓ คณะรัฐมนตรีมีมติ (๓ มีนาคม ๒๕๕๒) รับทราบรายงานผลการดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในที่โล่งและมลพิษหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย ปี ๒๕๕๒ และเห็นชอบให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือ สนับสนุน และดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่ ทส. เสนอ

๔.๔ คณะรัฐมนตรีมีมติ (๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๒) รับทราบตามที่ มท. เสนอยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า การเผาในที่โล่ง และมลพิษหมอกควัน

๔.๕ คณะรัฐมนตรีมีมติ (๒๓ มีนาคม ๒๕๕๓) เห็นชอบมาตรการควบคุมการเผาในที่โล่งและมลพิษหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ปี ๒๕๕๓

ข้อมูลสถานการณ์มลพิษหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือ

ตั้งแต่วันที่ ๒๕๕๕ ที่ผ่านมามาจนถึงปัจจุบัน (วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๕) สถานการณ์มลพิษหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือ เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๕ ถือว่าปริมาณฝุ่นละอองสูงกว่าค่ามาตรฐานมากที่สุด โดยพบปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน (PM10) เฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง สูงสุด ๔๓๗.๖ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ที่สถานีสำนักงานสาธารณสุขแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย คุณภาพอากาศอยู่ในระดับ**อันตราย**

อย่างไรก็ดี ณ วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๕ สถานการณ์มลพิษหมอกควันได้เริ่มคลี่คลายเข้าสู่สภาวะเกือบปกติ เห็นได้จากการตรวจวัดคุณภาพอากาศในพื้นที่ภาคเหนือ พบปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน (PM10) เฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง มีค่าระหว่าง ๓๗.๑-๑๕๖.๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร คุณภาพอากาศโดยรวมอยู่ในระดับดีถึงแม้มีผลกระทบต่อสุขภาพ แต่ยังอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ ทส. <http://www.pcd.go.th/> ข้อมูล ณ วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๕

- ที่มา:
- มติคณะรัฐมนตรี (๓ เมษายน ๒๕๕๐) เรื่อง การแก้ปัญหาหมอกควันภาคเหนือ (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๕๐๑๑ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๐)
 - มติคณะรัฐมนตรี (๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๐) เรื่อง (ร่าง) แผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่า ปี ๒๕๕๑-๒๕๕๔ (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๖/๒๑๐๖๒ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๐)
 - มติคณะรัฐมนตรี (๓ มีนาคม ๒๕๕๒) เรื่อง การดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในที่โล่งและมลพิษหมอกควัน ในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย ปี ๒๕๕๒ และมาตรการเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือ (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๔๓๒๔ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๒)
 - มติคณะรัฐมนตรี (๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๒) เรื่อง ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า การเผาในที่โล่ง และมลพิษหมอกควัน (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕/ว(ล) ๒๓๖๗๑ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๒)
 - มติคณะรัฐมนตรี (๒๓ มีนาคม ๒๕๕๓) เรื่อง มาตรการเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ปี ๒๕๕๓ (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๕๔๒๕ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๓)
 - มติคณะรัฐมนตรี (๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕) เรื่อง สถานการณ์และมาตรการเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๖/๔๗๗๔ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕)
 - มติคณะรัฐมนตรี (๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕) เรื่อง ปัญหาหมอกควันในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือ (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๕๒๐๐ ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๕)
 - มติคณะรัฐมนตรี (๖ มีนาคม ๒๕๕๕) เรื่อง มาตรการเตรียมพร้อมและแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนจากปัญหาหมอกควัน (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๕๔๓๔ ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๕)
 - มติคณะรัฐมนตรี (๖ มีนาคม ๒๕๕๕) เรื่อง รายงานสรุปสถานการณ์หมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย และผลการประชุมร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๕๖๐๘ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๕)
 - มติคณะรัฐมนตรี (๖ มีนาคม ๒๕๕๕) เรื่อง การแก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือของประเทศไทย (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๕๗๕๗ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๕)

ประมวลมติคณะรัฐมนตรี

เรื่อง

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

และกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต

ส่วนราชการผู้รับผิดชอบหลัก : กระทรวงการคลัง กระทรวงศึกษาธิการ

ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง : กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม

สรุปสาระสำคัญโดยย่อ :

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) เป็นนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาที่มุ่งให้นักเรียน นักศึกษา ที่ครอบครัวยากจนมีรายได้น้อยสามารถศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจนถึงปริญญาตรีในประเทศ ซึ่งนโยบายดังกล่าวเริ่มมีขึ้นเมื่อปี ๒๕๓๔ ในสมัยรัฐบาล นายชวน หลีกภัย สมัยแรก โดยมีสำนักงาน กยศ. เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ จนในปี ๒๕๔๗ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร สมัยแรก จึงได้เกิดแนวคิดที่จะจัดตั้งกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) เพื่อให้นักศึกษาทุกคนได้รับการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาเฉพาะค่าเล่าเรียนตามที่จ่ายจริง และในปี ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นช่วงการบริหารงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร สมัยที่ ๒ คณะรัฐมนตรีก็ได้มีมติอนุมัติในหลักการให้จัดตั้ง กรอ. ขึ้น

ต่อจากนั้นก็ได้มีการดำเนินการปรับปรุงและพิจารณานโยบายเกี่ยวกับ กรอ. มาอย่างต่อเนื่อง โดยในปี ๒๕๔๙-๒๕๕๐ รัฐบาล พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ คณะรัฐมนตรีได้กำหนดให้ยุบเลิก กรอ. เมื่อผู้กู้ กรอ. ในปีการศึกษา ๒๕๔๙ จบการศึกษา (ซึ่งไม่เกินปีการศึกษา ๒๕๕๔) โดยวัน เวลา และขั้นตอนการยุบเลิกกองทุนให้เป็นไปตามที่กระทรวงการคลัง (กค.) กำหนด แต่ในปี ๒๕๕๑ สมัยรัฐบาล นายสมัคร สุนทรเวช ได้มีการนำเรื่อง กรอ. กลับมาดำเนินการใหม่อีกครั้ง โดยเน้นให้กู้สำหรับสาขาที่เป็นความต้องการหลักและมีความชัดเจนของการผลิตกำลังคนร่วมกับภาคเอกชนเป็นลำดับแรก เช่น วิศวกรรมไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ และปิโตรเคมี และมอบหมายให้ กค. ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขระเบียบ เพื่อรองรับการให้กู้สำหรับผู้กู้ในรูปแบบเงินกู้ยืมที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคตในสาขาที่เน้นดังกล่าวข้างต้น ต่อมาในรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เพื่อขยายกรอบวัตถุประสงค์การกู้ยืมเงินของ กยศ. ให้ครอบคลุมหลักการและเจตนารมณ์ของ กรอ. ที่จะให้ความช่วยเหลือสำหรับนักเรียนหรือนักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาขาดแคลนที่ไม่ขาดแคลนทุนทรัพย์เฉพาะค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งเมื่อรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ฯ สิ้นสุดลงร่างพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. จึงตกไป

๑. ความเป็นมาและหลักการในการดำเนินการ

๑.๑ รัฐบาล นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี สมัยแรก (พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๓๘)

เมื่อปี ๒๕๓๘ กค. ได้จัดให้มีโครงการ กยศ. ขึ้นเพื่อให้นักเรียน นักศึกษาซึ่งมาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยกู้ยืมเพื่อศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจนถึงปริญญาตรีในประเทศ โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๓๘ เห็นชอบในหลักการให้จัดตั้ง กยศ. และให้ดำเนินการตราพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาขึ้นมารองรับ^๑

๑.๒ รัฐบาล นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี สมัยที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๓)

ได้มีการตราพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ ขึ้นมารองรับ กยศ. โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ และมีการประกาศพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ ในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๑ จึงทำให้ กยศ. มีสถานะเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ และมีสำนักงาน กยศ. เกิดขึ้นโดยอยู่ในการกำกับดูแลของ กค. ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน^๒

๑.๓ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี สมัยแรก (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๔๘)

ในปี ๒๕๔๗ ได้มีการศึกษาเรื่อง กยศ. และคณะรัฐมนตรีได้มีมติ (วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๗)^๓ เห็นชอบหลักการและแนวทางการปฏิรูปการเงินอุดมศึกษาซึ่งเป็นข้อเสนอเกี่ยวกับระบบการบริหารการเงินอุดมศึกษาแนวใหม่ที่อาศัยกลไกทางการเงินเป็นเครื่องมือในการปรับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ได้จากการศึกษา ซึ่งมีแนวคิดในการจัดตั้ง กรอ. รวมอยู่ด้วย โดยมีหลักการและแนวทางการปฏิรูปการเงินเพื่อการอุดมศึกษาที่เกี่ยวกับ กยศ. และ กรอ. ดังนี้

๑.๓.๑ เปลี่ยนหลักเกณฑ์ในการให้กู้ยืมเงินแก่นักศึกษาโดยให้นักศึกษาทุกคนได้รับการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาทุกราย ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์โดยจะได้รับเงินกู้ยืมเฉพาะค่าเล่าเรียนตามที่จ่ายจริงเท่านั้น

๑.๓.๒ ให้ยุติการให้กู้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สามัญและอาชีวะ) โดยจะจัดให้มีกองทุนแบบให้เปล่าหรือการช่วยเหลือในรูปแบบอื่นตามความจำเป็นและเหมาะสม ทั้งนี้ ให้เงินกู้ยืมแก่นักศึกษาระดับอุดมศึกษา (อนุปริญญา-ปริญญาตรี) ทั้งภาคปกติ ภาคพิเศษ รวมทั้งการศึกษาประเภทอาชีวศึกษา (อนุปริญญา-ปริญญาตรี)

๑.๓.๓ เปลี่ยนแปลงวิธีการในการชำระหนี้เงินกู้คืน โดยให้เริ่มผ่อนชำระต่อเมื่อมีรายได้ในขนาดถึงเกณฑ์ที่กำหนด ปรับจำนวนเงินต้นตามดัชนีราคาผู้บริโภค แต่ไม่มีดอกเบี้ย

๑.๓.๔ ให้สำนักงาน กยศ. เป็นผู้รับผิดชอบการบริหารจัดการ กรอ. และกองทุนเงินให้เปล่าสำหรับนักเรียนยากจนและนักเรียนที่เรียนดีเพื่อความเป็นเลิศ

^๑ มติคณะรัฐมนตรี (๒๘ มีนาคม ๒๕๓๘) เรื่อง นโยบายสนับสนุนภาคเอกชนลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการจัดตั้งกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ส่วนมาก ที่ นร ๐๒๐๖/๓๔๓๓ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๓๘)

^๒ มติคณะรัฐมนตรี (๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐) เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ส่วนที่ ๒๖๔/๒๕๔๐ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐)

^๓ มติคณะรัฐมนตรี (๗ เมษายน ๒๕๔๗) เรื่อง หลักการและแนวทางการปฏิรูปการเงินอุดมศึกษา (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๔/๕๓๐๒ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๗)

๑.๔ รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี สมัยที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๔๙)

ในปี ๒๕๔๘ ได้มีการกำหนดเรื่องการจัดตั้ง กรอ. เป็นนโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภาภายใต้นโยบายที่ ๒ นโยบายพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติ (วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๘)^๕ อนุมัติในหลักการให้จัดตั้ง กรอ. และกองทุนเงินให้เปล่าขึ้น โดยให้อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงาน กยศ.

๑.๕ รัฐบาล พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี (พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๑)

ในปี ๒๕๔๙ คณะรัฐมนตรีได้มีมติ (วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๙)^๕ กำหนดให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐ พิจารณาทบทวนรายละเอียดของยุทธศาสตร์ บทบาท ภารกิจ และเป้าหมายการดำเนินงานให้เหมาะสมและให้จัดลำดับความสำคัญโดยให้คงไว้เฉพาะโครงการที่จำเป็น เหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในประเทศ จึงได้มีการทบทวนนโยบายในเรื่องกองทุนเงินให้เปล่าและ กรอ. จนทำให้กองทุนเงินให้เปล่าไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ และในเวลาต่อมาจึงได้มีการทบทวนหลักการและแนวทางในข้อ ๑.๓.๒ และกำหนดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สามัญและอาชีว) สามารถกู้ยืมเงินตามพระราชบัญญัติกองทุนฯ ได้ตามเดิม ในส่วน กรอ. ก็ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการให้กู้ยืมแก่นักศึกษาเฉพาะปีการศึกษา ๒/๒๕๔๙ เท่านั้น และในปีการศึกษา ๒๕๕๐ ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้กู้ยืมสำหรับผู้กู้ กรอ. เดิม โดยรวมอยู่ในรายการ กยศ. ซึ่งการใช้จ่ายเงินงบประมาณต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติกองทุนฯ

ในเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๐ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติ (วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๐)^๖ กำหนดให้มีการยุติการให้กู้ยืมแบบ กรอ. และยุบเลิก กรอ. และกองทุนเงินให้เปล่า เพื่อให้การดำเนินการให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาเป็นไปในแนวทางและมาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งเป็นการลดภาระและความซับซ้อนในการบริหารจัดการ การติดตามหนี้ ตลอดจนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรในการปฏิบัติงานกองทุน และภาระในการที่รัฐต้องจัดสรรงบประมาณสำหรับการให้กู้ยืม อย่างไรก็ตาม เนื่องจากวัตถุประสงค์ของ กรอ. แตกต่างจาก กยศ. จึงทำให้ผู้กู้ กรอ. ไม่สามารถได้รับการพิจารณาให้กู้ยืม กยศ. ได้ทั้งหมด เพราะผู้กู้บางส่วนขาดคุณสมบัติในการขาดแคลนทุนทรัพย์ (ครอบครัวต้องมีรายได้ไม่เกิน ๑๕๐,๐๐๐ บาทต่อปี) ดังนั้น เพื่อช่วยเหลือไม่ให้ผู้กู้ที่ขาดคุณสมบัติดังกล่าวได้รับความเดือดร้อน จึงได้มีการกำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือ ดังนี้

๑.๕.๑ ผู้กู้ยืม กรอ. ที่มีคุณสมบัติการกู้ยืมตามประกาศคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เรื่องหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเป็นผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และคุณสมบัติผู้กู้ยืมเงิน ให้สามารถกู้ยืมแบบ กยศ. ได้ ทั้งค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าครองชีพ โดยอัตราดอกเบี้ย การชำระเงินกู้ และการติดตามหนี้ให้เป็นไปตามแบบ กยศ.

๑.๕.๒ ผู้กู้ยืม กรอ. ที่ไม่มีคุณสมบัติในการกู้ยืมแบบ กยศ. ให้กู้ยืมได้เป็นกรณีพิเศษ โดยนำหลักเกณฑ์และวิธีการกู้ยืมแบบ กยศ. มาใช้โดยอนุโลมและให้กู้ยืมได้เฉพาะค่าเล่าเรียนจนจบหลักสูตร โดยอัตราดอกเบี้ยและการชำระเงินกู้ให้เป็นไปตามแบบ กยศ. และให้สำนักงาน กยศ. ทำหน้าที่จัดการด้านการรับชำระหนี้เงินกู้

อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก กรอ. ไม่ได้ถูกยุบเลิกในทันที เพราะ กค. ยังไม่ได้ประกาศกำหนดวันยุบเลิกกองทุน ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการให้กู้ยืมเงินตามมาตรการให้ความช่วยเหลือผู้กู้ กรอ. ที่ได้รับผลกระทบจากการจะยุบเลิก กรอ. เกิดความชัดเจน และสามารถดำเนินการต่อไปได้ ต่อมาในเดือนมิถุนายน ๒๕๕๐ คณะรัฐมนตรีจึงได้ทบทวนการยกเลิก กรอ. แล้วให้ กรอ. ยังคงดำเนินการต่อไป และเปลี่ยนเป็นกำหนดให้ยุติการให้กู้ยืมแบบ กรอ. สำหรับผู้กู้รายใหม่ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๐ เป็นต้นไป และให้กู้ยืมแก่ผู้กู้ กรอ. ที่กู้ยืมในปีการศึกษา ๒๕๔๙ เฉพาะค่าเล่าเรียนจนจบหลักสูตรแทน พร้อมทั้งยกเลิกมาตรการให้ความช่วยเหลือในข้อ ๑.๕.๒ โดยยังคงใช้มาตรการในข้อ ๑.๕.๑ ทั้งนี้ ให้ยุบเลิก กรอ. เมื่อผู้กู้ กรอ. ในปีการศึกษา ๒๕๔๙ จบการศึกษา ซึ่งไม่เกินปีการศึกษา ๒๕๕๔ (สำหรับหลักสูตร ๖ ปี) โดยวัน เวลา และขั้นตอนการยุบเลิกกองทุนให้เป็นไปตามที่ กค. กำหนด ทั้งนี้

^๕ มติคณะรัฐมนตรี (๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๘) เรื่อง การจัดตั้งกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) และกองทุนเงินให้เปล่า (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๔/๓๓๖๕ ลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๘)

^๕ มติคณะรัฐมนตรี (๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๙) เรื่อง ยุทธศาสตร์การจัดสรรและวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๑๒๔๕๙ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๙)

^๖ มติคณะรัฐมนตรี (๑ พฤษภาคม ๒๕๕๐) เรื่อง การยุบเลิกทุนหมุนเวียน (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๖๖๙๗ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๐) และมติคณะรัฐมนตรี (๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๙) เรื่อง ขอแก้ไขมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๗ เรื่อง หลักการและแนวทางการปฏิรูปการเงินอุดมศึกษา ข้อ ๑๐ (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๑๕๓๕๑ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๙)

ให้สำนักงานงบประมาณโอนเงินงบประมาณรายจ่าย รายการ กยศ. ตามจำนวนที่ได้จัดสรรไว้ที่ กยศ. สำหรับให้ผู้กู้ยืม กรอ. กู้ยืม ในภาคการศึกษาที่ ๑/๒๕๕๐ และงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ไปเป็นรายจ่ายรายการ กรอ. ส่วนในปีต่อ ๆ ไปให้จัดสรร งบประมาณเป็นรายการ กรอ. จนกว่ากองทุนจะยุบเลิก^๓

๑.๖ รัฐบาล นายสมักร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี (พ.ศ. ๒๕๕๑)

เมื่อปี ๒๕๕๑ ได้มีการนำเรื่อง กรอ. กลับมาดำเนินการใหม่อีกครั้ง โดยกำหนดให้มีโครงการ กรอ. ขึ้นภายใต้นโยบาย สังคมและคุณภาพชีวิตในแผนการบริหารราชการแผ่นดินในขณะนั้น ตามหลักการในการเพิ่มโอกาสให้แก่เยาวชนในการศึกษาต่อ ที่เชื่อมโยงกับนโยบายการผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนองความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถของประเทศ โดยคณะรัฐมนตรี ได้มีมติ (วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๑)^๔ กำหนดให้ดำเนินการสำหรับผู้กู้ยืมที่เข้าเรียนชั้นปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๑ ที่เน้นสาขาที่เป็นความต้องการหลักและมีความชัดเจนของการผลิตกำลังคนร่วมกับภาคเอกชนเป็นลำดับแรก เช่น วิศวกรรมไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ และปิโตรเคมี โดยใช้ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการบริหารกองทุนเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๙ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมที่บังคับใช้อยู่ในขณะนั้นไปพลางก่อน นอกจากนี้ยังได้มีการมอบหมายให้ กค. ดำเนินการ ปรับปรุงแก้ไขระเบียบเพื่อรองรับการให้กู้ยืมสำหรับผู้กู้ยืมในรูปแบบเงินกู้ยืมที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคตในสาขาที่เน้นดังกล่าวข้างต้น และให้ กค. คณะกรรมการกองทุนเพื่อการศึกษา คณะกรรมการ กยศ. ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการปรับปรุงและเตรียมการ ในการแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ เพื่อให้มีการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา ที่มีเอกภาพเพียงระบบเดียวที่สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ด้านต่าง ๆ ได้ โดยให้ทันสำหรับภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๒

๑.๗ รัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี (พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๔)

เนื่องจากการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติกองทุนฯ ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑.๖ แล้วเสร็จไม่ทันปีการศึกษา ๒๕๕๒ ดังนั้น เพื่อให้สามารถดำเนินการให้กู้ยืมสำหรับผู้กู้ยืม กรอ. รายใหม่ ชั้นปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๒ ได้ในเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๒ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติ (วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๒)^๕ กำหนดให้ดำเนินโครงการ กรอ. สำหรับผู้กู้ยืม ที่เข้าเรียนชั้นปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๒ โดยใช้ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการบริหารกองทุนเพื่อการศึกษา

^๓ มติคณะรัฐมนตรี (๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๐) เรื่อง ขอบทบทวนมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง การยุบเลิกทุนหมุนเวียน (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๑๑๓๒๔ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐)

^๔ มติคณะรัฐมนตรี (๒๕ มีนาคม ๒๕๕๑) เรื่อง ผลการประชุมคณะกรรมาธิการพัฒนาระบบการศึกษาและการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๑ (หนังสือสำนัก เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๕๓๐๕ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๑)

^๕ มติคณะรัฐมนตรี (๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๒) เรื่อง ขอบทบทวนมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง โครงการกองทุนเงินกู้ยืมที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต (หนังสือสำนัก เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๔๕๕๓ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒)

ที่บังคับใช้อยู่ในขณะนั้นไปพลางก่อนและเน้นสาขาที่เป็นความต้องการหลักและมีความชัดเจนของการผลิตกำลังคนร่วมกับภาคเอกชนเป็นลำดับแรกเช่นเดียวกับปีการศึกษา ๒๕๕๑ ในข้อ ๑.๕ (ใช้งบประมาณจำนวนประมาณ ๒,๑๐๐ ล้านบาท) ทั้งนี้ให้การกู้ยืมสำหรับผู้รายใหม่ที่เข้าเรียนชั้นปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๒ เป็นรุ่นสุดท้ายและให้สิ้นสุดโครงการ กรอ. โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ที่ให้การกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาให้มีเอกภาพเพียงระบบเดียวให้แล้วเสร็จโดยเร็วที่สุด

ทั้งนี้ ในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ได้มีการขยายกรอบวัตถุประสงค์การกู้ยืมเงินของ กยศ. ให้ครอบคลุมถึงการให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาในสาขาวิชาที่ขาดแคลนและที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ โดยใช้หลักการและเจตนารมณ์ของ กรอ. ที่จะให้ความช่วยเหลือสำหรับนักเรียนหรือนักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาขาดแคลนที่ไม่ขาดแคลนทุนทรัพย์เฉพาะค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยไม่รวมถึงค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพระหว่างศึกษา โดยคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ดังกล่าวเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๒^{๑๐} และได้มีการส่งร่างพระราชบัญญัติฯ ให้รัฐสภาพิจารณาตามลำดับขั้นตอน แต่เมื่อมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรและการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี สิ้นสุดลง ร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าวจึงตกไป

๑.๘ รัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ในปี ๒๕๕๔ ได้มีนโยบายให้นำเรื่อง กรอ. กลับมาดำเนินการใหม่ โดยได้กำหนดให้การจัดให้มีโครงการเงินกู้เพื่อการศึกษาที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคตเป็นนโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา และแผนการบริหารราชการแผ่นดินภายใต้นโยบายที่ ๔ สังคมและคุณภาพชีวิต เรื่อง สร้างโอกาสทางการศึกษา กระจายโอกาสทางการศึกษาในสังคมไทย

๒. วัตถุประสงค์การดำเนินการ^{๑๑}

กยศ. และ กรอ. มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ดังนี้

กยศ.	กรอ.
ให้กู้ยืมเงินแก่นักเรียน หรือนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าใช้จ่ายในการครองชีพระหว่างศึกษา	ให้นักศึกษาทุกคนได้รับการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาทุกราย ไม่จำเป็นต้องต้องเป็นผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์โดยจะได้รับเงินกู้ยืมเฉพาะค่าเล่าเรียนตามที่จ่ายจริงเท่านั้น

^{๑๐} มติคณะรัฐมนตรี (๓ มิถุนายน ๒๕๕๒) เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล) ๑๐๘๘๓ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๔)

^{๑๑} มติคณะรัฐมนตรี (๑ พฤษภาคม ๒๕๕๐) เรื่อง การยุบเลิกทุนหมุนเวียน (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๖๖๙๗ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๐)

๓. กลไกในการดำเนินการ

๓.๑ คณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา โดยพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ กำหนดให้มีคณะกรรมการฯ ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และปลัดทบวงมหาวิทยาลัยเป็นรองประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ อธิบดีกรมสรรพากร ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง นายกสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย และนายกสมาคมสมาพันธ์การศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยเป็นกรรมการ และกรรมการอื่นอีกไม่เกิน ๕ คน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง มีอธิบดีกรมบัญชีกลางเป็นกรรมการและเลขานุการ และผู้จัดการ กยศ. เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมดูแลกิจการของกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ติดตามประเมินผลการดำเนินการของกองทุน ศึกษาวิเคราะห์และประเมินความต้องการการกู้ยืมเงินของนักเรียน หรือนักศึกษา ทั้งในปัจจุบันและอนาคต และเสนอแนะต่อรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการจัดตั้งงบประมาณเพื่อสมทบกองทุน และให้นักเรียนหรือนักศึกษา กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาจากกองทุน^{๑๒}

๓.๒ คณะกรรมการกองทุนเพื่อการศึกษา มีปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อธิบดีกรมบัญชีกลาง อธิบดีกรมสรรพากร ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นายกสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย นายกสมาคมสมาพันธ์การศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย และผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นกรรมการ และมีผู้จัดการ กยศ. เป็นกรรมการและเลขานุการ ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับ และบริหารงาน กยศ.^{๑๓}

๔. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๔.๑ พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑

๔.๒ พระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้ยืมหรือยุบเลิกทุนหมุนเวียน พ.ศ. ๒๕๔๓

๕. ความสอดคล้องหรือเชื่อมโยงกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี และแผนการบริหารราชการแผ่นดิน

๕.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๘๐ (๓) “พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับ ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม....”

๕.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้อง คือ เพื่อยกระดับ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยให้ได้มาตรฐานสากล และเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย และมีเป้าหมายให้คุณภาพการศึกษาได้รับการยกระดับสู่มาตรฐานสากล ต่อยอดองค์ความรู้สู่นวัตกรรม และโอกาสการเข้าถึง การศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น

^{๑๒} มาตรา ๑๔ และ ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑

^{๑๓} รายงานประจำปี. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.studentloan.or.th/samAn.php?id=9> (วันที่ค้นข้อมูล: ตุลาคม ๒๕๕๔).

๕.๓ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี

นโยบายที่ ๔ นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ข้อ ๔.๑.๒ สร้างโอกาสทางการศึกษา กระจายโอกาสทางการศึกษา ในสังคมไทย ได้กำหนดว่า จะดำเนินการลดข้อจำกัดของการเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาชั้นสูง โดยจัดให้มี “โครงการเงินกู้เพื่อการศึกษาที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต” โดยให้ผู้กู้เริ่มใช้คืนต่อเมื่อมีรายได้เพียงพอที่จะเลี้ยงตัวได้ จะพักชำระหนี้ แก่ผู้เป็นหนี้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) โดยปรับเปลี่ยนการชำระหนี้เป็นระบบที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต

๕.๔ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘ (รัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี)

นโยบายที่ ๔ นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ข้อ ๔.๑ นโยบายการศึกษา

กลยุทธ์/วิธีการ : สร้างโอกาสทางการศึกษาโดยสนับสนุนทุนการศึกษาและค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาและระบบคัดเลือก เข้าศึกษาต่อ โดยมีกระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบโครงการกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) และกระทรวงการคลังรับผิดชอบการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา

ผู้ประมวล : นางสาวสมจิตร รูปเหมาะ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ผู้ตรวจสอบ : ๑. นางสุกัญญา ถิรสัตยาพิทักษ์

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

๒. นางสาวอ่อนฟ้า เวชชาชีวะ

ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบงานสารสนเทศ

พอใจในสิ่งที่มีและเป็น

ผู้เขียนได้อ่านหนังสือ “เริ่มต้นชีวิตใหม่ เริ่มที่ใจของเรา” อ่านพบบทความเรื่อง **พอใจในสิ่งที่มีและเป็น** เมื่ออ่านแล้ว ก็มีความเห็นตรงกับที่หนังสือได้เขียนไว้ว่า

“ความทุกข์ของผู้คนสมัยนี้ส่วนใหญ่เกิดขึ้นเพราะไปมองคนอื่นมากเกินไป เราจึงไม่เคยพอใจกับสิ่งที่มีหรือเป็นเสียที แม้ว่าจะสวยหรือหุ่นดีเพียงใด ก็ยังรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองต่ำเกินไป ผมไม่สลดใจ ผิดค้ำไป แถมวงแขนก็ไม่ขาวนวลเหมือนดาราดารา แต่เมื่อใดที่เราหันมาพอใจกับสิ่งที่ตนมี มองเห็นแง่ดีของสิ่งที่มีอยู่และเป็นอยู่ ความสุขจะเพิ่มพูนขึ้นมากมายทันที จิตใจจะเบาขึ้น และชีวิตจะหายเหนื่อย เพราะไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องวิ่งไล่ล่าหาซื้อสิ่งของต่าง ๆ มากมาย เพียงเพื่อจะได้มีเหมือนคนอื่นเขา พอใจในสิ่งที่มี ภูมิใจในสิ่งที่เราเป็น เห็นคุณค่าของสิ่งที่มีอยู่กับตัว นี่คือการกลับสู่ชีวิตที่เบาสบายและสงบเย็น”

ในความเป็นจริงก็อาจจะทำได้ยากเหมือนกัน เพราะสังคมสมัยนี้มีการแข่งขันกันสูงและตลอดเวลา คนทั่วไปก็ต้องดิ้นรนแข่งขันเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ดีที่สุดในตัวตัวเอง ซึ่งก็จะส่งผลให้ตัวเองต้องเหนื่อยล้าทั้งกายและใจ แต่ถ้าเราจะมองอีกด้านหนึ่ง อาจจะพบว่าสาเหตุไม่ได้มาจากสภาพแวดล้อมของสังคมก็ได้ แต่มาจากตัวของเราเองที่เกิดความไม่รู้จักพอ นำตัวเองไปเปรียบเทียบกับคนอื่นที่เขาเป็น และถ้าในสมองมีแต่ความคิดเช่นนี้จิตใจก็肯定不会เป็นสุข เพราะจะต้องใช้ความคิดไปต่าง ๆ นานา ว่าจะทำอย่างไรให้เหมือนคนนั้น ให้ดีกว่าคนนั้น และเมื่อเกิดความคิดเช่นนี้ต่อไปก็จะไปมีผลกับร่างกายที่จะต้องใช้กำลังพยายามทำทุกอย่างให้ได้มาซึ่งสิ่งนั้น ๆ แต่เมื่อใดที่ได้มาแล้วเรายังเกิดความไม่พอใจในสิ่งที่มีและเป็นอยู่ก็จะทำให้ต้องวกกลับไปทวงจรรูปแบบเดิมอีก และจะเป็นอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ ถ้าเรายังไม่ยอมเปลี่ยนความคิด เมื่อใดถ้าเราสามารถคิดได้อย่างบทความข้างต้นก็จะทำให้ชีวิตเรามีความสุข สบายกาย และสบายใจขึ้น ไม่ต้องมาบีบคั้นตัวเอง ลองมาเปลี่ยนความคิดกันดีกว่าชีวิตจะได้...เบา...เบา...

ที่มา : หนังสือ “เริ่มต้นชีวิตใหม่ เริ่มที่ใจของเรา” เขียนโดยพระไพศาล วิสาโล และวินใจ

เรื่องที่สำคัญที่ประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา

ราชกิจจานุเบกษา

พระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕

จำแนกงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ เพื่อให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น
ได้มีงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ สำหรับใช้เป็นหลักในการจ่ายเงินแผ่นดิน

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๑๕ ก วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ หน้า ๑

พระราชกำหนด

พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการวางระบบบริหารจัดการน้ำ และสร้างอนาคตประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๕

เนื่องจากในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้เกิดวิกฤตการณ์อุทกภัยอย่างร้ายแรงในหลายพื้นที่ของประเทศไทยซึ่งก่อให้เกิด
ความเสียหายต่อเศรษฐกิจและสังคมอย่างรุนแรง รัฐบาลมีความจำเป็นต้องเร่งด่วนที่จะต้องบูรณะและฟื้นฟูประเทศ เยียวยา
ความเสียหายให้แก่ประชาชน รวมทั้งดำเนินการวางระบบการบริหารจัดการน้ำและสร้างอนาคตประเทศ โดยการจัดให้มี
การลงทุนในโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานที่จำเป็น จึงกำหนดให้กระทรวงการคลังมีอำนาจกู้เงินบาทหรือเงินตราต่างประเทศ
ในนามรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อนำไปใช้จ่ายในการวางระบบบริหารจัดการน้ำและสร้างอนาคตประเทศ การกู้
ให้มีมูลค่ารวมกันไม่เกินสามแสนห้าหมื่นล้านบาทและให้กระทำได้ภายในกำหนดเวลาไม่เกินวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๑๐ ก วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๕ หน้า ๑

พระราชกำหนดกองทุนส่งเสริมการประกันภัยพิบัติ พ.ศ. ๒๕๕๕

จัดตั้งกองทุนส่งเสริมการประกันภัยพิบัติเพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติโดยการรับประกันภัย และทำประกันภัยต่อ และให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๑๐ ก วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๕ หน้า ๕

พระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย พ.ศ. ๒๕๕๕

กำหนดให้มีการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยเป็นการเฉพาะ ภายในวงเงิน จำนวนไม่เกินสามแสนล้านบาท โดยให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจในการให้กู้ยืมเงินแก่สถาบันการเงินเป็นการเฉพาะคราว เพื่อให้สถาบันการเงินนำไปใช้ในการให้กู้ยืมเงินแก่ผู้ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๑๐ ก วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๕ หน้า ๑๑

พระราชกำหนดปรับปรุงการบริหารหนี้เงินกู้ที่กระทรวงการคลังกู้เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๕

การปรับปรุงการบริหารหนี้เงินกู้ที่กระทรวงการคลังกู้เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน โดยกำหนดให้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินมีหน้าที่และรับผิดชอบเกี่ยวกับการชำระคืนต้นเงินกู้ และการชำระดอกเบี้ยเงินกู้ ในส่วนที่เกี่ยวกับหนี้เงินกู้ที่กระทรวงการคลังกู้เพื่อช่วยเหลือการจัดการและฟื้นฟูสถาบันการเงิน ที่ประสบปัญหาวิกฤตทางการเงินเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ และให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้กำกับดูแลการดำเนินงานของกองทุน

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๑๐ ก วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๕ หน้า ๑๕

กฎกระทรวง

กฎกระทรวงกำหนดอัตราเงินสมทบกองทุนประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๕๕

สมควรปรับปรุงอัตราเงินสมทบเพื่อการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย กรณีทุพพลภาพ กรณีตาย กรณีคลอดบุตร กรณีสงเคราะห์บุตร และกรณีชราภาพ โดยกำหนดให้รัฐบาล นายจ้าง และผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ ออกเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมในอัตราที่เหมาะสม เพื่อเป็นการบรรเทาภาระของนายจ้างและผู้ประกันตนให้สอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัย

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๖ ก วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๕ หน้า ๑๗

กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลา และอัตราการจ่ายประโยชน์ทดแทน ในกรณีชราภาพเป็นการเฉพาะในช่วงเวลาที่มีการลดอัตราเงินสมทบ (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๕๕

การจ่ายเงินบำเหน็จชราภาพให้แก่ผู้ประกันตนซึ่งออกเงินสมทบเข้ากองทุนในช่วงเวลาที่มีการลดอัตราเงินสมทบ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ให้คำนวณจากอัตราเงินสมทบเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ ๑ ของค่าจ้างที่มีตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕ เพื่อจ่ายเงินบำเหน็จชราภาพเพิ่มขึ้น จากอัตราที่กำหนดในข้อ ๖ (๒) แห่งกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลา และอัตราการจ่ายประโยชน์ทดแทน ในกรณีชราภาพ พ.ศ. ๒๕๕๐

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๖ ก วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๕ หน้า ๑๙

ระเบียบ

ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของข้าราชการ และลูกจ้างประจำของส่วนราชการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕

ปรับเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของข้าราชการ ลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว ที่บรรจุ หรือแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ที่กำหนดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป หรือระดับต่ำกว่าระดับปริญญาตรี รวมทั้งทหารกองประจำการ เพื่อให้บุคลากรภาครัฐดังกล่าวมีรายได้เพียงพอในการดำรงชีพตามภาวะเศรษฐกิจที่ปรับสูงขึ้น ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๔

เล่ม ๑๒๙ ตอนพิเศษ ๑๘ ง วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕ หน้า ๑

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การให้กู้ยืมเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๔

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การให้กู้ยืมเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแก่เกษตรกรและสถาบัน เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

เล่ม ๑๒๙ ตอนพิเศษ ๓๑ ง วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ หน้า ๓

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕

กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ (กนอช.) เพื่อกำหนดนโยบายการจัดทำแผนปฏิบัติการบริหารจัดการน้ำ การป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำ รวมทั้งดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย

เล่ม ๑๒๙ ตอนพิเศษ ๓๔ ง วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ หน้า ๑

ประกาศ

ประกาศกระทรวงการคลัง

เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์ก่อนครบกำหนดระยะเวลา ๕ ปี
ตามมาตราการรถยนต์คันแรก และมาตรการช่วยเหลือผู้ประสบภัยรถยนต์น้ำท่วม

เพื่อให้การโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์ก่อนครบกำหนดระยะเวลา ๕ ปี ตามมาตรการรถยนต์คันแรกตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ และมาตรการช่วยเหลือผู้ประสบภัยรถยนต์น้ำท่วม ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕ จึงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการโอนกรรมสิทธิ์รถยนต์ก่อนครบกำหนดระยะเวลา ๕ ปี ตามมาตรการรถยนต์คันแรก และมาตรการช่วยเหลือผู้ประสบภัยรถยนต์น้ำท่วม

เล่ม ๑๒๙ ตอนพิเศษ ๓๐ ง วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ หน้า ๒

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พ.ศ. ๒๕๕๕

กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๒๑ ก วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ หน้า ๑๓

การใช้ถ้อยคำ

“ใด-หนึ่ง” กับ “หนึ่ง-ใด”

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การใช้ถ้อยคำ “ใด-หนึ่ง” กับ “หนึ่ง-ใด”

ศาสตราจารย์พิเศษ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศาสตร์

๑. ความเป็นมา

ในภาษากฎหมายไทย มีการใช้ถ้อยคำ “ใด-หนึ่ง” กับ “หนึ่ง-ใด” ทั้งสองคำมานานแล้ว ดังปรากฏในพระราชบัญญัติซึ่งตราขึ้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ เช่น

(๑) พระราชบัญญัติธรรมเนียมคลอง (จุลศักราช ๑๒๓๒)

“มาตรา ๑ ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใด เททิ้งสิ่งของสิ่งหนึ่งสิ่งใดลงในลำคลองเป็นอันขาดทีเดียว ฯลฯ”

(๒) พระราชบัญญัติเรื่องพยาน (จุลศักราช ๑๒๓๒) ในส่วนของคำปรารภ “ฯฯ ถ้าพยานรับคำขึ้นแต่ข้อใดข้อหนึ่ง ไม่มีพยานอื่นเจือฟังเป็นพยานไม่ได้ โจทก์จำเลยยอมให้สืบจึงฟังเป็นพยานได้ ฯลฯ”

นอกจากนี้ ยังมีความสนใจในกฎหมายฉบับที่มีการใช้ถ้อยคำทั้งคำว่า “ใด-หนึ่ง” “หนึ่ง-ใด” หรือระบุจำนวนคน ไว้ในข้อต่าง ๆ ของกฎหมายฉบับเดียวกัน ซึ่งถ้าพิจารณาให้ละเอียดจะสื่อไปยังความหมายที่แตกต่างกัน เช่น

(๑) พระราชบัญญัติคานชิลออฟสเตตคือที่ปฤชาราชการแผ่นดิน (จุลศักราช ๑๒๓๖)

“ข้อ ๓ ข้าราชการผู้หนึ่งผู้ใด ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินได้ทรงพระกรุณาโปรดยกย่องตั้งไว้ในที่ปฤชาราชการแผ่นดินแล้ว ฯลฯ”

“ข้อ ๑๐ ถ้าที่ปรึกษาผู้ใดคนหนึ่ง อยากจะให้ที่ปรึกษา ๗ ข้อกฎหมายตามที่ตัวได้คิดเห็น ฯลฯ”

“ข้อ ๒๑ ฯลฯ ไวซ์เปรสิเดนจะยกความข้อนั้นขึ้นปรึกษาในที่ประชุมเพื่อจะให้เคาน์ซิลลอร์ออฟสเตต
ทั้งปวง เห็นผิดแลชอบพร้อมกัน ฯลฯ”

(๒) พระราชบัญญัติปรีวีเคาน์ซิลคือที่ปรึกษาในพระองค์ (จุลศักราช ๑๒๓๖)

“ข้อ ๑ ฯลฯ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดได้เป็นที่ปรึกษาในพระองค์ ฯลฯ”

“ข้อ ๔ ฯลฯ ถ้าที่ปรึกษาผู้ใดคนหนึ่งลอบหนีไปไม่ลาฤดาไปเกินกำหนดที่ตัวได้บอกไว้ ฯลฯ”

“ข้อ ๖ ถ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าแผ่นดิน จะดำรัสสั่งให้ที่ปรึกษานายหนึ่ง สองนาย ฤมาก
ด้วยกัน ให้เป็นคอมมิชชัน คือข้าหลวงไปสืบราชการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ฯลฯ”

(๓) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๓๗๒ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “นอกจากกรณีทีกล่าวไว้ในสองมาตราก่อน ถ้าการชำระหนี้
ตกเป็นพันธวิสัยเพราะเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งอันจะโทษฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดก็ไม่ได้ไซ้ ท่านว่าลูกหนี้ไม่มีสิทธิ
จะชำระหนี้ตอบแทนไม่”

บทบัญญัติดังกล่าวหมายความว่า ถ้าการชำระหนี้ตกเป็นพันธวิสัยไม่อาจกระทำไม่ได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด
เพียงเหตุเดียวก็ตาม และเหตุนั้นจะโทษบุคคลใด ๆ ไม่ว่าเจ้าหนี้หรือลูกหนี้หรือบุคคลอื่น ๆ ไม่ได้ ลูกหนี้ก็ไม่มีสิทธิ
จะรับชำระหนี้ตอบแทน

จะเห็นได้ว่า การใช้ถ้อยคำแตกต่างกันในกฎหมายฉบับเดียวกัน น่าจะเป็นความตั้งใจของผู้บัญญัติ
กฎหมายในการใช้ถ้อยคำดังกล่าวโดยตรง เพื่อให้เกิดความหมายเฉพาะตามลักษณะของรูปประโยคที่ใช้
มิใช่เป็นการใช้อย่างสับสนอย่างที่สงสัยในภายหลัง และการใช้ถ้อยคำดังกล่าวยังคงมีการใช้สืบเนื่องมาใน
กฎหมายระยะหลัง ๆ จนเป็นแนวทางที่เข้าใจในการเขียนกฎหมายจนถึงปัจจุบัน

ในชั้นการพิจารณาร่างกฎหมายของรัฐสภาก็ได้มีคำถามเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำคูนี้นั้นอยู่เสมอว่า
ที่ถูกต้องควรจะใช้อย่างไร สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในฐานะที่เป็นหน่วยงานตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย
จึงเห็นสมควรให้มีการวิเคราะห์เรื่องดังกล่าวซ้ำเพื่อให้การใช้ถ้อยคำดังกล่าวเป็นไปอย่างถูกต้อง

๒. การวิเคราะห์ในอดีต

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยมีการพิจารณาลักษณะการใช้คำคูนี้อยู่เสมอ ดังปรากฏ
ในการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เมื่อปี ๒๕๑๒ ที่ประชุมคณะกรรมการ
พิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งมีหลวงจำลองนิติศาสตร์เป็นประธานกรรมการ
ได้พิจารณาร่างการใช้ถ้อยคำในมาตรา ๔๔/๒ กรณีการเข้าเป็นคู่ความแทนที่คู่ความตาย ว่า ถ้าไม่เป็นที่
ตกลงกันได้ว่าผู้ใด (แต่คนเดียว) จะเข้าเป็นคู่ความแทนที่คู่ความผู้ตาย จะใช้คำว่า “คนหนึ่งคนใด” ได้หรือไม่
โดยคณะกรรมการฯ ได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ (นายกมล สนิทเกษตริน เลขานุการ และนายอัษฎราพร
จุฬารัตน์ ผู้ช่วยเลขานุการ) ทูลถามพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิปพงศ์ประพันธ์ ซึ่งทรงเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ทั้งทางด้านนิติศาสตร์และอักษรศาสตร์ ถึงความหมายของคำว่า “คนหนึ่งคนใด” และ “คนใดคนหนึ่ง” ซึ่ง
เสร็จในกรมฯ ได้ประธานความเห็น สรุปได้ดังนี้

“คนหนึ่งคนใด” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “any person” หมายถึง คนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้ และคำว่า
“คนใดคนหนึ่ง” ตรงกับคำว่า “a person” ซึ่งหมายถึง คนหนึ่งและคนเดียว และสามารถนำหลักเกณฑ์นี้
ไปใช้กับกรณีที่น่าคำว่า “ใด-หนึ่ง” หรือ “หนึ่ง-ใด” ประกอบกับ คำอื่น เช่น “ข้อใดข้อหนึ่ง” หรือ “สิ่งหนึ่งสิ่งใด”
ได้และมีนัยเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ นายกมลฯ ได้แจ้งว่า ได้มีการสอบถามการใช้คำสองคำนี้จากเจ้าหน้าที่ราชบัณฑิตยสถาน อีกทางหนึ่งด้วย แต่ยังไม่มีความเห็นแตกแยกไม่ตรงกันอยู่^๑

ที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งส่วนใหญ่เห็นชอบด้วย กับแนวทางการใช้ถ้อยคำที่เสด็จในกรมฯ ทรงประทานไว้ อย่างไรก็ตามก็เห็นว่าถ้อยคำตามร่างมาตรา ๔๔/๒ ที่พิจารณานั้น ผู้ร่างมีความประสงค์จะเน้นให้เกิดความชัดเจนว่าต้องเป็นคน ๆ เดียวเท่านั้น โดยไม่ต้องตีความ ที่ประชุมจึงมีมติให้ใช้คำว่า “. . . ผู้ใดแต่คนเดียว”

ในการร่างกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ถือปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว มาโดยตลอด และได้มีการเตือนให้คงหลักการใช้คำเหล่านี้อยู่เป็นระยะในการประชุมฝ่ายร่างกฎหมายของสำนักงานฯ เมื่อมีผู้หยิบยกประเด็นความถูกต้องของการใช้ถ้อยคำขึ้น รวมทั้งได้มีการวางแนวทางการใช้ถ้อยคำดังกล่าว ในการปฏิบัติงานของฝ่ายร่างกฎหมาย^๒

๓. การกลับมาของปัญหา

ในบรรดาผู้หยิบยกประเด็นความถูกต้องของการใช้ถ้อยคำคู่นี้ขึ้นในการพิจารณาร่างกฎหมาย นายจำนงค์ ทองประเสริฐ ราชบัณฑิตและอดีตสมาชิกวุฒิสภา เป็นท่านหนึ่ง หลักการใช้คำว่า “ใด-หนึ่ง” กับ “หนึ่ง-ใด” ตามหลักภาษาไทยว่า ท่านได้เคยเรียนถามเจ้าคุณพระธรรมนิเทศทวยหาญ (อยู่ อุทุมมศิลป์ ป.๙) อดีตกรรมการชำระปทานุกรม ซึ่งเป็นผู้มีความละเอียดลออในการเขียนภาษาไทยมากจนเป็นที่เคารพ ของกรรมการชำระปทานุกรมเป็นอย่างยิ่ง และเจ้าคุณพระธรรมนิเทศทวยหาญได้อธิบายให้ทราบว่าการใช้คำ ดังกล่าวที่ถูกต้องตามหลักภาษานั้น ควรใช้คำว่า “ใด-หนึ่ง” มิใช่ “หนึ่ง-ใด” เพราะเป็นการเขียนภาษาไทย ตามแบบอย่างของภาษาบาลี คือคำ “ใด” นั้นจะต้องใช้เข้ากับคำว่า “นั้น” เสมอ เช่น “เมื่อใด-เมื่อนั้น” “ฉันใด-ฉันนั้น” เช่นที่ภาษาบาลีใช้ “ยथा-ตथा” และ “ยถา-ตถา” ฯลฯ หรือถ้าเกี่ยวกับบุคคลหรือสิ่งของก็ต้องใช้คำ “ย-ต” (ยะ-ตะ) เช่น

“ผู้ใดกระทำความดี ผู้นั้นย่อมได้รับผลดี ผู้ใดกระทำความชั่ว ผู้นั้นย่อมได้รับผลชั่ว ฯลฯ”

โดยนายจำนงค์ ทองประเสริฐ เห็นว่า ถ้ามี “ผู้ใด” ก็จะต้องมี “ผู้นั้น” มารับมิฉะนั้นจะทำให้ประโยค ไม่สมบูรณ์ ส่วนจำนวนที่ว่า “คนใดคนหนึ่ง” กับ “คนหนึ่งคนใด” นั้น ที่ถูกต้องจะต้องใช้ว่า “คนใดคนหนึ่ง” คำว่า “หนึ่ง” ในที่นี้แทนคำว่า “นั้น” นั่นเอง และหากใช้ คำว่า “คนหนึ่งคนใด” คำว่า “ใด” จะลอยตัว ไม่มีอะไร มารับ ซึ่งไม่ถูกต้องกับหลักภาษาไทยที่ดี^๓

^๑ รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ครั้งที่ ๒๔๓-๓๒/๒๕๑๒ วันจันทร์ที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๒ ซึ่งที่ประชุมประกอบด้วย หลวงจรัญเนติศาสตร์ ประธานกรรมการ นายหยุด แสงอุทัย หลวงวิชัยนิตินาท หลวงสารนัย-ประสาธน์ นายกิตติ สีหนนทร์ นายชิต บุญยประภัศร นายโชค จารุจินดา นายธานินทร์ กรัยวิเชียร นายชัย เสือวรรณศรี นายสุธรรม ภัทราคม กรรมการ นายกมล สนธิเกษตริน เลขานุการ และนายอัคราทจร จุฬารัตน ทำหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการ (เข้าใจว่าในครั้งนั้นนายธานินทร์ กรัยวิเชียร และนายทวี ฤกษ์จำนง ได้สอบถามความเห็นจากนายจำนงค์ ทองประเสริฐ ด้วย)

^๒ บันทึกการปฏิบัติงานของฝ่ายร่างกฎหมาย คณะที่ ๑-๔ เรื่องที่ ๖๘ การใช้ถ้อยคำ “อย่างหนึ่งอย่างใด” ในการร่างกฎหมาย (๓ พฤษภาคม ๒๕๓๘) และเรื่องที่ ๖๘/๑ การใช้ถ้อยคำ “อย่างใดอย่างหนึ่ง-อย่างหนึ่งอย่างใด” ในการร่างกฎหมาย (๒๑ สิงหาคม ๒๕๓๘) ที่เห็นว่า คำคู่นี้ ยังใช้กันสับสนในภาษากฎหมายและได้อธิบาย

^๓ จำนงค์ ทองประเสริฐ, “ภาษาไทย ๕ นาที ได-หนึ่ง กับ หนึ่ง-ใด” เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. . . .

ทั้งนี้ นายจำนงค์ ทองประเสริฐ ได้อ้างด้วยว่าได้เคยเรียนเรื่องหลักการใช้คำคุณีให้ศาสตราจารย์ ธานินทร์ กรัยวิเชียร ทราบ และได้เคยพูดคุยเรื่องนี้กับอดีตรองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา (นายทวี ฤกษ์จำนง) อยู่เสมอ แต่การใช้คำนี้ในการร่างกฎหมาย ยังคงสับสนอยู่อีกไม่เป็นไปดังที่ท่านได้แนะนำไว้^๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่านายจำนงค์ ทองประเสริฐ ท่านคงมิได้ทราบว่า ในขณะนั้น (พ.ศ. ๒๕๑๒) สำนักงานฯ ได้สอบถามไปยังผู้รู้หลายท่าน และนำมาวิเคราะห์กันในการร่างกฎหมาย โดยมีได้ ยุติตามแนวทางที่นายจำนงค์ ทองประเสริฐ เสนอ มิใช่ยังคงใช้สับสนแต่อย่างใด หากจงใจวางหลักเช่นนั้น ต่างหาก

ขณะที่นายจำนงค์ ทองประเสริฐ ยกปัญหานี้ขึ้นอภิปรายในวุฒิสภาอีกครั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๙ นั้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาเห็นว่า ในการใช้ถ้อยคำดังกล่าว สำนักงานฯ ได้พยายามศึกษา หลักเกณฑ์และความเหมาะสมในการใช้ถ้อยคำโดยรอบคอบแล้ว จึงยืนยันแนวทางการใช้ถ้อยคำนี้เช่นเดิม^๕ นอกจากนี้ อดีตเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา (นายอัศวราท จุฬารัตน) ยังเห็นด้วยว่า การที่มีผู้คิดว่า สำนักงานฯ ร่างกฎหมายโดยใช้ถ้อยคำดังกล่าวไม่ถูกต้องนั้นเป็นเรื่องสำคัญ จึงได้มอบหมายให้มีการจัดทำ บันทึกรวบรวมแนวทางและเหตุผลในการใช้ถ้อยคำดังกล่าวไปยังรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายโกศล พลกุล) อีกทางหนึ่งด้วย

ในบันทึกดังกล่าว^๖ ได้มีการกล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการใช้ถ้อยคำ “ใด-หนึ่ง” กับ “หนึ่ง-ใด” ว่า ผู้ร่าง กฎหมายต้องการให้มีความหมายแตกต่างกัน กรณีใดที่มีการใช้คำว่า “ใด-หนึ่ง” จะมีความหมายไปในทาง ที่ต้องการบังคับว่าให้เป็นอย่างไรเพียงอย่างเดียว หรือต้องการกำหนดให้แน่นอน แต่ถ้ากรณีใดใช้คำว่า “หนึ่ง-ใด” จะให้มีความหมายไปในทำนองที่เลือกได้ หรือเป็นได้หรือกระทำได้หลายอย่างในเหตุต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งได้ให้ตัวอย่างของการใช้ถ้อยคำทั้งสองคำนี้ในกฎหมายที่มีความแตกต่างกัน เช่น ในประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๔ ใช้คำว่า “ใด-หนึ่ง” ดังนี้ “มาตรา ๓๔ ถ้าบุคคลธรรมดาใดมีถิ่นที่อยู่หลายแห่ง ซึ่งอยู่สลับเปลี่ยนกันไปหรือมีหลักแหล่งที่ทำการงานเป็นปกติหลายแห่งให้ถือเอาแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นภูมิลำเนา ของบุคคลนั้น” ซึ่งมีความหมายว่า ถ้าบุคคลใดมีที่อยู่หลายแห่งจะต้องถือเอาที่อยู่แห่งเดียวเป็นภูมิลำเนา

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๖ ใช้คำว่า “หนึ่ง-ใด” ดังนี้

“มาตรา ๕๖ เมื่อมีผู้มีส่วนได้เสียหรือพนักงานอัยการร้องขอหรือเมื่อศาลเห็นสมควร ศาลอาจสั่ง อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ผู้จัดการทรัพย์สินหาประกันอันสมควรในการจัดการทรัพย์สินของผู้ไม่อยู่ตลอดจนการมอบคืน ทรัพย์สินนั้น

(๒) ให้ผู้จัดการทรัพย์สินแถลงถึงความเป็นอยู่แห่งทรัพย์สินของผู้ไม่อยู่

(๓) ถอดถอนผู้จัดการทรัพย์สิน และตั้งผู้อื่นเป็นผู้จัดการทรัพย์สินแทนต่อไป”

ซึ่งความหมายของบทบัญญัติมาตรานี้ เป็นกรณีที่ให้อำนาจศาลเลือกสั่งประการหนึ่งก็ได้ หรือศาล จะสั่งให้ดำเนินการหลายประการพร้อมกันตามที่กำหนดไว้ก็ได้

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^๕ บันทึกการประชุมฝ่ายร่างกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ครั้งที่ ๒๔-๒๕/๒๕๓๙ วันพุธที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๓๙

^๖ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ถึงรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายโกศล พลกุล) ลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๓๙

๔. บทสรุป

โดยที่การใช้บังคับกฎหมายจำเป็นต้องมีการใช้ถ้อยคำที่แสดงเจตนารมณ์ของผู้ร่างกฎหมายให้ชัดเจน มิให้มีการโต้แย้งหรือตีความอันอาจทำให้เกิดความสับสนในการใช้กฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จึงเห็นควรให้โครงการใช้ถ้อยคำกฎหมายดังกล่าวในลักษณะเดิมโดยการใช้คำใดจะต้องพิจารณาจากความมุ่งหมาย ของบทบัญญัตินั้นเป็นสำคัญมิใช่จะใช้คำเดียวกันในทุกกรณี

อนึ่ง ในเรื่องนี้ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา (นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศาสตร์) ได้วิเคราะห์ และให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า

(๑) ภาษาเป็นสิ่งที่มีความหมายไม่ใช่ว่าเป็นหลักเกณฑ์ที่ตายตัว ซึ่งโดยทั่วไปแล้วหลักการหาความหมาย จากการใช้ภาษาจะมีสองแนวทาง กล่าวคือ แนวทางแรกใช้วิธีหาความหมายจากรากศัพท์เดิม (denotation) เช่น จากภาษาต่างประเทศอันเป็นที่มาของภาษาที่เขียนนั้น และแนวทางที่สอง ใช้วิธีหาความหมายจากความจริง ที่เปลี่ยนแปลงไปตามที่สังคมเข้าใจ (connotation) เช่น การเปลี่ยนแปลงวิธีการเขียนภาษาซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ โดยสมัยก่อนเขียนอย่างหนึ่งแต่ในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปอีกอย่างหนึ่ง ดังนั้น ความถูกต้องของภาษาไทย ไม่จำเป็นต้องยึดถือแนวการใช้ภาษาของเจ้าของเดิม (อินเดีย) ที่เป็นมาเมื่อพันปีที่แล้วเสมอไป

(๒) สำหรับการที่นายจำนงค์ ทองประเสริฐ ได้เขียนบทความ เรื่อง ภาษาไทย ๕ นาที อธิบาย หลักการใช้ภาษาไทย คำว่า “ใด-หนึ่ง” กับ “หนึ่ง-ใด” โดยอธิบายประโยค “ยะ-ตะ” และยกตัวอย่างว่า “ผู้ใดกระทำ กรรมดี ผู้นั้นย่อมได้รับผลดี” ใวันนั้น^๓ ถือว่าถูกต้องในแง่ของการใช้หลักภาษาไทย แต่ก็เป็นการใช้ถ้อยคำ ที่เป็นรูปประโยคยาว ซึ่งเป็นคนละกรณีกับการใช้คำ “คนใด-คนหนึ่ง” กับ “คนหนึ่ง-คนใด” อันถือเป็นคำเดียว มิใช่ประโยคในการพิจารณาร่างกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเองก็ได้เคยพิจารณาถึง หลักการใช้ถ้อยคำเหล่านี้มาโดยรอบคอบแล้ว ดังที่ปรากฏในรายงานการประชุมที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่บุคคลทั่วไปอาจยังไม่ทราบเนื่องจากเอกสารของสำนักงานฯ มิได้เผยแพร่ไปยังบุคคลภายนอกและแม้ว่านายจำนงค์ ทองประเสริฐ เอง ก็อาจเข้าใจว่าความเห็นของท่านเป็นที่ยุติแล้วดังที่ท่านได้กล่าวไว้ในบทความ ฉะนั้น การใช้คำว่า “อย่างใดอย่างหนึ่ง-อย่างหนึ่งอย่างใด” อันเป็นถ้อยคำที่ใช้ในภาษากฎหมายจนเป็นที่เข้าใจ และถือปฏิบัติมาโดยตลอดตามแนวทางที่กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ได้ทรงประทานไว้ จึงยังควรใช้ในการร่าง กฎหมายต่อไปเช่นนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเห็นสมควรคงหลักการใช้ถ้อยคำ “ใด-หนึ่ง” กับ “หนึ่ง-ใด” ตามที่ถือปฏิบัติอยู่ และสมควรจะได้มีการรวบรวมที่มาและเหตุผลของหลักการใช้คำเหล่านี้เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อใช้อ้างอิงในการร่างกฎหมายต่อไป^๔

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๔๕

^๓ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^๔ บันทึกการประชุมฝ่ายร่างกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ครั้งที่ ๕/๒๕๔๕ วันพุธที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๕

บทความวิชาการ :

เรื่อง การบริหารจัดการในสถานการณ์วิกฤต*

(crisis management)

เรียบเรียงโดย จอมขวัญ พลรักษ์

* บทความเรื่องการบริหารจัดการในสถานการณ์วิกฤต (crisis management) เป็นการดำเนินการตามโครงการจัดทำข้อมูลเพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์
เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีและงานด้านการบริหารจัดการของคณะรัฐมนตรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลในประเด็นที่น่าสนใจ เพื่อจัดทำ
เป็นฐานข้อมูลสนับสนุนการวิเคราะห์เรื่องและการให้ความเห็นประกอบการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรี รวมทั้งการนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการ
ปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ปัจจุบันโลกต้องประสบกับเหตุการณ์ภัยพิบัติต่าง ๆ เช่น ธรณีพิบัติภัย และอุทกภัยบ่อยครั้งมากขึ้น และในแต่ละครั้งมีแนวโน้มว่าจะทวีความรุนแรงมากขึ้น สถานการณ์วิกฤตนี้ อาจมีสาเหตุได้ทั้งจากธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์ เช่น อุทกภัย ภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย การระบาดของโรค และการก่อการร้าย ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้ อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และเป็นอันตรายต่อชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน ซึ่งรัฐบาลของแต่ละประเทศจะต้องบริหารจัดการ ฟื้นฟู เยียวยา และดำเนินการต่าง ๆ เพื่อระงับเหตุ และทำให้ประเทศผ่านพ้นสถานการณ์ดังกล่าวและกลับเข้าสู่ภาวะปกติให้ได้เร็วที่สุด ซึ่งการดำเนินการนั้นเรียกว่า “**การบริหารจัดการในสถานการณ์วิกฤต**” (crisis management) หรือ การบริหารจัดการพิบัติภัย (disaster management)

การบริหารจัดการสถานการณ์วิกฤตคืออะไร

“วิกฤต” มีความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานว่า “อยู่ในขั้นล่อแหลมต่ออันตราย หรืออยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อ” ซึ่งนักวิชาการโดยทั่วไปได้กำหนดองค์ประกอบของสถานการณ์วิกฤตไว้ว่าเป็นสถานการณ์ที่ ๑) เป็นภัยคุกคามต่อองค์กร ๒) เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด และ ๓) มีระยะเวลาจัดการที่จำกัด Otto Lerbinger นักวิชาการด้านการบริหารจัดการสถานการณ์วิกฤตระบุว่า สถานการณ์วิกฤตมี ๗ ประเภท คือ ภัยธรรมชาติ วิกฤตการณ์ด้านเทคโนโลยี การเผชิญหน้ากับภายนอก การปองร้ายหรือลอบสังหาร การกระทำผิดขององค์กร ความรุนแรงภายในองค์กร และข่าวลือต่าง ๆ

ในมุมมองระดับประเทศการบริหารจัดการสถานการณ์วิกฤตจึงหมายถึง การที่รัฐดำเนินการเพื่อบรรเทาเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐบาลอย่างกว้างขวางรุนแรง หรือทำให้เกิดความเสียหายต่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงของประเทศชาติ รัฐบาลในภาพรวม หรือบุคคลในรัฐบาล รวมถึงเหตุการณ์ที่ส่งผลต่อเสถียรภาพทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจอย่างรุนแรงให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด รวมทั้งดำเนินการฟื้นฟู เยียวยาให้สถานการณ์และผู้ที่ได้รับผลกระทบกลับมาสู่สภาวะปกติโดยเร็ว ซึ่งการบริหารจัดการสถานการณ์วิกฤตนี้แตกต่างจากการบริหารความเสี่ยง (risk management) โดยการบริหารความเสี่ยงจะเป็นการประเมินว่าจะเกิดภัยคุกคามใดบ้างและหาวิธีการหลีกเลี่ยงเพื่อไม่ให้เกิดภัยคุกคามนั้น ในขณะที่การบริหารจัดการสถานการณ์วิกฤตเป็นการหาวิธีการจัดการกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว อย่างไรก็ตาม ทั้ง ๒ เรื่องถือได้ว่าเป็นหลักการที่จำเป็นสำหรับการบริหาร ซึ่งจำเป็นจะต้องใช้ทักษะและเทคนิคต่าง ๆ เพื่อระงับ ประเมินทำความเข้าใจและรอดพ้นจากสถานการณ์ที่เลวร้ายไปได้

การบริหารจัดการในสถานการณ์วิกฤตของประเทศต่าง ๆ

กรณีตัวอย่างด้านการบริหารจัดการในสถานการณ์วิกฤตของต่างประเทศ

๑. ประเทศนิวซีแลนด์

หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการบริหารจัดการในสถานการณ์วิกฤตของประเทศนิวซีแลนด์มีชื่อว่า “The National Crisis Management Centre: NCMC” ซึ่งเป็นหน่วยงานในความรับผิดชอบของรัฐบาลกลาง ภายใต้สังกัดของกระทรวงป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือนและการจัดการในสถานการณ์ฉุกเฉิน (The Ministry of Civil Defence and Emergency Management: MCDEM) หน่วยงานนี้มีสำนักงานอยู่ชั้นใต้ดินของรัฐบาลซึ่งออกแบบมาเป็นพิเศษ โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ระบบน้ำ ไฟฟ้า ระบบเทคโนโลยีและการสื่อสารต่าง ๆ ระบบปรับอากาศ และระบบรักษาความปลอดภัยที่สร้างขึ้นโดยเฉพาะ เพื่อให้สำนักงานสามารถอยู่ได้ด้วยตนเองในกรณีที่เกิดแผ่นดินไหวหรือภัยพิบัติต่าง ๆ ในพื้นที่ รวมทั้งยังมีอาหารและที่นอนสำหรับเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นต้องปฏิบัติงานในสถานการณ์วิกฤต ซึ่งสำนักงานนี้สามารถรองรับเจ้าหน้าที่ได้มากกว่า ๑๐๐ คน

เมื่อเกิดสถานการณ์วิกฤตเจ้าหน้าที่จาก MCDEM และผู้ประสานงานจากทุกกระทรวงที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานสนับสนุนต่าง ๆ จะเข้ามาปฏิบัติงานที่ NCMC ซึ่งการปฏิบัติงานจะเริ่มจากการติดตามและประเมินสถานการณ์ จากนั้นจะมีการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์วิกฤตดังกล่าว เพื่อสั่งการและสนับสนุนการบริหารจัดการในพื้นที่ นอกจากนี้ ในสถานการณ์ปกติ NCMC จะจัดให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้พร้อมปฏิบัติงานในสถานการณ์วิกฤตรูปแบบต่าง ๆ อีกด้วย

๒. ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นถือว่าเป็นประเทศที่ประสบกับสถานการณ์วิกฤตอย่างต่อเนื่อง แต่ก็สามารถผ่านพ้นสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากการได้มีการพัฒนาการบริหารจัดการในสถานการณ์วิกฤตอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๔๗ โดยได้มีการจัดลำดับชั้นของสถานการณ์วิกฤตไว้ตั้งแต่การป้องกัน บรรเทา การเตรียมพร้อม การเผชิญกับสถานการณ์ รวมถึงการฟื้นฟูและการทำให้กลับสู่สภาพเดิม อีกทั้งยังได้มีการกำหนดและแบ่งความรับผิดชอบอย่างชัดเจนระหว่างรัฐบาลกลางและส่วนท้องถิ่น และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของพระราชบัญญัติหลักการของมาตรการตอบโต้พิบัติภัย (Disaster Countermeasures Basic Act) โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้สั่งการสูงสุด

ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๐๑ ได้มีการแต่งตั้งตำแหน่งรัฐมนตรีด้านการบริหารจัดการพิบัติภัย (Minister of State for Disaster Management) เพื่อทำหน้าที่บูรณาการและประสานงานเกี่ยวกับนโยบายการบรรเทาพิบัติภัยระหว่างกระทรวงและหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งมีสำนักงานคณะรัฐมนตรี (Cabinet Office) เป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนการดำเนินการดังกล่าว โดยได้มีการแต่งตั้งตำแหน่งรองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีด้านการบริหารจัดการในสถานการณ์วิกฤต (Deputy Chief of Cabinet Secretary for Crisis Management) และจัดตั้งศูนย์รวบรวมข้อมูลสำหรับคณะรัฐมนตรี เพื่อให้สามารถรองรับการบริหารจัดการในสถานการณ์วิกฤตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ประเทศอินเดีย

ในปี ค.ศ. ๒๐๐๕ ประเทศอินเดียได้มีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติการบริหารจัดการพิบัติภัย (Disaster Management ๒๐๐๕) เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการของภาครัฐเมื่อเกิด พิบัติภัยทั้งที่เกิดจากธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์ โดยเปลี่ยนจากการตั้งรับและเยียวยาช่วยเหลือผู้ประสบภัย เป็นการดำเนินการเชิงรุก เช่น การเตรียมความพร้อม การป้องกัน และการบรรเทาสถานการณ์ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนด หลักการด้านกฎหมาย งบประมาณ การประสานงานทั้งในระดับ ชาติ ระดับรัฐ และระดับท้องถิ่น

หน่วยงานที่พระราชบัญญัติกำหนดให้จัดตั้งขึ้น เพื่อทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการดำเนินการทั้งหมด ได้แก่ สำนักงานบริหารจัดการพิบัติภัยแห่งชาติ (National Disaster Management Authority: NDMA) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้า หน่วยงานนี้ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย วางแผน และกำหนดทิศทางการบริหารจัดการพิบัติภัยในภาพรวมของประเทศ โดยหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจะนำแผนดังกล่าวไปถ่ายทอด เป็นแผนปฏิบัติการในระดับกระทรวงและระดับท้องถิ่นต่อไป นอกจากนี้ในสถานการณ์ปกติ NDMA จะทำหน้าที่จัดฝึกอบรม เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ภัยพิบัติที่เกิดจากสสารเคมี สารทางชีวภาพ และนิวเคลียร์ รวมทั้ง ชักซ้อมการประสานงานและการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องอีกด้วย

ในภาพรวมจากการศึกษากรณีศึกษาของต่างประเทศ จะพบว่าในแต่ละประเทศจะมีการจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบ การบริหารจัดการในสถานการณ์วิกฤตโดยเฉพาะเพื่อทำหน้าที่ เป็นผู้กำหนดนโยบายในเรื่องดังกล่าว รวมทั้งทำหน้าที่เป็นแกนกลาง ในการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เยียวยา และฟื้นฟูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารจัดการในสถานการณ์วิกฤตของประเทศไทย

ในประเทศไทยสถานการณ์วิกฤตที่สำคัญเร่งด่วนในปัจจุบันคือภัยพิบัติต่าง ๆ โดยเฉพาะอุทกภัยและดินถล่ม ซึ่งโดยทั่วไปการแก้ไขปัญหายุ่งยากพิบัติจะมีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลป้องกัน และแก้ไขปัญหาอยู่แล้ว แต่เนื่องจากปัญหาเรื่องภัยพิบัตินี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานและควรมีการเตรียมการป้องกันอย่างเป็นระบบล่วงหน้า รัฐบาลของนายกรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ จึงได้ออกกระเปาะียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารระบบการเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารระบบการเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (กษช.) ขึ้น โดยมีรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ และผู้อำนวยการศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติเป็นกรรมการ และเลขาธิการ ซึ่ง กษช. ได้เสนอแนวทาง นโยบาย มาตรการ และแผนการบริหารระบบการเตือนภัยพิบัติแห่งชาติต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนและประสานงานในบริบทของการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยกำหนดให้เป็นการบริหารแบบบูรณาการภายใต้การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ และบริหารอย่างประหยัดโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเต็มประสิทธิภาพ ตลอดจนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแจ้งเตือนภัยเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอันที่จะรักษาความปลอดภัยและปกป้องชีวิตทรัพย์สินของประชาชนและสิ่งแวดลอมตามแนวทาง นโยบาย

และมาตรการที่กำหนด

นอกจากนี้ในส่วนของการแก้ไขปัญหายุ่งยากพิบัติที่เกิดขึ้นแล้ว รัฐบาลของนายกรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๔ เห็นชอบร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการแก้ไขปัญหายุ่งยากดินโคลนถล่ม และภัยแล้ง พ.ศ. ซึ่งกำหนดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการบริหารจัดการแก้ไขปัญหายุ่งยากดินโคลนถล่ม และภัยแล้ง” ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ และเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการบริหารจัดการแก้ไขปัญหายุ่งยาก ดินโคลนถล่ม และภัยแล้ง เป็นกรรมการและเลขานุการ ทำหน้าที่สำคัญในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาระบบการแจ้งเตือนภัย ระบบป้องกันภัย ระบบระบายน้ำ และระบบจัดการน้ำ เพื่อแก้ไขปัญหายุ่งยาก ดินโคลนถล่ม และภัยแล้งอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพสูง และนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งกำหนดแนวทาง มาตรการในการบริหารจัดการแก้ไขปัญหายุ่งยาก ดินโคลนถล่ม และภัยแล้ง โดยน้อมนำแนวพระราชดำริที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำมาเป็นแนวทาง นอกจากนี้ยังให้**จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการบริหารจัดการแก้ไขปัญหายุ่งยาก ดินโคลนถล่ม และภัยแล้ง** ในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี โดยให้เลขาธิการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ เป็นผู้บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสำนักงาน และรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของสำนักงานขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี

ที่มา :

- Lerbinger, O. (1997). The crisis manager: Facing risk and responsibility. Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Ministry of Civil Defence and Emergency Management, New Zealand. The National Crisis Management Centre. [online]. available at <http://www.civildefence.govt.nz>.
- Ministry of Home Affairs, India. National Policy on Disaster Management (NPDM). [online] available at <http://www.ndmindia.nic.in>.
- Cabinet Office, Japan. Disaster Management in Japan. [online] available at <http://www.bousai.go.jp>.

“หัดถีบรถ”

ณ ณา

สลค.สาร เปิดคอลัมน์ประจำใหม่ชื่อว่า “เรื่องของคนต่างจังหวัด” จุดประสงค์เพื่อให้ท่านผู้อ่านที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดได้รู้พื้นความทรงจำดี ๆ หรือที่เป็นประสบการณ์ในอดีตที่เมื่อคิดขึ้นมาแล้วทำให้ยิ้มได้ ส่วนหนึ่งของเรื่องราวเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของคนไทยในอดีต แม้ไม่นานมากนักแต่ก็บ่งบอกถึงความเรียบง่ายในความเป็นอยู่และการใช้ชีวิต ประเดิมฉบับนี้ด้วยเรื่องเล่าของชาวสงขลา ท่านใดที่สนใจจะร่วมส่งบทความมาเพื่อบอกเล่าให้ผู้อื่นได้รับรู้และยิ้มด้วยกัน กองบรรณาธิการ สลค.สาร ยินดีรับพิจารณาสิ่งพิมพ์ต่อไป

คำว่า “ถีบรถ” คนสงขลาหมายถึง “ปั่นจักรยาน” ในสมัยนี้

แต่ใครไปคุยกับคนเก่าคนแก่ชาวสงขลาเวลานี้ก็จะยังคงได้ยินคำว่า “ถีบรถ” อยู่ดี

นักเรียนที่สงขลาเมื่อ ๔๐-๕๐ ปีก่อน จะไปโรงเรียนด้วยรถถีบหรือเดินไป เพราะโรงเรียนอยู่ไม่ไกลจากบ้านมากนัก และหลายคนก็มีบ้านอยู่ใกล้ ๆ กัน ทำนองเป็นคนบ้านใกล้เรือนเคียงกัน เข้าขึ้นมาถึงเวลาออกจากบ้านจะไปโรงเรียนก็ขึ้นรถถีบแวะเวียนไปส่นกระดิ่งก๊ิ่ง ๆ หน้าบ้านเพื่อน ได้ไปที่ละบ้านชวนกันไปเป็นกลุ่ม ๆ บางกลุ่มก็ถีบรถเรียงเดียว เป็นแถวยาวเรียกว่า “ชักยาน” เลยทีเดียว บางกลุ่มก็เรียงเป็นหน้ากระดานเรียงสองเป็นคู่ ๆ ถีบรถไป ค่อยไป ดูจะเป็นความสุขและสนุกสนาน

อย่างหนึ่งก่อนจะถึงโรงเรียน ถนนในเมืองสงขลาตอนนั้นมีรถยนต์แล่นไปมาน้อยมาก สามล้อถีบจะมีมากกว่า อันตรายจากอุบัติเหตุถูกรถชนให้ต้องล้มลุกคลุกคลานหรือหัวร้างข้างแตกจึงแทบจะไม่มี บางวันที่ต้องเดินไปโรงเรียนเพราะคนอื่นในบ้านต้องเอารถถีบไปใช้งานก็ไม่มีปัญหาอะไร เพราะหลายคนถึงจะมีรถถีบก็ไม่ได้ถีบรถไปโรงเรียน เพราะมีอารมณ์อยากเดินคุยคิกคักไปกับเพื่อนมากกว่าอะไรทำนองนั้น ที่หวังว่าจะเห็นว่ามีรถยนต์รับส่งกันอย่างทุกวันนี้ไม่มีทางได้เห็น ทุกครอบครัวเลี้ยงลูกอย่างเรียบง่าย ลูก ๆ สมัยนั้นพอใจง่าย ไม่เอาเรื่องของวัตถุใด ๆ มาต่อรองหรือเรียกร้องจากพ่อแม่เพื่อให้กินหน้า เกินตาเพื่อน ๆ เหมือนลูก ๆ สมัยนี้

อย่างไรก็ตาม เห็นภาพนักเรียนส่วนใหญ่ถูกรถกัน หน้าเรศอย่างที่เราเล่ามา การจะหัดถีบรถที่ว่านี้ก็ใช่ว่าจะหัดได้ง่าย ๆ เหมือนที่เด็กสมัยนี้หัดกัน เพราะรถถีบเวลานั้นไม่มีล้ออีกสองล้อคอยประคองล้อหลังเหมือนทุกวันนี้ กว่าจะถีบเป็นก็มีขั้นตอน และต้องอดทนในการเรียนรู้ ที่ฝึกแล้วรถล้ม ทำเอาคนที่นั่งบนานรถหล่นมานั่งกับพื้นถนน หรือบ่อยครั้งที่พุ่งเข้าหาเสาไฟฟ้าข้างถนนจนล้มลุกคลุกคลานไม่รู้กี่ครั้งต่อกี่ครั้ง ไม่รวมที่ไถลงคูเล็ก ๆ ข้างถนนจนคนถีบไปทางหนึ่ง รถถีบพุ่งไปอีกทางหนึ่ง ทั้งสิ้นทั้งปวงนี้ถ้าอยากจะได้รถเป็นเหมือนเพื่อน ๆ ก็ต้องกัดฟันฝึกต่อเพื่อจะได้ถีบรถไปโรงเรียนกับเพื่อน ๆ สรุปแล้วถึงจะเจ็บมาก เจ็บน้อยก็ต้องฝึกจนเป็นนั่นแหละ จะล้าออยหรือน้ำตาเล็ดน้ำตาไหลกับพ่อแม่ดูจะไม่ใครสนใจ แถมจะประชดกลับว่าสมน้ำหน้าด้วยซ้ำ! (ฮา..ฮา..!)

สมัยนั้นรถถีบเป็นรถขนาดของผู้ใหญ่ ถ้าจะเรียนถีบรถไม่ใช่ว่าเราจะหัดกันได้เอง ต้องมี “ผู้ช่วย” ช่วยประคองรถให้แล้วเซ็นออกไป คนฝึกต้องนั่งตัวตรง จ้องไปข้างหน้าเป็ง ส่วนผู้ช่วยก็ต้องวิ่งตามรถไปประคองรถไป เหนื่อยกว่าคนหัดเพราะต้องคอยส่งเสียงให้คนหัดคอยดูเสาไฟฟ้าคันที่ ๓ (น่าจะมึเหตุผลว่าระยะทางกำลังพอดีไม่ใกล้ไกลเกินไป เหตุผลมากกว่านี้ไม่มี ถ้าจะถามกันอีกในวันนี้คนที่ตอบได้ก็ตายไปเมื่อ ๕ ปีก่อน!) ใจคนฝึกต้องไม่วอกแวก มีสมาธิว่านั่นแหละ มือถือแฮนด์รถต้องมั่นคงพยายามรักษาน้ำหนักตัวทั้งสองข้างให้เท่ากัน ไม่เอียงซ้ายเอียงขวา ฝึกใหม่ ๆ วางเท้าตรง “ใครด” (บันไดรถ) ไว้เฉย ๆ ต่อเมื่อประคองตัวได้แล้วจึงจะใช้เท้าถีบ ผู้ช่วยแอบปล่อยมือเป็นระยะ ๆ การปล่อยมือเป็นระยะทางที่ค่อย ๆ เพิ่มมากขึ้น จนในที่สุดคนฝึกสามารถถีบรถเองได้ตามลำพัง แต่กว่าจะถีบได้เองโดยไม่พึ่งพาอาศัยผู้ช่วย ก็เกยเสาไฟฟ้านับไม่ถ้วน ประมาดว่าพอให้คอยดูเสาไฟฟ้า

คันที่ ๓ ก็ให้มีอันพุงหัวรถไฟชนเสาคันที่ ๓ เกือบจะทุกครั้ง ช่วงไหนที่เหลือบเห็นคูน้ำริมถนนก็ให้มีอันแกลงไปในคูแบบห้ามใจไม่ได้ถามว่าทำไมต้องชนเสาไฟฟ้า ต้องลงคูน้ำ นั่นก็เพราะที่ฝึกหัดถีบรถก็อาศัยถนนหน้าบ้านนั่นเอง และมักเป็นเวลาค่ำ ๆ คนเดินน้อยอีกเหตุผลน่าจะเพราะไม่มีใครมาเห็นการล้มคว่ำคะมำหางยของเราเป็นภาพโหดโผนเกินกว่าที่จะให้คนอื่นแอบหัวเราะได้ฟรี ๆ !

วิ่งไป วิ่งมา เล่นกันอยู่หน้าบ้าน ยังไงก็ยังไม่อยู่ในสายตาของผู้ใหญ่ ซึ่งจะไปก็ไม่ได้สนใจขนาดต้องมาปักหลักเฝ้าดูจะส่งเสียงให้ได้ยินก็ประมาณ ๓ ทุ่มที่ต้องเรียกลูก ๆ กลับเข้าบ้าน ยกเว้นลูกชายอาจเลยเวลาไปบ้างเพราะกำลังนิทาสาว ๆ กัน ดั่งลั่นถนนก็ปล่อยไปตามสบาย ไม่เข้มงวด

ลำดับสุดท้ายที่จะได้ชื่อว่าถีบรถเป็นก็คือ การที่จะต้องสามารถเอาเพื่อนนั่งซ้อนท้ายไปด้วยได้ ขั้นตอนนี้ก็ใช้เวลาอยู่นานบางคนให้เพื่อนขึ้นนั่งซ้อนท้ายแล้วเข้าหาตัวเองไถรถไปสักระยะหนึ่งก่อนแล้วจึงออกแรงถีบ อาศัยขาเพื่อนสองขาที่พอประคองไปได้แต่บางคนให้เพื่อนกระโดดขึ้นนั่งในขณะที่ตัวเองถีบให้รถเคลื่อนไปแล้ว กว่าবেনหัวรถออกจากเสาไฟฟ้าได้ หรือกว่าจะไม่ลงสำรวจคูน้ำข้างถนน ก็ใช้เวลานานโขอยู่ สุดท้ายเมื่อถีบรถเป็นจริง ๆ แล้วก็สามารถถีบเข้าร่วมขบวนกับเพื่อนคนอื่น ๆ ได้แบบหน้าชื่นตาบาน หากจะทำใกล้เพื่อน ๆ ก็อาจถือแฮนด์รถมือเดียว อีกข้างก็ปล่อยว่าง ๆ เป็นเชิงไม้...ทำนองนั้น

บางวันมีการผลัดกันใช้รถถีบ วันนี้อรของสู พ่วงนี้รถของเรา เป็นเรื่องของความเอื้อเฟื้อกันฉันมิตรที่น่าจะหายากในสมัยนี้

อย่างไรก็ตาม ลูก ๆ ทุกคนขอขอบคุณที่พ่อแม่ให้รถจักรยานเราถีบไปโรงเรียนด้วยความสุข สนุกสนาน... และอยู่ในความทรงจำกับภาพเหล่านั้นนานนับสิบ ๆ ปีจนถึงวันนี้

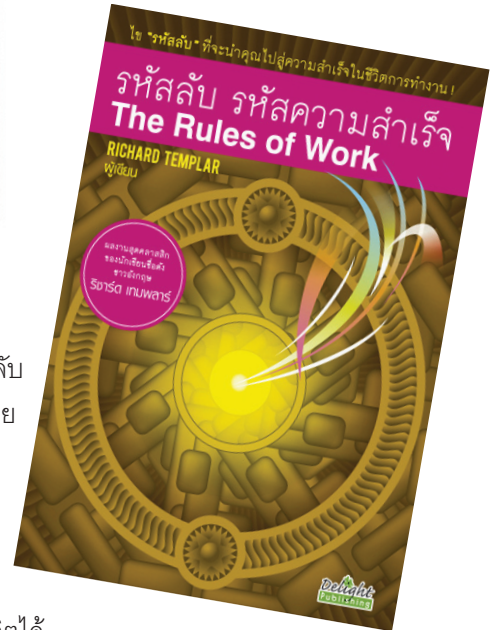
รหัสลับ รหัสความสำเร็จ

(The Rules of Work)

แนะนำโดย สุภาวดี เลิศสถิตย์

หนังสือรหัสลับ รหัสความสำเร็จ (The Rules of Work) เป็นหนังสือที่จะช่วยไขความลับ เพื่อที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิตการทำงาน เขียนโดย Richard Templar แปลเป็นภาษาไทย โดย ธนกร ไสโรนสุทธิ

หนังสือรหัสลับ รหัสความสำเร็จเล่มนี้จะเป็นคู่มือในการทำงานที่สำคัญสำหรับทุกคน ซึ่งจะช่วยให้เห็นมุมมองที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จในชีวิตการทำงานและนำไปสู่จุดสูงสุดของชีวิต รวมทั้งจะช่วยค้นหา “รหัสลับ รหัสความสำเร็จ” ที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิตได้ คนบางคนทุ่มเทให้กับการทำงานทั้งชีวิต แต่กลับไม่ประสบความสำเร็จ ไม่ได้รับการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง ในขณะที่คนบางคนมีความสามารถไม่โดดเด่นแต่มีความก้าวหน้าในอาชีพการทำงาน ได้รับการเลื่อนขั้นปรับเงินเดือนและประสบความสำเร็จในชีวิตอย่างสูง สามารถหาคำตอบได้จากหนังสือเล่มนี้ สำหรับเนื้อหาของหนังสือเล่มนี้จะแบ่งออกเป็น ส่วน ๆ ในแต่ละส่วนจะมีความน่าสนใจที่แตกต่างกันไป เช่น การทำงานของคุณทำให้ดีเสียก่อน การรู้จักวางตัว รู้จักวางแผน การพูดอย่างฉลาด การรู้จักดูแลตนเอง การทำตัวให้กลมกลืน เลียนแบบผู้ที่มีตำแหน่งที่สูงกว่า บ่มเพาะชั้นเชิงทางการพูด เข้าใจและใช้ประโยชน์จากระบบและการรับมือกับคู่แข่ง

ประวัติผู้เขียน

Richard Templar เป็นนักเขียนชาวอังกฤษที่มีชื่อเสียง ซึ่งมีผลงานการเขียนหนังสือเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองหลายเล่ม ส่วนใหญ่เป็นหนังสือที่ติดอันดับหนังสือขายดีไปทั่วโลก มีประสบการณ์ด้านธุรกิจมากกว่า ๓๐ ปี ผลงานการเขียนที่สำคัญ ได้แก่ หนังสือ The Rules of Wealth (รหัสความรวย) The Rules of Life (รหัสลับ รหัสชีวิต) และ The Rules of Work (รหัสลับ รหัสความสำเร็จ) ซึ่งเป็นหนังสือด้านการพัฒนาตนเองที่มียอดขายสูงสุด

การดำเนินการใด ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลกำหนด ซึ่งรวมถึงการกู้เงินด้วย กล่าวคือ อบต. สามารถกู้เงินเองได้ โดยต้องได้รับอนุญาตจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และเป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นเงื่อนไขบังคับก่อน ดังนั้น หากไม่มีการดำเนินการตามเงื่อนไขดังกล่าวอย่างครบถ้วนแล้ว ย่อมไม่สามารถใช้อำนาจตามกฎหมายดังกล่าวนั้นได้ ดังนั้น ตราบไต่ที่ยังไม่มีการออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยเพื่อกำหนดเรื่องการกู้เงินของ อบต. ไว้ อบต. ก็ไม่อาจกู้เงินได้ เนื่องจากเจตนารมณ์ของกฎหมายประสงค์ให้กระทรวงมหาดไทยกำกับดูแลการกู้เงิน

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ภาระหนี้เงินกู้ของเทศบาลตำบลน้ำก่ำ (องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำก่ำ)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๔๐๘.๓/๓๖๐๘ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ด้วยจังหวัดนครพนมได้หารือแนวทางปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำก่ำในขณะนั้น ซึ่งได้กู้เงินจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เมื่อปีงบประมาณ ๒๕๔๔ จำนวนต้นเงินกู้ ๑๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แต่องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำก่ำผิดนัดชำระหนี้เงินกู้ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จึงได้ฟ้ององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำก่ำและผู้ค้ำประกันต่อศาลจังหวัดนครพนม แต่ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความและศาลจังหวัดนครพนมได้พิพากษายกฟ้องในวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ทั้งนี้ ตามบันทึกข้อตกลงการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ กรณีหนี้ที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว จึงได้หารือเรื่องดังกล่าวว่าองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำก่ำซึ่งได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลน้ำก่ำจะตั้งเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพื่อให้หนี้เงินกู้ยืมธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ได้หรือไม่อย่างไร และมีแนวทางปฏิบัติเช่นใด

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีหนังสือตอบข้อหารือในเรื่องดังกล่าวให้จังหวัดนครพนมเพื่อแจ้งเทศบาลตำบลน้ำก่ำทราบแล้ว อย่างไรก็ตาม จังหวัดนครพนมได้มีหนังสือหารือในประเด็นข้อกฎหมายเพิ่มเติมและเป็นความเห็นที่แตกต่างกันสรุปได้ดังนี้

๑. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า ตามมาตรา ๘๓ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลอาจกู้เงินจากกระทรวง ทบวง กรม องค์การ หรือนิติบุคคลต่าง ๆ ได้ เมื่อได้รับอนุญาตจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และการกู้เงินนั้นให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย แต่ปัจจุบันยังไม่มีระเบียบกระทรวงมหาดไทยกำหนดแนวทางในเรื่องดังกล่าว องค์การบริหารส่วนตำบลจึงไม่สามารถกู้เงินได้อย่างไรก็ตาม เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำก่ำในขณะนั้นได้มีการทำสัญญากู้เงินจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) แล้ว การดำเนินการดังกล่าวย่อมเป็นสัญญาที่มีผลสมบูรณ์และผูกพันคู่สัญญา ซึ่งเทียบเคียงตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๗/๒๕๔๙ ประกอบกับข้อเท็จจริงปรากฏว่า ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ได้ฟ้ององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำก่ำให้ชำระหนี้เงินกู้ดังกล่าวต่อศาลจังหวัดนครพนม แต่ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความ และศาลจังหวัดนครพนมได้พิพากษายกฟ้องให้มีการชำระหนี้ตามที่ตกลงกัน ซึ่งถือว่าไม่มีผลผูกพันคู่ความตามมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง สำหรับประเด็นว่า เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำก่ำซึ่งได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลน้ำก่ำแล้วจะตั้งเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพื่อชำระหนี้เงินกู้ดังกล่าวได้หรือไม่ เพียงใด เห็นว่า มาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล กำหนดว่า บรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิ สหกรณ์หรือหุ้น พันธกิจงานส่วนตำบล และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้โอนไปเป็นของเทศบาลที่จัดตั้งขึ้นนั้น ดังนั้น เมื่อหนี้เงินกู้มีผลผูกพันองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำก่ำ และได้โอนไปเป็นของเทศบาลตำบลน้ำก่ำตามบทบัญญัติมาตราดังกล่าวข้างต้น เทศบาลตำบลน้ำก่ำจึงสามารถตั้งเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพื่อชำระหนี้เงินกู้ดังกล่าวได้ โดยดำเนินการตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และกรณีการกู้เงินซึ่งเป็นการดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ผู้ว่าราชการจังหวัดย่อมมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยสั่งการให้เทศบาลตำบลน้ำก่ำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อหาผู้ที่จะต้องรับผิดชอบ หรืออาจแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการในกรณีดังกล่าว และพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป ทั้งนี้ ตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖

๒. จังหวัดนครพนมเห็นว่า ข้อเท็จจริงพิจารณาเป็นที่ยุติแล้วว่าการกู้เงินของเทศบาลตำบลน้ำก่ำเป็นการดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายกำหนดไว้ ถึงแม้สัญญาจะมีผลสมบูรณ์และผูกพันกับคู่สัญญา แต่เนื่องจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ที่กระทำการแทนเทศบาลตำบลน้ำก่ำนั้น เป็นการกระทำที่มีชอบด้วยระเบียบและกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ จึงเป็นเหตุทำให้ทางราชการเสียหายที่ถูกรณาคากรุงเทพฯ จำกัด (มหาชน) เรียกร้องให้ชดใช้หนี้ตามสัญญา สำหรับกรณีที่สำนักงานธุรกิจสากลนคร ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ได้แจ้งความประสงค์ให้เทศบาลตำบลน้ำก่ำลงนามในบันทึกข้อตกลงเกี่ยวกับจำนวนเงินและแนวทางปฏิบัติในการชำระหนี้ดังกล่าว นั้น เห็นว่า การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะไปรับสภาพหนี้ที่เกิดจากการก่อหนี้ผูกพันไว้ได้นั้น หนี้จะต้องเป็นหนี้ที่เกิดโดยชอบตามกฎหมาย มีระเบียบและกฎหมายรองรับการชำระหนี้ด้วย ซึ่งกรณีที่เทศบาลตำบลน้ำก่ำทำสัญญากับสำนักงานธุรกิจสากลนคร ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) จะเป็นมูลเหตุแห่งหนี้ที่เกิดโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ นั้น กรณีดังกล่าววิเคราะห์ได้ว่า หนี้ที่กระทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้กระทำตามอำนาจหน้าที่และชอบด้วยกฎหมาย หน่วยงานของรัฐย่อมเป็นผู้รับผิดชอบตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่หากหนี้ที่เกิดขึ้นเป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยระเบียบกฎหมาย เจ้าหน้าที่ผู้กระทำย่อมรับผิดชอบเป็นการเฉพาะตัวตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ดังนั้น จากกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นตัวแทนเทศบาลตำบลน้ำก่ำไปทำสัญญาแทนโดยไม่ชอบด้วยระเบียบและกฎหมาย จึงเชื่อได้ว่าเมื่อไม่มีระเบียบและกฎหมายให้อำนาจหน้าที่กำหนดแนวทางปฏิบัติ หากได้มีการดำเนินการปฏิบัติดังกล่าวก็ย่อมมิใช่เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ผู้กระทำการแทนเทศบาลตำบลน้ำก่ำจึงต้องรับผิดชอบในการกระทำเป็นการเฉพาะตัวตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

โดยที่ประเด็นความเห็นในกรณีดังกล่าวของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและจังหวัดนครพนมมีความแตกต่างกัน และเป็นประเด็นข้อกฎหมายที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลน้ำก่ำ ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาข้อหาดังกล่าวเป็นไปด้วยความรอบคอบ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงหารือเรื่องดังกล่าวมาเพื่อคณะกรรมการกฤษฎีกาจะได้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและจังหวัดนครพนม) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณาในเบื้องต้นว่า การที่มาตรา ๘๓ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลอาจกู้เงินได้เมื่อได้รับอนุญาตจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และการกู้เงินดังกล่าวต้องเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย นั้น หากยังไม่มีกรอบระเบียบกระทรวงมหาดไทย องค์กรบริหารส่วนตำบลจะกู้เงินได้หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) เห็นว่า การดำเนินการใด ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลย่อมต้องเป็นไปตามที่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ บัญญัติให้อำนาจไว้ แม้มาตรา ๘๓ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ จะบัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลอาจกู้เงินได้ก็ตาม แต่การกู้เงินขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ จะต้องได้รับอนุญาตจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย เงื่อนไขดังกล่าวจึงเป็นเงื่อนไขบังคับก่อน ซึ่งหากไม่มีการดำเนินการตามเงื่อนไขดังกล่าวอย่างครบถ้วนแล้ว ย่อมไม่สามารถใช้อำนาจตามกฎหมายดังกล่าวได้ ดังนั้น ตราบใดที่ยังไม่มีการออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยเพื่อกำหนดเรื่องการกู้เงินขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ องค์กรบริหารส่วนตำบลจึงยังไม่อาจกู้เงินได้ ทั้งนี้ เป็นไปตามแนวความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ได้ให้ไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๖๗๖/๒๕๕๑ และเรื่องเสร็จที่ ๖๖๒/๒๕๓๖ เป็นต้น ประกอบกับเมื่อได้พิจารณาเทียบเคียงกับกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ได้แก่ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้ว จะเห็นว่า กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวล้วนมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการกู้เงินขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ โดยกำหนดเงื่อนไขให้มีการกำกับดูแลในการกู้เงินไว้ โดยจะต้องได้รับความเห็นชอบหรืออนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือกระทรวงมหาดไทย กรณีจึงเป็นไปไม่ได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กจะมีอำนาจกู้เงินได้โดยลำพังโดยไม่อยู่ในกำกับดูแลของหน่วยงานอื่นใด การที่กฎหมายกำหนดให้การกู้เงินต้องเป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ย่อมแสดงให้เห็นถึงเจตนาที่จะวางกฎเกณฑ์การกำกับดูแลการกู้เงินขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ ดังนั้น เมื่อยังไม่มีระเบียบกระทรวงมหาดไทยกำหนดเรื่องการกู้เงินขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ องค์การบริหารส่วนตำบลจึงยังไม่มีอำนาจกู้เงินตามมาตรา ๘๓ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ

เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำก่ำไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะกู้เงินได้ การกระทำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำก่ำในการทำสัญญากู้เงินจึงเป็นการกระทำเกินอำนาจหน้าที่ของนิติบุคคลและไม่ผูกพันนิติบุคคลตามมาตรา ๗๗ และมาตรา ๘๒๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สัญญากู้เงินดังกล่าวจึงไม่ผูกพันองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำก่ำ แต่มีผลผูกพันเฉพาะตัวบุคคลซึ่งทำการแทนและผู้ค้ำประกันสัญญากู้เงินดังกล่าวเป็นการส่วนตัว

นอกจากนี้ การที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำก่ำได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีผลเป็นการยอมรับหนี้ตามสัญญากู้เงินนั้น คณะกรรมการการฤษฎีกา (คณะที่ ๑) เห็นว่า สัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวไม่ผูกพันองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำก่ำ เนื่องจากเป็นการทำสัญญายอมรับหนี้ของบุคคลอื่นมาเป็นหนี้ขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงมีผลอย่างเดียวกับการกู้เงินขึ้นใหม่นั้นเอง การดำเนินการในขณะที่ยังไม่มีระเบียบของกระทรวงมหาดไทยจึงยังไม่อาจกระทำได้

การที่สัญญากู้ยืมเงินกับธนาคารกรุงไทยในขั้นต้นและการทำสัญญาประนีประนอมยอมความในชั้นศาลไม่มีผลผูกพันองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำก่ำแล้ว เมื่อมีการโอนงบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้อง หนี้ พนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำก่ำมาเป็นของเทศบาลตำบลน้ำก่ำตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ หนี้ตามสัญญากู้เงินและสัญญาประนีประนอมยอมความจึงไม่ถูกโอนไปเป็นของเทศบาลตำบลน้ำก่ำ เทศบาลตำบลน้ำก่ำจึงไม่อาจตราเทศบัญญัติงบประมาณเพื่อชดเชยหนี้ตามสัญญาดังกล่าวได้

สำหรับคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดในคดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๗/๒๕๕๙ ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อ้างถึงนั้น ข้อเท็จจริงไม่ตรงกับเรื่องที่หารือมานี้ ในคดีดังกล่าวเป็นเรื่องที่เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการอย่างหนึ่ง แต่ในการดำเนินการมิได้กระทำให้อยู่ถูกต้องตามวิธีปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนดไว้ แต่ในเรื่องนี้เป็นกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไปดำเนินการในเรื่องที่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีอำนาจหน้าที่ที่จะกระทำได้ การดำเนินการของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจึงย่อมไม่มีผลผูกพันองค์การบริหารส่วนตำบล

(นายอัษฎพร จารุจินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการการฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๕๕

อุทยานแห่งชาติ

ไปไหนไปกัน

กันยี่

สวัสดีผู้อ่านทุกท่าน ไปไหนไปกันฉบับแรกประจำปี ๒๕๕๕ นี้ ขอเชิญไปชมทะเลหนึ่งเดียวในอ่าวไทย ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง ตำบลตลาด อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานีอยู่ห่างจากเกาะสมุยและเกาะพะงันไปทางทิศตะวันตกประมาณ ๒๐ กิโลเมตร ประกอบด้วยเกาะต่าง ๆ ประมาณ ๔๒ เกาะ มีทิวทัศน์สวยงามทะเลสาบ หน้าผา หาดทรายที่มีสีขาวและปะการังที่สวยงามและเงียบสงบเหมาะแก่การพักผ่อนอย่างยิ่ง

อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๗๒๕ กิโลเมตร สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ได้แก่ เกาะท้ายเพลา เกาะวัวกันตัง เกาะสามเส้า เกาะหินดับ เกาะนอแรด จุดชมผาจันทร์จรัส (เกาะวัวตาหลับ) เกาะหินตั้ง หาดอ่าวคาทะเลใน (เกาะแม่เกาะ) ซึ่งมีหาดทรายและปะการังที่สวยงาม รวมทั้งพืชพันธุ์และสัตว์ป่าที่หายาก เช่น กัลฉ่ายไม้รองเท้านารี ค่างแว่นถิ่นใต้ นกแก๊ก นกเงือก เป็นต้น และในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคมยังเป็นช่วงที่เหมาะสมสำหรับการไปเยี่ยมชมความงามแห่งท้องทะเล ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง

ที่มา - http://park.dnp.go.th/visitor/nationparkshow.php?PTA_CODE=1021
- <http://th.wikipedia.org/wiki>

มีเวลาเหลืออยู่น้อยแล้ว

มีประโยชน์ทุกกาลเมื่อเป็นผู้ฟังพระธรรมอยู่อย่างสม่ำเสมอ
ฟังไป ฟังไปย่อมเป็นปัจจัยให้
กุศลกรรมเจริญ อกุศลลดคลายลง
คุณประโยชน์ของพระธรรมที่
พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดง
เปรียบเหมือนนางสิ่งของนับพันอย่าง
ลงทุกประตูเรือนที่พระธรรมไปถึง
แล้วแต่ผู้ใดจะเปิดประตูรับสิ่งของเขาไว้
มีเวลาเหลืออยู่น้อยแล้วอย่าเสียเวลาเลย

เมื่อของมีน้อยก็ให้ได้

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า
บุคคลแม้ใด
ฟังประพจน์ธรรม ประพจน์สละขาด
เป็นผู้เลื่อมภักดี และ
เมื่อของมีน้อยก็ให้ได้
เมื่อบุรุษแสนหนึ่ง บุชชิกษุพันธ์หนึ่ง
หรือบริจาคตัพย์พันหาปณะ
การบูชาของบุคคลเหล่านั้น
ย่อมไม่ถึงส่วนร้อยของบุคคลอย่างนั้น

ที่มา www.dhammadhome.com

คัดเลือกโดย อ่อนฟ้า เวชชาชีวะ

ท่านสามารถเปิดอ่าน

สสค.สาร

ผ่านทาง website ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี www.cabinet.thaigov.go.th